

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

RESİMLİ HİKAYELER

VAH VAH
VAH!

ADAMIN SERTİ

AŞK HASTAHANESİ

DEMOKRASİ YASAK

HAVADAN SUDAN

ALLAH
KACAK
EĞİTİMİN

ÜNİ
FORMA

SİZİN MEMLEKETTE EŞEK YOKMU

KARGAŞALIK

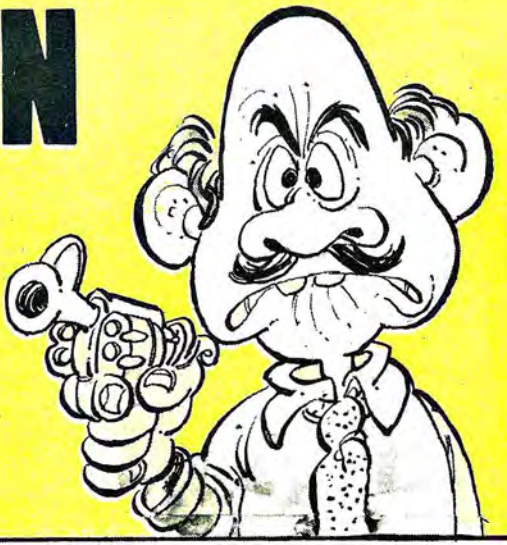
YASAK

AZİZ NESİN

MİM UYKUSUZ

ADAMIN SERTİ

aziz nesin

Pek çok sert adam görmüş olabilirsiniz. Ama hiç biri, Numan Bey kadar sert olamaz. En sert diye tanıdığınız adam, Numan Bey'in yanında balmumu kadar yumuşak kalır.

Söylediklerine göre, kırk yaşına kadar cebinden tabanca eksik olmamış, tespihçeker gibi, pantolon cebinden tabancanın te-tiğiyle oynamış. Yine söylendiğine göre, birkaç kişiye de ateş etmiş ama tutturamamış. Nişancılığına çok nişancı. Yalnız gözleri şaşı olduğundan hedefi tutturamıyor. Oysa bilirsiniz, bütün tüfeklerin, tabanca-ların nişangâh düzeni, şaşı olmayan gözler için yapılmıştır. Bir tabanca fabrikası da, Numan Bey'in şaşı gözlerine uygun nişan-gâhlı bir tabanca yapsa, Numan Bey uçan sineği gözünün bebeğinden vuracak. Öyle usta bir nişancı. Gelgelelim, tabanca-lar anormal göze, Numan Bey'in gözleri de normal tabancaya uygun olmadığından, bı-tırlı attığını vuramıyor. Numan Bey'in sağ gözü, baktığı yerin on bir derece kuzeydo-gusundaki, sol gözü de baktığı yerin se-kiz derece, yedi saniye güneybatısını gö-rülmüş. Yani bütünü ayarsız, iki gözü de ayrı şaşılıkta olduğundan, ona iki namlu-lu bir tabanca gerekiyor. Onun tabancası-nın kurşunundan canlarını kurtaranlar,

-Allahım, sen kimi şaşı yapacağını bi-lirsin... diye Tanrı'ya dua ederlermiş. Kime, niçin, ne zaman, neden kızdığı da anlaşılmaz. Bir toplulukta otururken, bir-denbire pembe yüzlü pancar gibi kızarıverir. Suratının kızarması, kızgınlığının ilk be-lirtisidir. Arkadan bıyıkları oynamaya baş-lar. Bir sağ bıyığı, bir sol bıyığı, kelebek kanatları gibi pır pır eder. İşte o zaman Nu-man Bey'i yatıştırırmaya kalkarlar. Yatıştır-mak için, "Neyin var, ne oldu?" diye so-rulmayacak.

Üstüne varınca bütünü kızır. Yalnız susulacak, hiç konuşulmayacak. Numan Bey'in bıyıkları, bir iki gün pır pır eder, sonra sinirleri yatışır.

Bıyıkları oynamaya başladıktan sonra Numan Bey'in kızdığı anlaşılmaz, yine de damarına basılırsa, bu kez Numan Bey'in kaşları oynamaya başlar. Gür kırçıl kaşla-rı vardır. Daha sonra, yanak kaşları, dudak-ları oynar. Gözünün önüne geliyor mu: Kırkırmızı yüzlü bir adam, bıyıkları, kaşla-rı, yanakları, dudakları oynayıp duruyor. İş-te ondan sonrası felâket...

Numan Bey'i tanıdığım da, elli yaşı-nı geçmişti. Artık tabancayı bırakmıştı. Bi-risine kızdı mı, o sırada eline her ne geçerse kafasına indiriyordu. Daha doğrusu, kız-dığı adamın kafasına geçirmek yetiyle, e-lindeki başka bir yere atıyordu.

Bir gece bizim eve misafir gelmişlerdi. Gülüp eğleniyoruz. Bir ara Numan Bey her nedense kızmış ama, bizim haberimiz yok. Oturduğu sandalyeyi kapınca, minderde u-yuklayan kediye indirdi. Kedi bir kere bile miyavlayamadan mindere yapıştı. Minder, üstüne kabartma kedi işlenmiş köşe yastı-ğına döndü.

Numan Bey, sandalyeyi kızına atmış. Her zamanki gibi tutturamayınca kediye öl-dürdü.

Numan Bey'in kızı Amerikan Koleji'ni bitirmişti. Bir şirkette çalışıyordu. Çok da güzel bir kız; babasından suyunu soyunu, anasından, boyunu huyunu almış.

Numan Beylerin başka çocukları yok. Kız çalıştığı şirkette bir Amerikalı ile se-vişmiş. Biraz fazlaca sevmiş olacaklarki, evlenmek zorunda kalmışlar. Ama Numan Bey'e nasıl anlatılacak. Kızın Amerika-lı ile evlenmekten başka çaresi yok. Çün-

kü biraz gebe kalmış, bir buçuk aylık kadar. Amerikalı da kıza tutkun. Kızın annesi, A-merikalıya evlenmesine dünden razı. Yal-nız Numan Bey'e nasıl anlatmalı?... Kızın annesi, bize gelip, Numan Bey'e işi açmamız için rica etti.

-Affedersiniz, ben aile işlerine karı-şmam... dedim.

Numan Bey'in bir eski askerlik arkada-şı varmış. O,

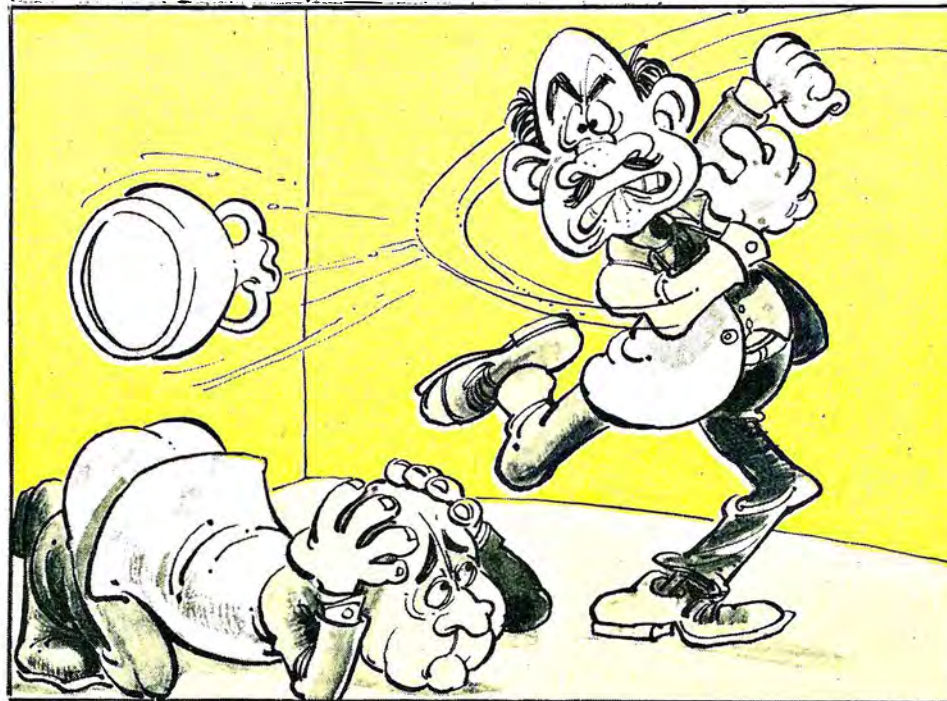
-Ben söylerim, Numan'a... demiş.

Çünkü bu adam, Numan Bey'in bütün hu-yunu, yani elindeki şeyi şaşılığında ötü-rü kaç derece sağa sola attığını biliyormuş. Numan Bey'in evde yalnız olduğu bir gün gitmiş, hiç bir önsöze yer vermeden, dam-dan düşer gibi,

-Numan, senin kızı bir Amerikalı isti-yor!... demiş.

Numan Bey'in suratının kızarmasıyla, bıyıklarının, kaşlarının, dudaklarının pır pır oynaması bir olmuş. Eline geçen süra-hiye kapınca savurmuş. Ama adam Numan Bey'in şaşılığına göre hesaplı duruyormuş.

-Hiç boşuna kızma, iş isten geçti, se-nin kız gebe bile... demiş.

Numan Bey, sandalyeyi savurmuş. Evin içinde yarım saatte, kırılmadık, dökülmedik, parçalanmadık tek eşya kalmamış. Numan Bey, yorgun argın döşemenin üstüne yığıl-mış, kalmış, bıyıkları, kaşları pır pır oynu-yormuş.

Arkadaşı,

-Ne kadar kızsın boşuna... demiş - Kız gebe... Amerikalı kıza alacak...

Numan Bey soluyarak,

-Müslüman olursa, peki... demiş.

Amerikalıya sormuşlar. Amerikalı,

-Müslüman da olurum. Katolik de, Mu-sevi de... Ne isterlerse olurum... demiş.

Bu kez Numan Bey,

-Sünnet olacak!... demiş.

Amerikalı ona da "Peki" demiş.

İş bu kerteye gelince, Amerikalıyı eve çağırılmışlar. Daha doğrusu, Amerikalı eve kıızı babasından resmen istemeye gelecek.

Numan Bey, yakın tanıdıklarını o gece yemeğe çağırdı. Bu arada biz de çağırılıydık Numan Bey'in niçin bu kadarkalabalığı ça-ğırdığını anlamadık. Nasıl olsa, kıza Amerika-lıya vermek zorunda. Bu evlilik kararı için, başkalarının da kendisini desteklemele-

rini istiyor ki, çok kötü bir iş yapmadığına kendi kendini inandırırın.

Amerikalı genç geldi. Yakışıklı, sevim-li bir delikanlı. Öyle kalçasız, dipsiz, ley-lek bacaklı Amerikalılardan değil. İtalyan kanı taşıyor olmalı. Akdeniz fıkırdaklığı, sıcaklığı var üstünde. Çok neşeli, esmer bir delikanlı.

Dokuz kişi yemek masasına oturduk. İn-gilizce de bilir ama, nedense Numan Bey hiç konuşmuyor. Yüzüne dikkat ediyorum, tüyü bile kıpırdamıyor. Demek, sinirli değil. A-man iyi...

Sofraya oturmadan, Numan Bey'in eski asker arkadaşının kulağına eğilip,

-Amerikalıya birşey atarsa nereye ge-lir?- diye sordum.

-Şu sandalyeye gelir... dedi. Numan Bey de tam o sandalyeyi bana gösterip,

-Siz böyle buyurun... demez mi! Amerikalının bir sandalye ötesine ben oturdum.

Amerikalı anlatıp anlatıp kahkahayı sa-vuruyor. Daha önce, Çin'de beş yıl bulun-muş. Çince biliyor. Üç yıl da Hindistan'da kalmış. Urduca öğrenmiş.

-Ben diyor-, bulunduğum yere hemen intibak ederim.

-Türkçe de öğrendiniz mi?- diye sor-dum.

-Pek az... dedi. Birkaç kelime öğ-rendim. Daha geleli dört ay oldu.

Amerikalının bulunduğu yere intibak et-tiği belli. Dört ayda kıza işi pişirmiş.

-Kimden Türkçe ders alıyorsunuz?- di-ye sordum.

-Bir yabancı dil, en iyi, oranın halkın-dan öğrenilir. Bizim şirketin inşaatında ça-lışan işçilerden öğreniyorum. Ama daha üç-dört kelime ancak öğrenebildim. Teşekkür ederim, çok memnun oldum, rica ederim, al-lasmarladık gibi...

Bunları İngilizce söylüyordu.

Kadehlere rakı dolduruldu. Numan Bey kadehini kaldırdı. Amerikalıya doğru uzattı. Amerikalı da kadehini, Numan Bey'in kade-hiyle tokuşturup, ona birden Türkçe ola-rak,

-Eşekoğlueşek!... dedi.

Numan Bey'in suratına baktım, pancar. Bıyıkları kelebek kanadı gibi titremeye, kaş-ları inip çıkmaya, üst dudağı pır pır etmeye başladı.

-Ne dedin?- diye bağırdı.

Amerikalı, gülerek kadehini havaya kal-dırdı, bir daha,

-Eşekoğlueşek!... diye bağırdı.

Ben hemen elimden çatalı, sanki düş-müş gibi, yere attım. Çatalı arıyorum baha-nesiyle, masanın altına girdim. Ne olur ne olmaz...

Sofrada oturanlar Numan Bey'e Türk-çe olarak,

-Aman kızma, bir yanlışlık olacak... - dediler. Adama yanlış öğretmişler.

Kafamı yavaşça masanın altında, çıkā-rıp Numan Bey'e baktım. Yine kaşları, ya-nakları, bıyıkları oynuyor ama, bir yandan da gülmeye çalışıyor, zorla soğuk soğuk sırıt-ıyor.

Misafirler, bu soğuk havayı gidermek i-çin boyuna gü-lüyorlar. Amerikalı da gü-lü-yor. O soğuk hava dağıldı ama, hâlâ Numan Bey'in her kılı ayrı ayrı oynuyor.

Bir ara nasıl olduysa Amerikalı, müs-takbel kaynatasına, Türkçe,

-Ulan hergele!... diye bağırdı.

Büyük bir marifet göstermiş gibi, üste-lik bir de kıkır kıkır gü-lüyor. Numan Bey, sürahiye yapışmasıyla yerinden zıpladı. Saçları dimdik olmuş, kaşları kirpi dike-ni gibi...

-Aman Numan Bey... Bizim insanları-mız böyledir. Adamın kabahati yok...

Ben yine masanın altındayım. Sözdeye-re düşürdüm bıçağı alıp kalktım.

Saatler geçiyordu. Bu kez Amerika-lı kadehini Numan Bey'e uzatarak,

-Eşekoğlueşek!... diye bağırdı.

Zavallı Numan Bey'in halini görmeliy-diniz. Elindeki bıçağı, tabağındaki tavuk buduna sapladı. Zavallının kulakları bile k-pır k-pır oynuyordu.

Amerikalı Numan Bey'e, burada yazıl-ması doğru olmayan bir küfür daha sallā-maz mı!... Hem bu kez Numan Bey'in ana-sını da karıştırarak... Can kaygısına dü-şüp ben kendimi yine masanın altına attım.

Numan Bey'in ayakları elektrik akımına tu-tulmuş gibi zangır zangır titriyor. Amerika-lı kahkahaları savuruyor. Yavaşça masanın altından çıktım. Amerikalı,

-Benim dil öğrenmeye kabiliyetim var.. diyor-. Bunları çarçabuk öğrendim.

Bir cinayet çıkacağı anladım.

-Bana müsaade, yarın erkenden işimvar dedim.

Başkaları da bunu bekliyorlarmış. On-lar da kalktılar.

-Biz de gidelim artık... dediler.

Amerikalı nazik delikanlı. Gitme zama-nının geldiğini anladı. Önce onukapıdan u-gurluyoruz. Kapıda herkesin elini teker te-ker sıkı.

En sonra da Numan Bey'in elini sıkarak, gü-leryüzle,

-Pezevenk!... dedi.

Hiç bu kadar tatlı bir sesle birisine, pezevenk, denildiğini duymamışsındır.

Korkunç bir sessizlik oldu. Amerika-lı şaşırdı, İngilizce,

-Yoksa yanlış mı söyledim?- diye sor-du.

Numan Bey,

-Hayır, doğru söylüyorsunuz... dedi. Yanlış dese, pezevenkliği hem kabul et-miş, hem de damat adayına, pezevenkliği-ni onaylatmış olacaktı.

Amerikalı delikanlı, kaynatası olacak Numan Bey'in iyice gözüne girmek için bir daha,

-Pezevenk!... dedikten sonra gitti.

Numan Bey külçe gibi bir koltuğa çök-tü. Tek kelime konuşmuyordu. Neden sonra, büyük bir durgunlukla,

-Herif bütün sicilimizi, künyemizi, ev-safımızı saydı, artık buna kıza vermek farz oldu... dedi.

Onu hiç bu kadar durgun görmemiştim.

Ertesi gün Amerikalı Numan Beylere ge-lecekti. Gelmemiş. Randevu saati de epi geç-miş. Merak etmeye başladılar. Numan Bey,

"Herif künyemizi öğrendikten sonra bir de kıza almazsa..." diye dövünüyormuş.

Derken telefon çalmış. Amerikalı bir kara-koldan telefon ediyormuş. Gece evden çı-kınca bir taksiye binmiş. Taksiden inerken şoföre hoşuna gider diye Türkçe teşek-kür etmiş:

-Ulan hergele!...

Şoförle kapışmışlar. Karakola düşmüş-ler. Komiser Amerikalı ile şoförü barıştır-mış. Amerikalı tam karakoldan çıkarken ko-misere kendisine öğretiliği gibi Türkçe al-lasmarladık demiş. Bu, Numan Bey'e söy-lediği allasmarladık'tan... Komiser de he-men bir tutanak düzenleyip Amerikalıyı içe-riye tıkmış. Amerikalı,

-Ben ne yaptım, ne dedim? Suçum ne?- deyip duruyormuş.

Amerikalı ile Numan Bey'in kıza evlen-diler. Düğünden iki gün sonra da Amerika-lı hastaneye yatmak zorunda kaldı. Numan Bey hizmetçiye kızmış, kayık tabağıni hiz-metçiye savurmuş. Amerikalı damat, hiz-metçinin on bir derece kuzeydoğusunda bu-lunduğundan, tabağı kafasına yemiş. Kata-sı şak diye ayrılmış.

Amerikalı, karısını Amerika'ya götürdü. Şimdi Numan Bey keyiflendiği zamanlar,

-Hayatımda ilk olarak hedefi tuttur-dum... diyor-. O kadar küfürü yedikten sonra damadın kafasını da yarmasaydım hır-sımdan ölürdüm.

Hizmetçiye kızması yalandanmış. Söz-de kızmış gibi yaparak, kayık tabağıni hiz-metçiye diye damadının kafasına fırlatmış.

SİZİN MEMLEKETTE EŞEK YOK MU?

AZİZ NESİN

Diş ağrıyor gibi, bir eli yüzünde, başını sağa sola sallaya sallaya içeri girdi. Biyandan elini yanına vuruyor, biyandan da,

- Tuh rezil olduk, tuh rezil olduk... deyip duruyordu.

Oysa çok kibar bir adamdır. Kapıdan girer girmez, daha selâm bile vermeden "Tuh, rezil olduk..." diye dövünmesine pek şaşım.

- Hoş geldiniz, dedim, buyrun... Oturun rica ederim..

- Rezil olduk, rezil...

- Nasılsınız?

- Daha nasıl olalım; nasıl olacağımız kaldı mı, rezil olduk işte... Tu !..

Başına bir felâket geldi sandım, belki de ailesinden yana bir felâket...

- Yerin dibine geçtik, iki paralık, iki paralık olduk..

- Neden, ne oldu da ?"

- Daha ne olsun, bir kart uyuz eşeği adama iki bin beş yüz liraya satılar...

Biraz geri çekilip, dikkatle yüzüne baktım: Yoksa, çıldırmış mıydı? Korktuğumu saklayacak değilim. Karımı çağırmaya bahane olsun diye,

- Bir kahve içer misiniz? dedim.

- Barak şimdi kahveyi, dedi, rezil olduk... Bir nalsız kart eşek iki bin beş yüz lira eder mi?

- Hiç eşek alıp satmadığımdan bilemeyeceğim...

- Camm, ben de eşek cambazı değilim ama, bir eşeğin iki bin beş yüz lira etmeyeceğini bilirim...

- Sınırleriniz mi bozuk sizin?

- Bozuk ya... Benim sınırım bozulmasın da kimin bozulsun? Siz hiç iki bin beş yüz lira eden eşek gördünüz mü?

- Aşağı yukarı yirmi yıldan çok oldu, hiç eşek görmedim...

- Ben size bir eşeğin iki bin beş yüz lira edip etmeyeceğini soruyorum.

- Ne diyeyim bilmem ki... Marifetli bir eşekse, belki o kadar eder...

- Ne marifeti canım efendim, eşek bu. Nutuk atacak değil ya... Basbayağı eşek işte... Üstelik, hem uyuz, hem de kart... Adama iki bin beş yüz liraya satılar. Enkötişü de ne biliyor musunuz, bu satışa ben âlet oldum...

- Yaaa... Nasıl oldu bu iş?

- Ben de onu anlatmaya geldim... İstanbul Üniversitesi'nden, Amerika'nın davetlisi olarak karımla gitmiştik ya... Biliyorsunuz, Amerika'da bir yıl kalmıştık.

- Biliyorum.

- Amerika'da bir profesörle tanıştım, dost olduk. Bana çok yardım etti. Çok iyiliği oldu. Türkiye'ye dönünce de mektuplaşmaya devam ettik. Türk dostu, Türkler'i çok seven bir adam. Bir mektubunda, bir arkadaşının Türkiye'ye geleceğini, bu arkadaşının antika halı uzmanı olduğunu, halı üzerine hazırlayacağı bir kitap için Türkiye'de inceleme ve araştırmalarda bulunacağını yazdı ve bu mektubunda bu arkadaşına yardım edip edemeyeceğimi soruyordu.

Ben de, halı uzmanı olan arkadaş, üniversitenin tatil olduğu aylarda Türkiye'ye gelirse, kendisine memnurlukla elimden gelen yardımı yapacağımı cevabımda bildirdim. Halı uzmanı da önce Hindistan'a, İran'a gidip oralarda inceleme ve araştırmalar yaptıktan sonra Türkiye'ye geleceği için, zaman bana da uygun düşüyordu.

Halı uzmanı temmuz ayında geldi, Amerikalı profesör arkadaşımın, benim adresimi, telefon numaramı almış gelirken

Kaldığı otelden bir gün bana telefon etti. Ben de kalkıp otele gittim. Cin gibi bir adam. Alman asıllı bir Amerikalı, Galiba Yahudilik de var, belki Alman Yahudisi de sonradan Amerikalı olmuş.

Daha önce dolaştığı yerlerden dört büyük bavul dolusu halı, kilim, heğbe getirmiş. Bavullarımı açıp antikalarını gösterdi. Bunlar, çok eski halı, kilim, heğbe parçalarıydı. Topladığı parçalardan çok memnun görünüyordu. Bunların, değeri ölçülemeyecek bir hazine olduğunu söylüyordu. Hele, ancak üç karış eninde, beş on karış boyunda bir eski halı parçası vardı, bunun en azından otuz bin dolar değeri olduğunu söylüyordu. Ama o bunu, bir İranlı köylüden bir dolara satın aldığını övünerek anlatıyordu.

Üstelik İranlı yoksul köylü, bir dolar karşılığı olan dinarları eline alınca şaşırmış da, sevincinden dualar etmiş.

O eski halı parçasının neden bu kadar çok para ettiğini sordum. "Çünkü" dedi, "Bu halının her santimetrekaresinde seksen ilmi var. Bu bir şaheserdir. "Adeta şehvetli bir istekle durmadan halı üstüne bilgi veriyordu. Şimdiye kadar en çok, santimetrekaresinde yüz ilmi olan bitek halı varmış yeryüzünde, o da bilmem hangi müzedeymiş, bir duvar halısıymış.

Bir keçe gösterdi, "Bunu elli sente aldım" dedi, keyfinden kurnaz kurnaz gültüyordu. "Bu keçe de en az beş bin dolar eder" dedi.

"Nasıl bu kadar ucuza alabiliyorsunuz bu kıymetli eşyaları?" dedim.

"Kırk yıldır bu işle uğraşıyorum" dedi, "Bizim de kendimize göre usullerimiz vardır."

Sonra öyle usuller anlattı ki, şaşkınlıktan ağzım açık kaldı. Halı sanatı üstüne, dünyada en üstün otoriteymiş. İki halı albumuyla, halı üstüne üç kitap yayınlamış.. Dünyadaki en zengin birkaç halı koleksiyonundan birine de o sahipmiş.

Anadolu gezisine çıktık. İl, il, ilçe ilçe dolaşıyorduk. Camilerdeki, kendince değerli bulduğu halıların renkli fotoğraflarını çekiyor, durmadan notlar alıyordu. Birkaç kişiden eski heğbeler, halılar, keçeler, kilimler de satın aldı. Söylediğine göre burda aldıkları, Hindistan'da, Afganistan'da Çin Türkmenistan'ında, İran'da aldıklarını yanında hiç kalırmış. "Çok değerli Türk halıları da vardır ama, hiç raslamıyoruz" dedi.

Kiraladığımız cipte gidiyorduk. Hava da çok sıcak... Yol üstünde iki üç kavak

ağacı bir de kuyu gördük. Gölgede yemeklerimizi yiyecektik. Kavağın gölgesine uzanmış yaşlı bir köylü uyukluyordu. Köylünün az ötesinde de bir eşek otliyordu.

Yaşlı köylüyle selâmlaşık, konuşmaya başladık. Köylünün sözlerini İngilizceye çevirip Amerikalıya aktarıyordum.

- Buradaki köylerde ne yetişir daha çok?

Yaşlı köylü,

- Hiç de bişey yetişmez.. dedi... Es-

kiden ekim biçim vardı, tahıl yetiştirdi. Ama bu kazalar başlıyalı beri, var bir yirmi senedir, köylü iyice tembelleşti, hiç bişey ekmez oldu gayri.

Amerikalı,

- Aynen başka yerlerde de böyle, dedi.

Yaşlı adama,

- Pek neyle geçinir köylü? diye sordum.

- Yerin altından çanak çömlek kırığı, taş maş parçaları çıkarmak moda olduğundan beri köylüler işi boşladılar, kazmayı kapam kazdı toprağı, ne bulduysa, ne çıkarıysa, buralara doluşan ecnebilere sattı boyna...

Amerikalı,

- Aynen, başka yerlerde olduğu gibi.. dedi,

Köylü,

- Bizim bura insanları çok bir alçaktırlar, dedi, memleketin bütün hazinelerini yok fiyatına sattılar ecnebiye... Toprakların altından öyle taş direkler, mezarlar çıktı ki, bunları değerini bulup sataymışız, daha böyle on Türkiye yeniden kurulmuş. Bu senin ecnebiye dediğin de kimler? Hepsini hırsız.. Toprağın altından çıkan antikaları çalıp çalıp kaçırdılar. Burdan kaçırdıklarını götürüp kendi memleketlerine koça koça şehirler kurmuşlar yeniden onlarla... Kimisi kendi kazıp çıkardı, kimisi köylünün çıkardığını kandırıp elinden bedavaya aldı...

Amerikalı,

- Aynen, başka yerlerde de böyle olmuştur... dedi,

- Artık, dedi, toprağın altında da çıkaracak bir bok kalmadı... Varsa da kulak asma, hükümet gözünü açtı gayri, kimseye bişey kaptırmıyor. Bu ecnebiye eğer gene çalışırsa, hükümetten çalışırdı. Olakı, hükümet kendisi satıyordur değer fiyatına...

Amerikalı,

- Evet, dedi, aynen başka yerlerde de böyle olmuştur.

- Öyleyse köylüler şimdi nasıl geçiniyor?

ka yerlerde de aynen böyledir.

Yaşlı köylüye,

- Sen nasıl geçiniyorsun, ne iş yapıyorsun? dedim.

- Ben eşek alıp satırım... dedi.

Bunu söylerken de, kuyudan su çekip, kuyu yalağında eşeğine su verdi. Eşek su içerken Amerikalı birden fırlayıp eşeğin yanına gitti. Biz köylüyle konuşuyorduk.

- Eşek ticaretiyle geçinebiliyor musun?

- Hamdolsun... Beş senedir bu işle geçiniyorum, şükürler olsun.

- Ne kazanırsın meselâ?

- Hiç belli olmaz... Eşeğine göre...

- Bir eşeği ne kadar zamanda satabilirsin?

- Hiç belli olmaz... Baza bakarsın, üç ay, beş ay eşek satılmaz, elinde kalır; bazı da bakarsın bir günde beş eşek birden satılmış.

Amerikalı yanıma geldi. Pek heyecanlıydı.

- Aman, dedi, aman... Eşeğin üstünde bir halı parçası var, gördün mü?

İngilizce konuştuğu için köylü anlamıyordu.

Eşeğin sırtında eski püskü, çamurlu bir çul vardı.

- Şu pis bez mi? dedim.

- Aman, dedi, bu bir harika, bir şaheser. Deminden beri siz burda konuşurken ben o halıyı inceliyordum. Renkler de, desen de harika, işçilik fevkalâde. Santimetrekaresinde tam yüz yirmi ilmi var. Dünyada böyle bişey görülmemiş, emsalsiz bişey...

- Satın alacak mısınız? dedim.

- Evet, ama... dedi, köylü halıyı alacağımı anlamasın... Ben bunları çok iyi bilirim. Alacakları eski, yırtık çarığı satın almaya kalksan, demek bunun kıymeti varmış, demek antikaymış diye dünyamın parasını isterler. İstedikleri bişey değil, ne kadar para versen gözleri doymaz, fiyatı yükseltirler boyna... Omun için köylüye çaktırmayalım...

O sırada yaşlı köylü,

- Ne dangırıyor gavur, fankfing ediyorsunuz... dedi,

- Hiç, dedim, buralarımı çok sevmiş de.

- Seviyecek nesi var buralarımın, kel kıraç tepeler işte...

Amerikalı,

- Ben size ucuza satın alma metotlarım var demiştim ya, bakın şimdi bir metot kullanacağım, dedi.

- Nasıl?

- Halıya istekli olmayacağız, eşeği satın alacağız. Tabii bu köylü halının kıymetini bilemediğinden, biz eşeği alınca eski çulu da eşeğin sırtında bırakacak. Biz sonra halıyı alır, az ilerde eşeği salıveririz. Siz şimdi benim eşeği satın almak istediğimi söyleyin köylüye...

Köylüye,

- Sen eşek satıyordun değil mi? dedim

- Hee, eşek satıyorum... dedi.

- Meselâ bu eşeği kaç satarısın?

- Alıcısına göre...

- Biz alacak olsak...

Güldü.

- Benimle dalga mı geçiyorsunuz? Sizin gibi bey takımı eşeği n'idecek?

- Ne yapacaksınız sen canım... Alalım biz bu eşeği. Kaça vereceksin?

- Alıcısına göre, dedik ya... Sen mi alacaksın, yoksa bu gavur mu?

- O alacak...

- Ne milletten o herif?

- Amerikalı...

- Hımm... Yabancı değilmiş, bizden sayılır... Yahu, bu gayetle kart bir eşektir, söyle ona, bu eşek işine yaramaz.

Amerikalıya söyledim,

- Aman çok iyi, demek ucuza verecek, dedi.

- Kart olsun, razı o...

- Amerikalıya ayıp olur camm, sonra herif memleketine gider de Türkler beni kazıkladı, der.

Amerikalıya söyledim.

- Türk köylüsü çok saf, çok doğru insan... dedi, başka yerlerde olsa hemen satarlardı. Madem ki o bu kadar iyi kalpli bir adam, ben de ona çok para vereceğim.

Köylüye,

- Amerikalı razı... dedim.

- İyi ama bey, bu eşek Amerika'ya varmadan yolda ölür. Hemi de bu eşek uyuzdur gayetle, her bir yanı vicık uyuz...

- Sana ne canım, istiyor adam...

- Allah Allah... Yahu, bu kancık eşek değil ki bir işine yarasın... Ne yapacak bu uyuz kart eşeği?

(DEVAMI KARŞIDA)

SİZİN MEMLEKETTE EŞEK YOK MU?

- Nene gerek senin?..Sen alacağın paraya bak..Kaça veriyorsun şimdi bu eşeği?

Köylü,
- Çok merak ettim,dedi,hele bir sor o Amerikalı efendiye,onun memleketinde hiç eşek yok muymuş...
- Sizin memlekette eşek yok mu, diye soruyor.

Amerikalı biraz düşündükten sonra,
- Var ama,böylesi yokmuş,deyiniz.
Köylüye söyledim...
- Hımm...Demek Amerikan eşeğini beğenmiyor da Türk eşeğine meraklı. Eh ne yapalım,benden günah gitti..Ben eşeğin her bir kusurunu saydım.Şimdi ecnebiye - den bir herifin hatırıma kıracak değiliz ya, bir uyuz eşek için..Satalım öyleyse...

- Kaça?
- Sizin için on bine olur...
- Nee? Deli misin sen yahu, çıldırdın mı? Eh halis Arap cinsi koşu atı iki üç bin lira...
- Öyleyse eşeği nidecek,koşu atı alsın en halisinden...

Amerikalıya,adaman on bin lira istediğini söyleyince,
- Ben demedim mi,dedi,alıcı oldun mu bunlar böyledir işte..Demek kıymeti yükselmiş diye çok para isterler.Ya halıyı almaya kalksaydık,yüz bin lira isterdi... Şimdi ben bu eşeğe on bin lira veririm ama, vermeye kalksam,elli bin ister. Onun için sıkı pazarlık etmeli..

Köylüye,
- Doğru söyle dedim,sen bu eşeği kaç para aldın?
- Bende yalan yok,dedi,bak şimdi abdesliyim,yalan söyleyecek değilim ya. Ben bu eşeği, derisinden çarıklık çıkarmak için

beş liraya aldım.Nasıl olsa bu gün yarın geberir,ben de derisini yüzörüm.Başka da bir işe yaramaz.

- İnsaf yahu..Beş liraya aldığın eşeği,nasıl on bin liraya satmaya kalkıyorsun?
- Canım biz satıcı olmadık,siz alıcı oldunuz.Kart dedim,olsun diyor adam. Uyuz dedim,razi..Kancık değil dedim, gene istiyor.Yarına çıkmaz ölür dedim,iyi diyor gene.Haa az daha unutacaktım, topal da eşek,ard ayağı aksar bunun.

- Olsun...
- Gördün mü? Demek bir kıymetli,bir kerameti var bu eşeğin benim anlayamadığım.Yoksa bu Amerikalı gâvuru,ne diye uyuz ve de kart ve de erkek ve de topal bir eşeği almaya kalksın.Değil mi?On bin.A - sağı kurtarmaz..Veremem.

Amerikalıya,
- Aşağı inmiyor,verelim mi onbini?.. dedim.
- On bini verecek olduk mu,yirmi bin diyecek.Aman pazarlık.
İki saat pazarlık ettik.Arada bir vaz geçmiş gibi görünüp yürüdük.O hiç aldırmadı.Dönüp geldik yanına...
- Döneceğinizi biliyordum ben sizin. dedi.

- Nerden biliyorsun? dedim.
- Bilinmez mi canım?Böyle bir kelepçe eşek düşürmüşsünüz,kaçıracak değilsiniz ya...

Cipin şoförüne,cipi götürüp,ilerde yol üstünde bizi beklemesini söyledim...Eşeği orda başıboş bırakıp cipe binecektik.
Neyse efendim,çekişe çekişe pazarlıktan sonra iki bin beş yüz liraya uyuştuk.Paraları saydık eline.Köylü de, sırtındaki çulu alıp eşeğin yularını elimize verdi.

- Haydi hayrım görün!.. dedi.
Sonra da ekledi:
- Herhal ucuz gitti bizim katır uyuz eşek ya,neyse,Malın hayrım görün.
Amerikalının gözleri açılmış köylünün elindeki halı parçasına bakıyordu.Şim-

di ne olacak.?

- Aman belli etmeyelim,dedi,eşeği alıp biraz gidelim,sonra hiç umursamazdan gelip dönelim,"Aman eşeğin beli üşür, şu çulu ver de üstüne örtelim"diyelim..Adam asıl halı parçasını istediğimizi sakın anlamasın.

Eşeği ipinden tutup yürüdük. Yürüdük dedimse lâfin gelişi,biraz zor yürüdük.Amerikalı arkadan iter,ben önden çekerim eşek yine de yürümez bitürlü.Kart eşekte yürüyecek derman kalmamış.Halıyı köylünün elinden kurtarsak,bir,eşeği bırakıp savuşacağız...

Eşeği ile kaka,yirmi-otuz adım açıldık,köylü arkamızdan seslenerek seğirtti:
- Durun,durun eşeğin seyi kalmış...
Aman !Adam çulu kendiliğinden getiriyor diye bir sevindi ki..Adam koşup geldi,tepeyi aştı:

- Yahu,dedi,eşeğin kazık demirini unuttunuz.Amerika'ya götürünce bu eşeğin bağını nereye çakacaksınız?Düşünmezsiniz.Hiç kazıksız eşek alınır mı?Acemi olduğunuz nasıl da belli.
Ucu halkalı demir kazığı da aldık elinden.

Amerikalı bana:
- Hadi sırası,şimdi de halıyı iste.A - man belli etme.."Şu pis çulu da veriver" de.

Köylüye,
- Bu eşek çok zayıf,hastalıklı da.Üşüyecek yazık,dedim.Sen hayvanın üstüne eski bir çul örtmüştün,o pis çulu ver de üstüne atalım.

- Yooo,dedi,çulu veremem.Siz benden eşeği aldınız, çulu değil..

- Evet,eşeği aldık..Çulu da üstüne örtelim,Zaten eski,pis..Para da etmez.

- Evet,eski ve de pis..Ve de para etmez..Ama veremem.

- Neye?

- Veremem beyim..Baba yadigari bir çuldur,verilmez.Atadan dededen kalma

bir hatıra...Veremem.

Amerikalıya "Vermiyor,babadan kalma yadigarım"dedim."Ne işine yararmış sanki,sor bakalım" dedi.

- Bu pis çul parçası ne işe yarar sanki,dedim.

Köylü birden ciddileşti:
- Ne demek ne işime yarar,şimdi bir başka uyuz eşek alıp sırtına koyacağım.Kısmetim varsa sizin gibi bir meraklısını bulur,Allahın izniyle onu da satarım.Bu çul bana uğur getirir,uğur..Ben size kazığı da üstte bedavadan verdim.Ona birşey dedim mi?

- Canım çulada birkaç kuruş verip alalım,örtelim hayvana.

- Amma yaptım.Sonra ben eşeklerini nasıl satacağım? Beş yıldır kart uyuz eşekleri hep bu çul sayesinde satıyorum. Hadi güle güle.Varın malın hayrını görün.

Amerikalının yüreğine incek diye korktum.Koluna girdim.

Köylü birkaç adım açıldıktan sonra uzaktan seslendi:

- Eşeği bırakacaksanız,zahmet edip uzağa götürüp bırakmayın da hiç mi değil,yorulmayayım.

Eşeği orda bırakıp,cipin olduğu yere kadar yürüdük.

Amerikalı halı uzmanı,
- Başka yerlerde işte bu yoktu,hiç başıma gelmemişti,dedi,hepsi aynen, ama bu başka numara.

Cipe bindik,Kazık hâlâ elindeydi. Onu elinden atmıyordu.

- Ne yapacaksınız bu demir kazığı? dedim.

- Hatıra olarak bu kazığı,halı koleksiyonuma koyacağım,dedi,kıymetli bir kazık,iki bin beş yüze çok ucuz aldık...

- Yaaa, rezil olduk aleme,rezil.Tuuuh "Rezil olduk" diye diye elini başına vurup duruyordu....

BİTTİ

ÇILGIN BİR AŞK AZİZ NESİN

Saat on birde Hilton Otel'i'nin lobby' sinde buluşacaktık da,beni iş yerleştirerek bir arkadaşına götürecekti. Aylardan beri işsizdim. Param da kalmamıştı. Günde bir öğün yemekle yetiniyordum.

Bana iş verecek adama iyi giyimli görünmek istemişim. Yedi yıl önce yaptırılmış siyah elbisemi dolaptan çıkardım. Ya elbise daralmış, ya ben bollanmışım, pantolonum içine zor geçtim. Çeket de üstüme; omuzuma tünemiş, kartal kanatları gibi duruyordu. Ayınada kendime baktım. Bul kıllıkta bile, sıkıntısız, paralı bir adamın durumundaydım.

Otelin salonuna girdim. Lobby'de arandım, arkadaşım yoktu. Erken gelmiş olacaktım. Bir koltuğa oturup arkadaşımı beklemeye başladım. Yakın arkadaşım olduğu için gelir gelmez, önce bana yemek yedirmesini söyleyecektim... Çünkü, bir gün önce yediğim iki simitle duruyordum.

Başımı eğmiş, iş bulma umuduyla tatlı tatlı dalga geçiyordum. Bir eteklik hısrıtsıydum ilkin, sonra bir parlak karaltı gördüm. Şi-yah ipeklili bir eteklik bacaklarımı sürünerek yanımdan sıyrılıp geçti. O parlak karaltının geçmesiyle otlağa buram buram bir sümbül kokusu yayıldı. Başımı yavaşca kaldırıp baktım. Eteklikli bacaklarım sürünerek geçen sıyahı kadının karşımdaki koltukta oturduğunu gördüm.

Salonda boş masalar, koltuklar varken bu kadının benim karşıma oturmasını anlayamadım. Ona bakmıyordum ama, kadının bakişlarının üstüme olduğunu seziyordum.

Siyahlı kadın, bana Fransızca şeyler söyledi. Anlamadığımı görünce bu kez İngilizce konuştu. Benden yine cevap alamayınca Türkçe,

Çok rica ederim, beni roof'a çıkarır mısınız dedi.

Bir tehlike içindeymiş gibi kadının telaşı, korkulu bir hali vardı.

Böyle bir öneriyle karşılaşan her centilmen gibi,

Memnuniyetle... diyerek kalktım.

Kadın da kalktı. Kırs saçlı, kırmızı yüzü iri yarı bir adam, birden kadının önüne geçti, komutanın karşısında bir er gibi topuklarını birbirine sert vurup, saygıyla başını eğdi, İngilizce,

Leydinin bana bir emirleri var mı? dedi. Kadın da ona,

Hayır Hasan, istirahat ediniz ve lütfen beni yalnız bırakınız... dedi.

Asansöre bindik. Roof'a çıktık. Bir kana pede yanyana oturduk. Siyahı kadın, gözlerini süzerek, uzun, takma kırıpkırların arasından Boğaz'ı seyrediyor, konuşmuyordu. Ben de konuşacak sözüm bulamıyordum. Bu birden tanısmayla çarpılmıştım sanki. Kadın neden sonra,

Adınızı öğrenebilir miyim? dedi.

Hasan... dedim. Ya sizin?

Kadın koryuyla yöresine bakındı, sonra bana sokulup fısıldadı:

Bana yalnız Leydi deyinir kira ederim... Bir süre sustuktan sonra elimi tutup sıkı,

Korkuyorum, dedi.

Kendimi de şaşırtan hoşuk bir ses çıkıyordu, Kinden? diye sordum.

Tuttuğu elimi daha çok sıkarak gözleriyle bir yeri işaret etti. İşaret ettiği yana, başımı yavaşca çevirip baktım, sağ arkamda, elinin

biri pantolon cebinde, donuk sarı yüzü bir adam... Sol arkamda da, Leydi'nin az önce "Max, istirahat et ve beni lütfen yalnız bırak!" dediği kırmızı suratlı adam duruyor.

Merakla sordum:

Affedersiniz Leydi, bu adamların kim olduklarını öğrenebilir miyim?

Korkudan dudakları titreyerek,

Muhafızlarımdan ikisi, yani kocamın casusları... dedi.

Bir süre konuşmadık. Ne olup bittiğini, nasıl bir olayın içine bakiıklama daldığını hiç anlayamamıştım.

Leydiye elbet bir içki ısmarlamam gerekliyordum. Ama cebimde, bozdursam harcaram diye korkundan bitürlü bozdurmadığım bir bitürlü elli liradan başka param olmadığının, garsondan yasa başlamış çevremiyordum.

Burda, çok korkuyorum... dedi.

Elimi tutup, sol göğsünün üstüne iyice basırdıktan sonra,

Bak Hasan, kalbim nasıl kült kült atıyor... dedi. Soluğum kesilecek gibi oldu.

Korkumun Leydi, diye inledim.

Beni koruyor musun Hasan?

Ne demek... elbet... hiç şüphesiz... gibi sözler saçmaladıktan sonra kendimi toparlayıp ekledim:

Size gelebilecek her tehlikeye göğüsgermeye hazırım.

Bu kadarla yetinip sussaydım ya, amaken-

dimi tutamayıp,

Hem de kanımın son damlasına kadar sizi koruyacağımı lütfen inanmanızı rica ederim Leydi... dedim.

Leydi, teninin bütün sıcaklığını bana duyuracak gibi iyice sokulup,

Sana hayatımın sırrını vereceğim Hasan. Burda anlattığım, hükümlü kimde de çok büyük tehlike içindeyiz. Haldı kalk, daireme gidelim.

Elimden tutup ayağa kalkmıştı bile. Yürüdü, ben de onunla...

Dairesine girdik. Küçük salondaki divana kendini atıp uzanıverdi. Ne yapacağımı, nasıl davranacağımı bilemeden, şaşkınlık içinde ayakta dikilip kalmıştım.

Leydi, bir küçük çocuğu çağırır gibi, eliyile de gel işaretli yaparak, bir müzik gibi,

Gel, gel... Hasan, yanıma gel Hasan'dedi.

Bana bunca yıldan beri herkes Hasan diye adımı seslenir, ama adının bu kadar ahenkliği olduğunu ilk onun ağızından duyuyordum.

Yanına gittim.

Otur Hasan, otur.

Oturum.

Kulağıma eğilerek fısıldadı:

Yavaş konuş Hasan, duyarlar:

Burada yoksa yalnız değil miyiz?

Dairinen duvarlarına kocam dinleme aletleri koydumdu. Bütün konuşuklarımızı, casuslar dinliyor.

Yoksa ben bilmeden bir casus ağına mı düşmüştüm. Korkuyla,

Neden? diye sordum.

O bütürlü sesini kısarak,

Kocam, dedi, zalim kocam... Daha yaklaştık, bizi duymasınlar.

İşik saçan teninden yayılan bayılıcı kokuyla ilgilim, kemigim gevşemiş. Leydinin yanına yayılıp kalmıştım.

Birbirimizi anlayacağız Hasan...

Elbet Leydi...

Daha sokul, daha... İyice sokul; yaklaştık, sokul Hasan!

Ne kadar sokulunabilirse o kadar sokul, daha fazla elimden gelmiyordu.

Çok yakışıklı bir erkeksen Hasan... Sana bunu daha önce hiç bir kadın söylemiş miydi?

Hayır Leydi, bunu bana ilk siz söylüyor sunuz.

Sendeki güzelliği başka kadınlar anlayamaz.

En sonunda anlayışlı bir kadın bulduğum için mutluyum, ama yine de.

Leydi, güzel değil... çirkin olduğumu biliyorum... dedim.

Sende vahşetin güzelliği var... Yani, çirkinin güzelliği... Anlatabiliyor muyum?

Elbette...

Ah Hasan, gözlerime bak da anla... Bazen duyguları anlatmakla kelimeler yetersiz kalır. İşte şimdi ben o anı yaşıyorum...

Bişeyler söyleyip teşekkür etmek için anlamış mirlitlar çıkarırken,

Sus Hasan, senin susuşunun güzelliğini dinlemek istiyorum... dedi.

Peki Leydi...

Beni güçlü kollarının arasında sıkıtkıca, benim ay'm, yıldızım, güneşim, her şeyim sensin. Ama ah bu kocamın casusları...

Öylesine kendimden geçmişim ki...

Leydi, dedim, onlardan kurtulmak istiyorsanız, emredin, şimdi öldüreyim hepsini.

Şimdi değil Hasan, zamanı gelince... dedi. Hadi çikra o ceketli üstünden, Zaten sana çok küçük geliyor.

Ceketki çıkardım.

Uzan yanıma... Öyle mutluyum ki Hasan.

Ben de Leydi...

Arada bir aklım başıma gelir gibi oluyor, işte o zamanlar, kadının deli olabileceğini düşünüyordum. Ama deli olsa, hiç bu kadar doğru

leye getirmesek de, rahat ve bol bir zamanda daha iyi bir durumda...

Anla beni Hasan... Anne olmak zorunda yım, Yoksa kocam beni boşayacak.

Leydinin güzel gözlerinden yaşlar boşanmıştı. Gözyaşları içinde yaşam göçüldü anılatı. Öğrenimini Amerika'da yaparken, Amerikalı çok zengin bir işadamlıya evlenmiş. Adam böyle zengin, böyle zenginmiş ki, milyonların tam sayısını bilmiyordum, üstelik de yaşlıymış.

Ölünce, milyonları miras bırakacağı bir çocuğu olsun, istiyordum. Çocuğu kendisi yapamıyacak, karısının bu işle görevlendirmiş. Leydi, ya bir çocuk doğuracak, ya da kocası boşayacakmış...

Leydinin korkusunun nedenini anlamıştım. Zengin kocası çok kıskançtı. Karısına bir çocuk bağışlayacak erkeği, işini bitirir bitirmez, Leydinin arkasına taktığı o korkuk yüzü muharızlara öldürtecekti. Böylece, çocuğun babası kendisi bilinecekti.

Tehlikeyi sezdigiğinden, beladan kurtulmak için,

Amaz Leydi, ben evliydim, hem de karım çok... Şözümlü kesip,

Yeter, dedi, surdaki çantamı aç, içinde sade kabızlı küçük bir tabanca olacak, onu bana ver Hasan... Benim soyumda hiçbir kadın, sevdiği erkek tarafından reddedilince yaşamamıştır.

Leydinin istediğini yerine getirmekten başka cara yoktu umarım, yoksa kendisini öldürtecekti.

Hizmetinize hiazırım Leydi, dedim.

Ah, biliyordum kabul edeceğini... Öyle mutluyum ki...

Hemen mi Leydi?

Vakit yok... Çabuk, banyoya giş de soyun. İster istemez banyoya girdim.

Hadi Hasan, hadi... diye salondan seslendi.

Bir Leydinin yanına donla gitmek bana pek uygunsuz geldiğini içim, üstüme bormozu alıp salona geçtim.

İşte tam o sırada, benim çıktığı banyonun kapısı açıldı. Leydinin dediği kırmızı suratlı adam oraya çıktı. Pek şaşırdım. Bu herif bana yoda nereden saklanmıştı da onu görmemişim. Her halde görevimin bittiğini sanarak beni öldürmeye gelmişti. Ben canımı kurtarmak için,

Daha bişey olmadı ki... dememe kalmadı,

O Max denen herif, hem de Türkçe,

Kalk lén, çık şarık... Zibidi! diye üstüme yürüdü.

Leydi,

Ne oldu? diye sordu.

Kırmızı suratlı adam,

Yahu, bu zibidinin cebinde elli liradan başka para yok... dedi.

Suklüm püküm banyoya gidip elbise giydim. Dışarı çıktım. Roof'a gidip oturum. Başına gelenleri düşünmeye başladım. Demek, o kırmızı suratlı herif banyoda bir yere gizlenmiş, ben banyodan çıkınca da ceplerimi karıştırıp parama bakmış.

Akşam oldu, lambalar yandı. Şu olup bitenler, hele koğuşulum, bana böyle ağır gelmişti ki, gidip şu kadına iki çift ağız söz söyleyip içimi dökmek istedim. Leydinin daire sinin kapısında bir kalabalık vardı. Birkaç kişiyi çağırıp duruyordum. Bir de baktım, sırtında benim de giydiğim bormoz olan bir adamı, başka bir adam, yakasına yapışmış, sürükleyerek taşıyorlar:

Yüklü namussuz! Karımla ha? Suçüstüyalakaladı, Bastırdım, bastırdım... Ulan, benim karımla ha...

O Max denilen herif, bormozlu adama sokuldu.

Beyfendi, dedi, bu iş uzatma sizin için iyi olmaz... İkkiniz de saygıdeğer kişilersiniz. Duyulursa, gazetelerin diline düşersiniz, sonra karınız, çocuklarınız duyarsa...

Yüzü kireç beyazlığına dönmüş bormozlu adam,

Elbette, elbette... deyip duruyordu.

En iyisi anlaşızın beyefendi...

Ben de öyle diyorum efendim...

Pazarlığı giriştiler. Ben de ordan uzaklaştım.

O bar yıkılalı çok oldu. Yerinde şimdi çocuk bahçesi var. Sabaha karşıydı. Garden Bar, tıklım tıklım dolu. O sıra İstanbul barlarına gazi nolarına Macar kızları çokça gelirdi. Bek yüzü bir Macar kızıyla locada idik. Karşı karşıya oturuyorduk. Önümüzde bol kâsesi vardı. O zamanın bol kâseleri de, şimdikininki lavabo kurnaları kadar geniştirdi. Şimdiki barlarda içinde bol getirilen kaplara o zaman kokteyl konurdu.

Hiç unutmuyorum, o zamanın bir tas bolu on liraydı. Nasıl unutabilirim, yirmi yaşımda bir yüksek okul öğrencisiydim. İki çimde hep, cebimdeki parayı düşürüp rezil olmak korkusu olduğundan, sağ elimi ikide bir pantolon cebime atıp, el yordamıyla kaç param olduğunu sayardım.

Macar kızını dansa kaldırdım, tadı yok. Bebek yüzü Macar kızı çırpı gibi ince uzun. Benim başım kızın göğsüne geliyordu. Oturduk masaya, o çatrapatra Fransızca, ben çatrapatra İngilizceyle anlaşmaya çalışıyoruz.

Ben kızla konuşmadan da anlaşacağım ama kabalık olacak. Bilirsiniz ya, insanlar konuşakonusa, hayvanlar koklaşa koklaşa anlaşır.

Macar kızı da, ben de anlaşmak için terler dururken, barın içinde bir kıyamettir koptu. Önce pistin üstündeki büyük avize şangır şungur yere indi. Zaten loş olan bar, daha da karanlıklandı. Yalnız köşelerdeki ölü ışıklar kaldı. Sonra havada sandalyeler, masalar uçuşmaya başladı. İnsanlar birbirine girdiler. Önce ortada bir karambol oldu. Sonra o ortada birbirine girenler, üçer beşer birbirlerinden sökülüp, ayrı ayrı kavga tutuştular. Camlar şangırdıyor, kadehler, bardaklar vınlarak havada uçuşuyor.

Ben neye uğradığımı daha anlayamamıştım ki, mengine gibi bir el enseme sıkıştırdı, başımı bol kâsesinin içine soktu. Soktu ve çıkarmadı. Kanatlarından tutulmuş tavuk gibi çırpınmaya başladım. Neredeyse boğulacaktım. Bir alabora olduk. Bacaklarım havaya geldi, bu sefer bol kâsesinin içine oturdum.

Düdükler ötmeye başladı. Pat pat kaşıma sesleri duyuldu. Sonra birisi kolumdan çekti, kaldırdı beni. İçerisi alaca karanlıktı. Elimden yapışan adam beni dışarı çıkardı. Kapının elektriğinden baktım, bir polis. Başka polisler de başka delikanlıları tutmuş, dışarı çıkarıyorlardı. Bizi yan yana dizdiler. Altı delikanlıydık. Polisler de on, onbeş kişi vardı. Bizi ikişerli sıraya soktular. Sonra üstü başı yırtılmış bir adam geldi, polislere,

-İşte bunlar, dedi, ben Muammer Bey'e telefon ettim.

Polislerin arasında yürümeye başladık. Önce bizi bir karakola soktular.

Polislerden biri, komiser, -Getirdik, Beyim, dedi.

Komiser, -Muammer Bey kendisi görececek, telefon etti, dedi.

Bizi sabahın erken saatinde, bir polis arabasına bindirdiler. Delikanlıların beşi de sarhoştur. Polis arabasında, sanki otomobil ile kır gezintisine çıkmışlar gibi şarkı söylüyorlardı.

Bizi bir büyük binanın ikinci katında büyük bir odaya aldılar. Odada iki kişi vardı. Bunlardan biri, polislere bizi gösterip, "İşte bunlar!" diyen adamdı. Elbisesini değiştirmişti. Bir koltuğa kurulmuş, cıgara teltendiriyordu. İkinci adam, ayaktaydı. Hidetlenmiş Zeus gibi, gözleri kıvılcımlar saçıyor. Ben adamı öyle görünce bittim, titremeye başladım. Yan gözle, benimle gelen beş kişiye baktım, hiç aldırıklı yok. Birisi çak çak çiklet çiğniyor. Birinin ayakta duracak hali yok, odanın ortasında sallandı, sallandı, sonra geri geri gidip duvara tütundu. Duvar bir adım daha geride olsa kış üstü yere oturacaktı. Biri de mırıl mırıl durmadan bir şarkı mırıldanıyordu. Ötekiler de tatlı tatlı sırıtıyorlardı.

Gözlerinden kıvılcımlar saçan ayakta ki adam, oturana,

-Bunlar mı? diye sordu.

Bacak bacak üstüne atmış, oturan adam, -Evet bunlar, dedi, dün gece sabaha karşı barı alt üst ettiler. Her şeyi kırıp geçtiler. Üç konsomatris yaralandı. Bakın, suratına vurdukları yer de çürüdü.

Öğrencilik benim iliklerime işlemiş. Daha okul hayatından kurtulmamışım. Derse kalkmak, ya da bir soruyu cevaplandırarak isteyince öğretmene yaptığım gibi parmağımı havaya kaldırdım. Ayaktaki adam dayandığı masadan kırbaça benzer bir şeyi aldı, havada sallayıp masaya indirdikten sonra,

-Sssss! ...dedi.

"S"ler havada ısıklık gibi uzadı. Adam, elinde o kırbaça benzer şeyle bize yaklaştı. Çak çak çiklet çiğneyen en baştakine,

-Ulan hergele! Burası dağ başı mı? diye kükredi.

En baştaki hiç oralı değildi. Hâlâ çiklet çiğniyordu. Gözlerini süzüp, bir de bakışı vardı ki, dünya yıkılacak sanki umurlamayacaktı. Adam büsbütün kızdı.

-Ben sizin kemiklerinizi kırmaz mıyım piç oğlu piçler! Dünyaya geldiğinize ben sizi pişman etmez miyim ulan alçaklar! diye bir daha bağırdı.

Bir tanesi kıkırdadı. Öbürleri sırıtmak ta devam ediyorlardı. Adam hepimizin önünde teker teker duruyor, ağza alınmaz sözler söylüyordu. Ama aldran yoktu. Benim önüme gelince, bende hoşafın yağı kesildi.

"-Ben ulan!". diye başladı. Başımı yere indirdim. Gözlerim buğulandı. Ağlamak için kendimi sıkıyordum.

Koltukta oturan bar sahibine döndü:

-Bunlar, dedi, ana baba terbiyesi görmemişler. Sen bunların kılığına kıyafetine bakıp da, bunları bir insan evladı sanma! Kimbilir kimin çocukları... Anaları bir yerde, babaları bir yerdedir bunların.

Beni gösterip,

-Şu biraz aile terbiyesi almışa benzer, dedi. Demesiyle, suratına sağlı sollu iki tokat şaklattı. Bir de yüzüme tükürdü.

-İşte bu az çok aile terbiyesi almış, utanmasından belli, dedi.

Sonra hepimize yeniden sayıp sövmeye başladı.

-Şey oğlu şeyler! ...diye bağırdıkça, pencere camları zangırdıyordu. Bizim iler tutar, batırmadık yerimizi komadı. Ben bir kere daha parmağımı kaldırıp,

-Efendim... diyecek oldum.

-Sıss! ... diye tısladı. Sırıtanlardan birine, -Şu suratına bak, dedi, bu suratın hayır gelir mi? Bir de genç olacaksınız da, memleket de sizden..

Hepimizi şöyle bir süzdü. En başta ki çiklet çiğneyene:

-Adın ne lân? dedi.

-Metin..

-Soyadın?

Delikanlı soyadını söyledi.

Adamın kulakları dikildi.

-Babanızın adı?

Çiklet çiğneyen delikanlı babasının adını söyleyince adam şaşırıp, bocaladı.

-Beybabanız ne iş yapar yavrum? dedi.

Delikanlı,

-Siz bilmiyor musunuz, babamın ne iş yaptığını? dedi.

-Tabii tabii... Evet, evet... Yani... siz neye uydunuz bu kopuklara? Vah vah...

Barın sahibine,

-Kişi refikinden azar demezler mi, ne doğru... dedi.

Barcı,

-Benim ondan bir şikâyetim yok, dedi, o bi şey yapmadı ki... O, efendi efendi oturuyordu. Kat'iyen hiç bir şikâyetim yok ondan.

Elinde sopaya benzer şey tutan adam, barcıya çıkıştı:

-Birader, dikkat etsene! Madem hiç bir şikâyetin yok, ne diye buraya getirirsin? Ayp değil mi? Şimdi peki, biz ne diyeceğiz?

Barcı,

-Vallâ billâ ben getirmedim, ben kimseye bi şey söylemedim onun için... dedi kendiliğinden gelmiş.

Ayaktaki adam, çiklet çiğneyen delikanlıya,

-Ben bi şey söylemedim, dedi, ben size söylemedim. Sakın üzerinize alınmayın, darılsın. Sözlerimin hiç biri size râci değil.. Neye ayakta duruyorsunuz? Otursanıza yavrum, şöyle buyurun...

Hâlâ bir şarkının nakaratını mırıldanan delikanlıya döndü:

-Adın ne be?

-Ergin...

-Babanın adı?

Delikanlı babasının adını söyleyince adamın yüzü karıştı, gözü seçirmeye başladı. Kaşının biri kalkıp kalkıp iniyordu. Elindeki sopaya benzer şeyi, masanın arkasına attı. Elini, dizine vurdu,

-Nasıl anlamadım, canım, dedi, yüzünüze bakınca anlamalıydım. Bir insan yüzünden bir bakışta anlaşılır. İyi bir aile evladı nasıl da belli olur... Gel yavrum, şöyle otur... Vallâ affedersiniz yâni, ben sizin için bir lâf söylemedim.

Barcının yüzü sapsarı olmuştu. Kekeleyerek,

-Ben... ben... ben... diye anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı.

Adam, boyuna sırıtan delikanlıya,

-Siz yavrum, dedi, kimin oğlusunuz?

-Siz demin şeyoğlu şey, dediniz ya, işte onun oğluyum.

-Kim? ... Ben mi? ... Ben mi söyledim?

Estağfurullah... Ne minasebet canım...

-Ben onun oğluyum.

Delikanlı iyice sarhoştur.

-Yoooo... Ben sizin için söylemedim.

Barcıya döndü:

-Söyledim mi Allaşına?

Barcı, -Ben de bi şey söylemedim, dedi. -Tabii canım. Ben umumi birkaç söz söyledim. Size hiç bir aidiyeti yok.

Adam herkese adını, babasının ne iş yaptığını soruyor, sonra ezilip büzülerek, onlara yer gösteriyordu. Hepsinin yüzündeki temiz ifadeyi ballandıra ballandıra anlatıyordu.

Kabağın benim başıma patlayacağı belliydi. Çünkü deminden beri söğüp sayan adam, bunlara hedef olacak birini arıyordu. İstedigi gibi birini bulsa, bütün hıncını çıkaracak, bütün suçu ona yükleyip, işini bitirecekti. Umutla sorguya çektiği delikanlıların babaları hep birbirinden baskın, birbirinden kodaman çıkıyorlardı.

Bana sıra gelince, ben de babam diye büyük adamlardan birinin adını vermeyi düşündüm. Ama hangisini söyleyeyim? Zâten adam benim için, "Bu biraz aile terbiyesi almış, yüzünden belli" demişti. Ama ya bir pot kırarsam, ya yalanım anlaşılırsa... Sıra bana gelmişti. Göz kuyruğu ile çiklet çiğneyene baktım, gülüyordu. Bir de bana göz kırptı. Ne demek istediğini anlayamadım.

Adamın son umudu bendeydi... Dişlerini gıcırdatarak, ama ne olur ne olmaz diye, yüzü gülererek,

-Siz, dedi, siz kimin oğlusunuz?

O beş delikanlıdan biri,

-Bizden! ... O da bizden... diye bağırdı.

Çiklet çiğneyen delikanlı,

-O da bizden, dedi, arkadaşımız...

Son umudunu da kaybeden adam, bir kurtuluş diye barcıya döndü,

-Ulan! ... diye bir bağırdı, alçak, namussuz!...

Deminden beri bize neler söylemişse, iki katı ile barcıya söyledi. Bar da ne oluyormuş? Başka namuslu iş mi yokmuş... Bar açar, namuslu delikanlıların ahlakını bozarlarmış.

Delikanlılar o kadar sarhoştur ki, ille bir çınar da burada çıkarmak için uğraşıyorlardı.

-Biz, şeyoğlu şeyiz! ... diye tutturmuşlardı.

Adam,

-Estağfurullah, diyordu. Vallahi, billâhi ben size söylemedim. Ben bu herife söyledim.

Sonra barcıya,

-Sana söylemedim mi, birader, namusuna söyle! dedi.

İpinin kesileceğini anlayan barcı,

-Tabii, dedi, bana söylediniz... Kaba-

hat benim, beyefendileri tanımadım...

İkisi birden diller döküyorlardı. Delikanlılar,

-Hayır, biz şeyoğlu şeyiz! ... diye tutturmuşlardı.

Sensin, benim diye iş pazarlığı dökmüşü.

Barcı,

-Vallahi benim, billâhi benim kardeşim, asıl şeyoğlu şey benim... diye yalvarıyor du...

Adam, barcıyı yukarıdan aşağı bir daha sıvadı. Sonra,

-Bu gece benden eğlenecekler barda! ... dedi.

Barcı,

-Ne demek... Başımla beraber... Her gece buyursunlar... dedi.

Bu söz, delikanlıların hoşuna gitti. Artık çıkıyorlardı. Adam her çıkanın elini sıkıyor, kimine,

-Peder beye arzı hürmet ederim...

Kimine,

-Beybabanızın ellerinden öperim...

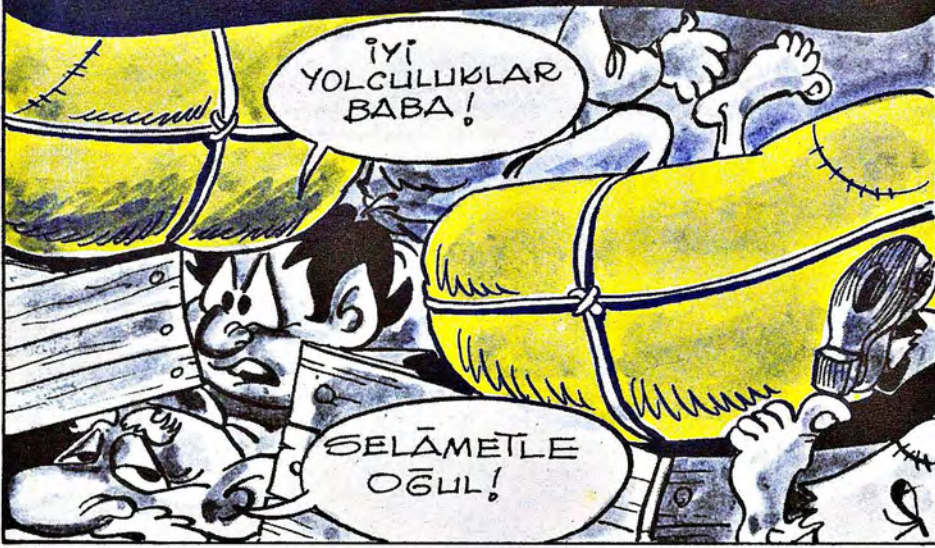
Kimine de,

-Vallâ size bi şey söylemedim, bu herife söyledim... diyordu.

Sıra bana gelince, omuzumdan tuttu,

-Ulan, dedi, sen bunlardan, bu bilmem kimin çocuklarından değilsin ya, hadi neyse bu kodaman piçlerinin sayesinde paçayı ucuz kurtardın. İyi bir aile çocuğu olduğun yüzünden belli... Sakın yutturdum sanma! Haydi çek arabanı...

ÜNİFORMA AZİZ NESİN

Çoktan beri trenle geziye çıkmadığım için, trenlerimizin son durumunu bilmiyordum. Damasmaya öğrenmek istediklerimi telefonla sordum. İçezici bir kadın sesi, gideceğim yere 8.30 da 10.10 da, bir de 12.20 de tren olduğunu söyledi. Benim işime 10.10 treni geliyordu. Her zaman, her şeyin olduğu gibi, trenin de en kötüsünü seçmiştim. Tren kalktıktan sonra öğrendim; bu tren posta treniymiş. Posta treni demek, her iki istasyon arasında en azından yirmi dakika gecikme yapan tren demektir. İçinde restoran olmadığı için, bir oturaklık ilisecek yer bulmak da pek zordur. Değil oturacak yer, çok sıkışsınız helâda bile yer bulamazsınız. Haydarpaşa'dan kalkan trende helâ kuyruğuna girseneiz, ancak Ankara'da sıra gelir.

Bütün bunları ben, bindiğim tren kalktıktan sonra öğrenmişim. Sıkışık kaldığım koridora hiç olmazsa gözümlün birini pencere camına ayarlayıp, dünya hakkındaki bilgi edinebilsem yine razıydım. İtile kakıla helâ kapısının arkasına sıkıştım. Bir zaman sonra burnum duyarlılığımı yitirdiğinden, amoniyak ve çürük küllürt kokusuyla, limon çiçeği kokusu arasında hiç bir fark kalmamıştı. Sırtıma dolu bir heğbe yüklediler. Ama bu heğbeyi ben taşıyorum, sayılmazdım. Çünkü sırtımdaki heğbeyle birlikte, döşemeye uzanmış bir ihtiyarın kucagında oturdum. Sırtımdaki heğbenin üstünde bir çocuk, çocuğun üstünde de, babasının yarısı vücudu vardı. Şu numarayı, buradaki yol arkadaşlarıyla bir sirkte yap-sak, dünyanın parasını kazanırdık. Ne var ki, birbirimizin üzerine çıktığımız halde, yuvarlanmak tehlikesi yoktu. Çünkü yuvarlanacak kadar bile boş yer kalmamıştı.

Bir sarsıntı oldu. Bu sarsıntı treni kalkmasına işaretmiş. O sarsıntıyla, iyice birbirimize geçtik, kenetlendik. Eşyalarla, birbirine yapışık insanlar arasında en küçük bir hava payı kalmadı. İki istasyon biz böyle gidersek, bizi birbirimizden ayırmanın, sökmeyenin olanağı yoktu. İyice birbirimize yapıştık. Hatta bizi trenden bile koparamazlardı.

Bir tahta bavulum köşesine gelen burunum içeri girmiş bir üçgen biçiminde aldığım anlıyorum. Burundan anladığım kadınların pek beğendiği burnuma yazık olmuştu.

Tren sarsılınca herkes birbirine, - Uğurlar olsun. - Hayırlı yolculuklar. - Eyvallah efendim. Size de iyi yolculuklar. demeye başladı.

Ben de altımdaki ihtiyara, - İyi yolculuklar baba, ... dedim. Adamın sesi çıkmayınca, yaşadığından kuşkuya düştüm, bir daha, - İyi yolculuklar baba, dedim.

- Altımdan boğuk bir ses geldi: - Selâmetle oğul. Dört beş istasyon böylece gittikten sonra, üst kattan, - Bileet! ... diye bir ses geldi. Herkesle birlikte, alt kattaki ihtiyar da bileti aramaya davrandı. Biletçi, biletlere bakıyor, - Senin biletin üçüncü. Burası birincinin koridoru. Çek arabayı üçüncüye! diye bağıırıyordu. Bileti ikinci olan yolculardan biri: - Yahu burası helânın dibi, diye biletçiye karşı koyacak oldu. Biletçi, ne de olsa yarı buçuk resmî memur, üstünde de resmî elbise olduğundan hemen adamın ağzının payını verdi: - Helâ dibi ama, birinci mevki helânın dibi. Siz ikinciye!

Benden başka bileti birinci olan yokmuş. Helânın dibi, koridor boşalmıştı. Artık, üçüncü koridorun nasıl dolup sıkıştığını düşünce kadar bile insanlık duygum kalmamıştı. Biletçi bana dert yandı:

- Çok açığöz millet bayım. Üçüncü, ikinci bilet alıyorlar, sonra da gelip birincinin koridoruna yan geliyorlar.

Ben de biletçiyi doğruladım. - Doğru, çok açığöz millet. Kompartımanları ayırmakla olmaz, en iyi si treni ayıracaksın. Birinci mevki tren ayrı olarak, ikinci ayrı, üçüncü ayrı.

Biletçi gitti. Ben de ezilen, köşeleşen yerlerimi düzelttim. Koridor yine kalabalıktı ama, hiç olmazsa gezinebiliyor, pencereden dışarı bakabiliyordum. Belki bir boş yer bulabilirim umuduyla, kompartımanların pencerelelerinden içeriye bakıyordum. Bütün kompartıman doluydu. Yalnız bir kompartımanda bir adam tek başına oturuyordu. Ama bildiğimiz adamlardan değil, bir şaşılalı adam. Üstünde, bir üniforma var. Pantolonunun yan dikişi zırlı, ceketi kordonlu, apoletleri yal-

dızlı, yakası sırmalı... Paşa desem paşa değil, yaver desem yaver değil, emniyet amiri desem değil. İtfaiyede sem değil. Temizlik işçisi, çavuşu desem değil. Belediye baş memuru, istasyon hareket şefi, iskele memuru, sadrazam, yeniçeri değil. Ama bunların hepsinden birer parça var elbisesinde. Bildiğim üniformaların hiç birine benzemiyor adamın üniforması. Kendi kendime, acaba bir devletin büyükelçisi mi, diyorum. Hani büyükelçiler, gittikleri memleketin devlet başkanlarına "İtimatname"lerini verirlerken, böyle caşcaflı üniformalar giyerler ya. Ama bu üniforma trende giyilmez ki.

En sonunda, doğılu komşularımızdan birinin kralıdır, diye düşündüm. Ama kralın posta treninde işi ne? Hem kral olsa, yanında "Maiyeti erkânı" olmaz mı?

Koridor penceresinden dışarıya bakan bir yolcuya,

- Affedersiniz, şu kompartımanda bir başına oturan üniformalı adam kim? dedim.

- Bilmiyorum ama, rütbesi çok yüksek biri olacak, dedi. Belki ecnebi Mareşali filandır. Göğsünde madalyalarla olduğuna bakılırsa.

Bizi dinleyen bir yolcu,

- Yabancı bir general olacak, dedi.

- Generalin yaveri olmaz mı?

- Yaveri başka kompartımandadır. Başkaları da bu üniformalı adamın kim olduğunu bilmiyor. Geçen biletçiye sordum. O da bilmiyormuş.

İyice meraklanmışım. Kapıyı açıp boş koltuklardan birine otursam ne olur? Üniformalı adam, beni yiyecek değil ya...

Bir yolcu,

- Ayıp olur, dedi.

Ayıp, mayıp, kompartımanın kapısını açtım, girdim içeri.

- Affedersiniz, burası boş mu? dedim.

"Bana ne?" gibilerden omuzunu kaldırdı. Belki Türkçe bilmiyor. Oturdum. Yarım saat kadar hiç konuşmadan öylece gittik. İngilizce sordum:

- Ekselansları yalnız mı seyahat

ediyorlar?

Üniformalı adam bana baktı.

- İngilizce no... dedi.

İngilizce bilmiyordu demek, hem de Türk'tü. Bir zaman daha böyle gittik. Bu sefer o bana Türkçe sordu:

- Nereye gidiyorsunuz beyefendi?

- Eskişehir'e... Zalı devletleri nereye teşrif ediyorlar?

- Eşağfurullah. Konya'ya gidiyorum.

- Afedersiniz, üniformanıza bakılırsa bir resmî sıfatınız var ama, anlayamadım.

- Hiç bir resmî sıfatım yok.

- Peki, bu üniforma?

Adam güldü,

- O benim yol elbisem, dedi. Tren yolculuğunda hep bu elbiseyi giyerim.

Siz trenin halini görmediniz mi? Yer bulmanın imkânı yok. Eskiden butrenlerde çağım çıkardı. Şimdi kolayımı buldum. Ben, birkaç yıl öncesi, "... otelinin kapıcısıydım. Bu üstümden gördüğünüz elbise, işte o otelin kapıcı elbisesidir. Otelden bir ay izin almıştım. Silaya gidecektim. Ama trene geç kaldığım için, kapıcı üniformamı değiştirecek vakit bulamamıştım. Elbise mi trende değiştiririm, diye hemen koştum. Haydarpaşa garının merdivenlerini çıkarken, beni gören iki yana savuluyor, yol açıyordu. Tren memurları selâm durmaya başladılar. Elim-

den bavulu alıp taşdılar. Beni birinci mevkie yerleştirdiler. Allah Allah... birine mi benzetiyorlar? "Siz zahmet etmeyin" dedikçe "Aman efendimiz, es- tağfurullah. Vazifemiz" diyorlar. Kompartımanın penceresinden bir baktım ahali yağılmış. Tren kalkarken bir alkıştırdı koptu. Ben de onlara elimi salladım, gülümsedim. Tren kalktı. Koridorlarda herkes birbirinin üstüne yağılmış, eziliyor. Ben koca kompartımanda bir başıma gidiyorum. Elbise mi değiştirmekten vazdım. Ara sıra yanlışlıkla kapımı açan yolcular beni öyle kapıcı üniformasıyla görünce "Affedersiniz... 'deyip dönüyorlar. Konya'ya kadar rahatça geldim. Sonra gel zaman, git zaman oteldeki işimden ayrıldım. Şimdi hep Konya'dayım. Ama otel kapıcısı elbisemi saklıyorum. Ne zaman tren yolculuğu yapacak olsam, bu üniformayı sandıktan çıkarır, giyerim. Yalnız şişmanladım da pantolonun bel dar geliyor. Müsaade ederseniz iki düğme çözeyim.

Şaşkınlık içinde dinlediğim adama

- Eşağfurullah... dedim.

Adam pantolonumu gevşetti.

- Ya bu madalyalar? dedim.

Adam gülererek,

- Onlar madalya değil, çalıştığım otellerin madenden arması... dedi.

- Demek, böyle rahat rahat...

- Şimdiye kadar, pek çok tren yolculuğu yaptım, bu üniforma üstümden-

ken, sizden başka hiç kimse yanıma gelmeye cesaret edemedi.

O sırada kapı açıldı. İçeri giren bilet kontrolörüydü. Kontrolör, üniformalı adamı karşısında görünce rap diye topuklarını birbirine çarpıp elini şapkasına götürdü, selâm verdi.

- Bir emirleriniz var mı efendim?

Üniformalı adam,

- Yok evladım, teşekkür ederim, dedi.

Kontrolör gidince,

- Trenlerde rahat gitmek istiyor-

sanız, bir kapıcı üniforması da siz yap-

tırm, dedi.

YERİNİ BULANLAR

AZİZ NESİN

Sultan Mahmut'a,
-Efendimiz, adamın biri peygamberli-
ğini ilan etti, derler.
Padişah,
-Getirin bana! der.

Sahte peygamberi getirirler, yalınayak
başıkabak avurdu çökmüş, üstü başı dökülen
biri.

-Götürün bunu, kırk gün yağ balla, fin-
dık üzümle baklava börekle besleyin! der.
Kırk gün sonra adamı huzuruna çağırır
sorar:

-Nasıl, yine peygamber misin?
-Evet..
-Peki, peygamberlere vahiy gelir, sana
da vahiy geliyor mu?
-Evet geliyor, Cebail vasıtasıyla gel-
yor.

-Ne deniyor vahiy'de?
-Cebail vasıtasıyla Allah bana: "Sen
yerini buldun, sakın oradan bir yere kımlı-
dama diyor.

Mahallenin yaramaz çocuklarının topu,
pencere camını kırdı da önüne düştü sandım
birden irkildim. Oysa çalışma masamın ö-
nüne düşen, top değil, bir insandı. Odamın
kapısını, sögelerinden sökercesine açıp
gülmeye ortaya düştü. Saçı başı dağınık
yüzü kızarmış, bakışları yabanileşmiş, ö-
nümde duruyordu. Onu böyle görünce, ilkin,
tanımadım. Korkmadım dersem yalan söy-
lemiş olurum. Sonra tanıdım gibi oldum. Adı-
nı bilmiyordum. Şurada burada arkadaşları-
mın yanında görmüş, belki de biraz konuş-
muş olduğum birisiydi.

Korkunun etkisi altında, sesimin en tatlı
uyumu ile.

-Hoş geldiniz buyurun efendim! diye yer
gösterdim.

Bir yumruğu belinde, öbür yumruğuyla ha-
vayı döverek kelimeler ağzından lavlav fış-
kırdı.

-Bu iş böyle gitmez, bu düzensizlik böy-
le sürmez!

Ne demek istediğini anlamamıştım ama
birazcık yumuşatabilmek için,

-Çok doğru, dedim rica ederim oturunuz!
Yüzü kıpkırmızıydı, içinin ateşi yanak-
larına vurmuştu.

-Soğuk birşey içmez misiniz?
Sözlerimi duymamış olacaktı.

-Yıkmalı, yıkmalı! diye bağırdı.

Saygıyla omuzlarından tutup koltuğa o-
turttum. Elime cigara tutuşturdum. Pencere-
yi açtım. Bir bardak su uzattım.

-Susamadım dedi.

-Olsun, için için! dedim.

Şaşkınlıktan suyu içince, hohh diye ge-
niş bir soluk bıraktı. Kahve de ısmarladım.

Biraz yatışmıştı.

-Çeki taşı, örneği insanlara hep imren-
mişimdir dedi.

-Ne gibi beyefendi? diye sordum.

-Lök gibi bir yere, bir işe otururlar, bir
daha öldür Allah kılmıdamazlar. Düzenli bir
hayatları vardır. Günün hangi saatinde ne

rede ne iş yapacakları kimlerle neler konu-
şacakları bellidir. Tam tarifiyle uygun bele-
diye taşıtları gibi yaşarlar. Günün hangi sa-
atinde helaya gideceklerini bilirler ve hiç
şaşırmazlar. Mesela bu adamlar, yolda gi-

derken birden sıkışıp bizim gibi hela ara-
mak için dört dönmezler. Bünyeleri de bar-
sakları da düzenli işler. Yaptıkları iş her
neyse emekli olmadan ya da ölmeden o iş-
ten ayrılmazlar.

-Adam düpedüz benim hayatımı anlatı-
yordu. Her ne kadar böyle bir hayata özen-
diğini söylüyorsa da, bu hayatı sürenlere de
kızdığı belliydi.

-Ben hep böyle bir hayata özendim, ama
olmadı bitürlü... dedi.

-Olur inşallah dedim..
Sağ elini kırışmış saçlarına atarak,

-Ne zaman? diye bağırdı, bu yaştan son-
ra mı? Mesela söyler misiniz, bozuk parala-
rınız nerede durur?

-Bozuk paralarım mı?.. Pantolonumun ,
sağ cebinde...

-Ya bütün paralarınız?
-Ceketimin sol iç cebinde cüzdanda..

-Peki mendiliniz?
-İki mendil taşıyorum, bir pantolonumun sol

cebinde, biri ceketimin sağ cebinde...

-Tarağınız?
-Pantolonumun arka cebinde...

-Anahtarınız?
-Pantolonumun ön cebinde

-Dolmakalemınız?
-Ceketimin sağ cebinde.

-Gördünüz mü, her şeyinizin nerede ol-
duğunu biliyorsunuz? Oysa ben bilmiyorum.

-Neden?
-Yok da ondan... Arada bir elime para

geçse hangi cebime olsa gelişigüzel koyarım

İnsanın parasını, mendilini, tarağını, kalemi-
ni, defterini belli bir yerde taşıması için bun-
ları taşımaya alışması gerekir.

Ses tonu yine birden yükseldi:

-Bizde para nerede beyim?.. İki gündür
miğdeme bir lokma gimmedi. Bak papuçla-

rıma!.. Burnu timsağ ağzı gibi açılmış. Fe-
lakete gidiyoruz. İşsizlik aldı yürüdü. Millet

parasızlıktan kırılıyor. Ahlak bozuldu. Fuhuş
arttı. Kumar salgın oldu. Hastalar ilaç ala-

mıyorlar, hastaneler dolu. Yoksulluk...

Durdu, dirseğini masaya dayayarak yü-
züne iyice yaklaştı.

-İhtilal lâzım ihtilal!.. dedi, siz de var
mısınız bu işe?

Donup kaldım. Beynim uyuşur gibi oldu.

Kendimi toparlamaya çalışarak.

-Size yapabileceğim en büyük iyilik, bu
sözlerinizi duymamış olmaktır, dedim. Siz

bana birşey söylemediniz, buraya gelmediniz
ben sizinle konuşmadım. Ben hiç bi şey bil-

miyorum. İşte bu kadar!..

Bozulmuştu ayağa kalktı:

-Yaaa... Çok yazık! Ben sizi güveni-
li biri sanmıştım...

-Rica ederim. Benimle konuştuğunuzu ,
beni gördüğünüzü kimseye söylemeyin. Si-

zi ihbar edecek de değilim!

Umutsuzca çıkıp gitti...

Korkumdan evde duramadım. Biraz sonra
sokağa çıktım. Saatimi de bir buçuk saat
geriye alarak birkaç arkadaşımın yanına
gittim. Onlara saatini göstererek, söz ara-

lancağın yanındaydım" diye onları tanık
gösterecektim.

Eve geldim, cebimdeki paralardan bu-
tün bir bin lira yok olmuş. Adam bende akıl
bırakmadı ki, on lira diye şoföre bütün bin-
liği vermişim. Beynimden vurulmuşu dön-
düm. Benim gibi az kazançlı bir insan için
bin lira önemli para. Sıkıntıdan bütün gece
uyuyamadım.

Ertesi gün işime giderken, dün gelen a-
damı yolda gördüm. Yanında birisi daha var-
dı. Beni görmesin diye başımı çevirdim. A-
ma görmüş, yanıma geldi.

-Nasılınız beyefendi?
-Gayet soğuk.

-Teşekkür ederim, dedim.

-Hava da bugün ne kadar güzel... dedi.

Oysa sabahdan beri durmadan pis bir
yağmur yağıyordu.

-Neresi güzel bu havanın?... Berbat!..
dedim.

Gülümseyerek.

-Ben bu havalara çok sevinmişim, dedi tam
sinema havası... Öğleden sonra sinema-

ya gideceğim. Haydi Allahaismarladık..

Güle güle...

O gitti ama, yanındaki adam benimle ka-
dı. Gidenin arkasından

-Şu insanlar ne tuhaf dedi, cebinde
parası olunca insanoğlu şu pis havaya bile

güzel diyor.

-Giden beyin parası var mı?

-Yoktu ama dündenberi var. Dün akşam

Beyoğlu'nda bir arkadaşımıza giderken, a-
partmanlardan birinden ikisinin de kafa-

sına bişey düşüyor. Bunun kafasına cüz-
dan düşmüş.. Arkadaşının kafasına da sak-

sı.. Adamı hastaneye kaldırmışlar, bu da o
gürültüde cüzdanı alıp sıvışmış...

Bu olaydan birkaç gün sonraydı, otobüs-
te giderken yankesicinin biri ceketimin ku-

maşını keserek, iç cebinden cüzdanımı aşır-
mış. Yeni aldığım aylıkla birlikte, yıllardır

biriktirdiğim üç bin lira gitti.

Birkaç gün sonra vapurda yine o adam
gelip yanıma oturmaz mı... Baktım, saçı

başı düzgün, giyim kuşam yerinde.

-Canınız sıkılmış gibi... dedi.

-Yoo, bişey yok, dedim.

Yüzü gülüyordu.

-İktisadi durumu nasıl görüyorsunuz ?
dedi.

-Ben anlamam ama, dedim, pek de par-
lak değil galiba...

Birden ciddileşti:

-Yooo... Hamdolsun, şimdi eskisi gibi
değil, günden güne de düzeliyor. Çalışmak

isteyene iş var... Yeter ki insan tembel ol-
masın.

Vapurdan çıkarken, yolculardan biri ar-
kamdan onu gösterip yanındakine şöyle di-

yordu:

-Şu adamı görüyorsun ya birader, geçen
gün buna bir özel otomobil çarpıyor. Yere

düşüp biraz burnu kanamış. Özel arabanın sa-
hibi çok zengin birisi, kazayı gazetelere yaz-

sın istemiyor. Bu adama, şikâyet etmesin,
dâvacı olmasın diye, çıkarıp üç bin lira ver-

miş.

Hep bilirsiniz ya, belâ geldi mi üst üste
gelir. On lira diye şoföre bin lira verdikten,

yankesici cüzdanımı çaldıktan birkaç gün
sonra hem de akrabam olacak bir alçak, be-

ni sekiz bin lira dolandırdı, Yeğenimdir.
"Amca bir araba alalım, taksiye çıkaralım,
dünyanın parasını kazanırız" dedi. Sekiz bin
lira peşin üste bonolar vererek eski ama iyi
bir araba alınmış. Giden paraları çıkarmak
sevdiğine kapılıp ben de inandım bu söze.
Yıllarca biriktirdiğim sekiz bin lirayı ban-
kadan alıp yeğenime verdim. Araba alındı.
Ben borç bonolarını imzaladım. Ne araba var
ortada, ne yeğenim... Sekiz bin lira gittiği
gibi, yirmi bin lira da borcun altına girdim.

Dünyayı gözüm görmez bir haldeyken, yi-
ne o adamla bir gün dolmuşta yanyana düş-
tük. Keyfi yerinde gülüyor. Bir ara,

-İstediğin yerde taksi de bulamıyorsun.

Onun için dolmuşa binmek mecburiyetinde
kaldım... dedi.

Boyuna konuşuyor:

-Memleket ahvalini nasıl buluyorsunuz?
-Valla, bilmem... Pek iyi değil gibi...
dedim.

-Yooo... Şükürden aciziz, para bol pi-
yasada çok şükür, kazançlı yerinde, iş de

çok... Bundan ötesini istemek nankörlük o-
lur...

Dolmuştan indi. Şoförün yanında oturan
bir yolcu,

-Gördünüz mü herifi, dedi, ne diyor? Pi-
yasada para bolmuş... Ben bunu tanımam,

açlıktan nefesi kokuyordu. Yolda gazete ka-
ğıdına sarılı bir deste para bulduktan sonra

işte böyle oldu. Para insanı konuşturur.

Başına gelenler yetmezmiş gibi, bizim
eve hırsız girdi. Karımın bileziklerini, yü-

züklerini, yükte hafif pahada ağır ne varsa
aldı götürdü. Her akşam hırsız bulundu mu

diye karakola gidiyorum. Bir akşam yine ka-
rakola giderken o adamı gördüm. Ben kendi

derdime düşmüşüm, o kendi havasında...

-Efendim, diyor, bir kısım insanlar ge-
çim sıkıntısından şikâyet ediyorlar. Amaka-

bahat kimin? Kendilerinin... Çünkü savruk,
düzensiz bir hayat yaşıyorlar. İnsan dediğin

programlı olacak... Ne dersiniz?

-Bazan program program kalmıyor.

-Öyle demeyin... Bakın bu, menfi pro-
paganda olur.

Böyle konuşa konuşa o da benimle ka-
rakola kadar geldi. Oradan ayrıldı. Polisler-

den biri onu tanıyormuş, arkasından.

-Aşkolun adama, dedi, geçen hafta Spor-
Toto'da on üç tutturdu, yirmi yedi bin beş

yüz lira kazandı.

Biz hırsız bulalım derken, bizim baba-
dan kalma ev yanmaz mı!.. Yanımızdaki ev-

den yangın çıktı, sırayla dört ev yandı. Bi-
zimki sigortalı da değildi. Yangından kurta-

rabildiğimiz begonya saksısıyla bir de nar-
gile... Şaşkınlıktan karım saksıyı kapmış,

ben de elimde nargileyle sokağa fırlamışım.

Birimizde begonya saksısı, birimizde nargi-
le sokak ortasında kalakaldık.

Akrabalardan birinin evine misafir ol-
duk. Ben harıl harıl kiralık ev arıyorum.

Pencere camında kiralık yazılı bir apartma-
na girdim. Apartman sahibi o adam değil mi!

Beni kendi oturduğu kata aldı.

Konuşuyor da konuşuyor:

-Allah çalışana verir, yeter ki insan ça-
lışsın... Değil mi efendim... İnsan hulus-u

kalble Allah'a bağlanmalı... Bakın mesela
ben...

Bir ara,

YERİNİ BULANLAR

-Siyasî vaziyeti nasıl görüyorsunuz ? dedi.

-Siyasetten anlamam, dedim, lakin biraz karışık gibi...

-Yooo... Memleket hiç bir zaman bu günkü kadar refaha kavuşmamıştı. Tam istikrarlı bir idare, çok şükür... Bazı bozguncular ileri geri konuşup karışıklık yaratmak istiyorlarsa da...

Âdeta beni azarlıyordu.

Kira pazarlığında uyuşmadık, ayrıldım. Kapıdan çıkarken apartmanın kapıcısına,

-Üç odaya altı yüz lira çok, dedim.

Kapıcı,

-Beyim bunlarda insaf yok, dedi. Alınan teriyle kazanmamış ki insaf olsun. Piyangodan yarım milyon lira çıktı, bu apartmanı aldı.

Gerçekten belâlar gelince üst üste geliyor. Dört yüz lira kira ile üç odalı bir bodruma sığındığımızdan birkaç hafta sonra çalıştığım fabrika kapandı, işsiz kaldım. Patron top atmış olduğu için tazminat da alamadık.

Ne yapacağım diye düşünerek bir gün Köşköş giderken önümde özel bir arada durdu, arabadan birisi,

-Buyurun, dedi.

Baktım, o. Bindim arabasına. Şişmanla-mış, yağlanmış, ense kabarmış, göbek şişmiş iki üç kelime de bir, yerli yersiz kahkahalar savurarak konuşuyor:

-İnsanla hayvanın farkı ne? Şu: Hayvan kamı acıkınca yer. İnsan öyle değil.. İnsan neyi, ne zaman yapacağını bilmeli. Yemek, belli zamanlarda yenir. Bazıları vardır, sözüm buradan dışarı, ne bulursa, ne zaman bulursa yer.. Tabil barsakları da, idrârı yolları da düzenli çalışmaz. Sonra, yollarda sıkışır hela arar. İnsanlık mı bu? Siz ne yapıyorsunuz, ne âlemdesiniz?..

-İylilik...

-Memleketin gidişini nasıl buluyorsunuz?

-İyi değil..

Birden bağırdı:

-Amma da yaptın.. Sen galiba muhalifsin... Yooo... Güneş balçıkla sıvanmaz. Bugünkü gelişmemiz tarihimizde görülmemiştir. Şu fevkalâde...

-Müsaade ederseniz ineyeğim... İndim, arabanın arkasından bakakalmıştım. Bir arkadaşım selâm verdi.

-Ne o dalmışsın, dedi, tanır mısın onu?

-Kimi?

-Kadillakta gideni.. Herife dört milyon lira miras düştü. Bunun Mısır'da bir amcası varmış, kendisinin haberi bile yok, yüzün bile görmemiş.. Amca ölünce, başkad

deyemedi. Çünkü iflas etmişti. Senet on para etmiyor. Arsayı da başka alacaklıları, elinden almış...

O gece, hayatımda ilk defa meyhaneye gittim. O adamı meyhanede gördüm. Masa - ma geldi. Hatta ona da rakıyı ben ısmarla - dım.

-Pek üzgün görünüyorsunuz, dedi.

-Ne olacak, durum kötü... Parasızlık milletin canına tak dedi. Bu böyle sürmez, bunun sonu yok, dedim.

Bütün söyledğim bu kadardı. Biraz, sonra kalktı, meyhaneden gitti.

Onu tanıyan garson,

-Eskiden sık sık gelirdi buraya, ama evlendiğinden beri pek seyrek geliyor, dedi.

-Evlendi mi? diye sordum.

-Evlendi ya.. Böylelerinin semayesi er kek olmaları. Sanki biz erkek değil miyiz, bilmem ki.. Herif, milyoner bir karıyla evlendi, paranın üstüne oturdu, pamuk tarlalarının sahibi oldu.

Kapıdan çıkarken iki kişi koluma yapıştı, beni karakola götürdüler. O adamı karakolda buldum, benden şikâyetçiydi. Par-mağını bana uzatıp, komisere,

-Evet, bu adam! dedi.

Onun benim evime ilk gelişinde bana söylediği, benim de o zaman, "Bunları duymamış olayım" dediğim sözleri, meyhanede kendisine söylediğimi iddia ederek beni şikâyet ediyordu.

O, sözüne inanılmayacak durumda değil-di, ben de sözüne inanılacak durumda değildim. Pabucumun burnu timsah ağzı gibi açılmıştı.

BİTTİ

Hafta arası bir gün, Bakırköy Akıl Hastanesi'ne bir genç adam geldi. Hastane kapısında beyaz gömlekli işçilerden birine,

- Yusuf Efendi'yi görmek istiyorum, dedi.

- Hangi Yusuf Efendi?

- Mırcırlı Yusuf Efendi. Aşağı Mırcır'dan Yusuf Efendi.

- Hangi Serviste çalışıyor?

- Çalışmıyor. Hasta. Aşağı Mırcır köyünden Yusuf Efendi. İki ay öncesi köyden alıp buraya getirmişler. Yaşlı bir adam.

- Ziyaret günü geleceksin. Canının isteği zaman hastayla görüşülmez. Ziyaret günü gel !.

- Baştabibi görsem.

- Baştabibin işi var.

- Nöbetçi doktoru?

- Deyha, karşıda.

Hastane bahçesinde, çamın altında oturan iki beyaz gömlekli doktoru gösteriyordu.

- Ben, köy öğretmeniyim. Burda bizim köyden bir hasta varmış. Burda olduğunu daha dün öğrendim. Adı, Yusuf Efendi. İznim bittiğinden, bu akşam işime dönmek zorundayım. Kendisini göremez miyim?

Genç asistanlardan biri,

- Buyurun, oturun... dedi.

Tombul asistan,

- Akranız mı? diye sordu.

- Hayır. Ben o köyden değilim. Orda öğretmenim. İki yıldır başka bir yerde öğretmenim. Bu Yusuf Efendi'yi çok severim de.

Sarışın asistan,

- Tanıdım, dedi, kırmızı yüzlü bir adam değil mi? Elli yaşlarında.

- Evet. Altmış yedi yaşında ama, genç görünür.

- Benim servistimde. Şimdi yemek zamanı. Biraz bekleyin. Buraya çağırırtırız, görüşürsünüz. Çok sakın bir hasta.

- Nedir hastalığı?

- Fikr-i sabiti var. Konuşmuyor.

- Hiç mi?

- Konuşuyor ama, dumadan hep aynı sözleri tekrarlıyor. Bütün dediği: İyi Olur İnşallah !..

Öğretmen derin derin göğüs geçirdi. Gözleri dolu dolu oldu:

- Şimdi anladım, dedi, yazık olmuş Yusuf Efendi'ye. İyi adamdı, yazık olmuş..

Tombul asistan:

- Bir derdi mi vardı? diye sordu.

- Derdi vardı, büyük derdi. Bütün Mırcır'ın derdi, hepimizin derdi.

Sarışın asistan,

- Anlatırsanız, belki tedavisi için faydalı olur, dedi.

Öğretmen bir daha içini çekti:

- Anlatayım, dedi. Ben, Aşağı Mırcır köyüne öğretmen geldim. Seksen evlik bir köy. Okul dedikleri yer de toprak tabanlı bir oda. Hem bu odada yatıp kalkacağım, hem çocukları okutacağım. Benden önce okulun öğretmeni yokmuş. Ne yapıp, ne edeceğim diye düşünürken, benden on-on beş gün sonra bu Yusuf Efendi geldi. On dört yaşında köyden çıkmış. İstanbul'da çalışmış, sonra asker olmuş. Askerlikten sonra gemici olmuş. Yabancı gemilerde çalışmaya başlamış. Bütün dünyayı gezmiş dolaşmış.

Fransa'da İngiltere'de, İsveç'te uzun yıllar yaşamış. Kırk yaşından sonra Amerika'ya gidip orada yerleşmiş. Epeyce de para yapmış. Epeyce dersem, azımsanacak gibi değil. Bütün Aşağı Mırcır köyünü, toprağı, evleri hayvanlarıyla satın alabilir. Gözünde memleket tüter durmuş. Memlekete bir döneyim de evleneyim, çocuğum çocuğum olsun, dermiş. Böyle diye diye yaşlanmış zavallı. Sıla özlemine dayanamamış, hiç olmazsamemleketimde öleyim diye kalkmış, köyüne gelmiş. Mırcır'dan çıkalı elli yıl olduğu için, onu ilkin köyde kimse tanımadı. Bir de onun kim olduğunu öğrenince, köylüler bu gelişiyi beğenmediler. En çok kızanlar da akrabaları oldu. Babadan kalma malını mülkünü almaya geldi sanmışlar. Yusuf Efendi de para çok. Dünyayı da gezip görmüş. Adam, para döküp, Aşağı Mırcır'ı, Avrupa'da, Amerika'da gördüğü köylere benzetecek, Niyeti bu. Ona buna paralar, hediyeler verince, köylünün yüzü güldü. Yusuf Efendi çok hoşuma gitti. Canlı, bilgili bir adam. Hiç Mırcırlıya benzemiyor. Ama siz, Mırcırlıları bilmezsiniz ki.

Sarışın asistan,

- Enteresan, dedi.

Öğretmen devam etti:

- Yusuf Efendi gelmeye çıldıracaktım. Allahtan, o geldi de yüreğime bir umut düştü. Uyanık adam, Cın gibi ihtiyar. "Hani okulun çocukları?" diye sordu. "Yok" dedim. "Daha ben de yeni geldim buraya. Söyle dimse de, hiç aldırış eden yok. Kimse çocuğunu göndermiyor" Yusuf Efendi, "Bak öğretmen" dedi. "Seninle el ele verip çalışacağız. Bu köyü canlandıracağız.", "Aman ben dünden gönüllüyüm", "Hadi, yürü kahveye gidip anlatalım" Yusuf Efendi'yle kahveye gittik. Köy erkeklerinin çoğu orda. Yusuf Efendi,

-Merhaba ağalar, dedi.

Mırıl mırıl sesler çıktı:

- Merhaba, merhaba..

- Merhaba..

Bir ikisi, elini göğsüne bastırıp selam verdi. Saat tutsan, bir elini göğsüne götürüp indirmesi iki dakika sürer. Yusuf Efendi Murat Ağa'nın yanına oturdu. Hepsine birden okulun ne demek olduğunu anlattı. Çocukları okutalım, dedi. Anlattı, anlattı, anlattı. Kimsede bir ses, bir kıpırdanış yok. Yusuf Efendi, yine anlattı. Murat Ağa'ya baktım, gözleri kaymış gitmiş, Mırcır'ın en ileri geleni o.

Yusuf Efendi,

- Ne diyorsunuz ağalar? dedi.

Ses yok.

- Murat Ağa, sen ne diyorsun?

Murat Ağa baktı, baktı.

- Ne diyek Yusuf Efendi, iyi olur inşallah.. dedi.

Yusuf Efendi, sözü baştan aldı. Okulu büyültmek gerekiyordu. Bir öğretmen odası yapılacaktı. İki sınıf ilâve edilecekti. Damı aktarılacaktı. Bunların parasını da Yusuf Efendi cebinden verecekti. Yalnız Mırcırlılar işçilikte yardım edecekti.

- Ne diyorsunuz ağalar? diye sordu.

Ses yok.. Bu sefer kahveci Hıdır'a dön-

dü:

Ne dersin Hıdır Ağa?

Hıdır Ağa peykeye yayılmış, gözleri süzülmüş:

- Ne diyek.. İyi olur inşallah... Yusuf Efendi'yle kahveden çıktık.

- Hadi, muhtara gidelim, dedi.

Muhtarın dükkânı vardı. Dükkâna gittik. Yusuf Efendi, kahvede anlattıklarını bir de muhtara anlattı. Muhtar dinlerken dinlerken gözleri kaydı, süzülürdü, daldı gitti.

Yusuf Efendi, sözünü bitirince,

- İşler böyle Muhtar, dedi, bu işi el ele verip, hep birlik yapacağız.

Muhtar hiç kalbini bozmadan, öylecene bakıyor, Yusuf Efendi,

- Ne düşünüyorsun muhtar? dedi.

Muhtar,

- İyi olur inşallah... dedi.

Oradan ayrıldık.

- Ne yapacağız Yusuf Efendi? dedim.

- Uğraşacağız.. dedi, olmazsa gündelikçi çalıştırıp okulu yaptıracağız.

Yusuf Efendi kireci, kumu, çakılı, çimentoyu, keresteyi, her bir aracı, gereci yığdı. Sarı Musa, yapıdan anlamış. Yanına da altı delikanlı aldı. Hepsini de Yusuf Efendi'den gündelik alıyor. Bunlar başladılar işe. Ama, iş yürümez bir türlü.

- Hadi, Sarı Musa.

- Olur Yusuf Efendi, olur.. İyi olur inşallah..

Yusuf Efendi ertesi akşam geliyor. Anlatıyor anlatıyor Sarı Musa'ya. Sarı Musa oralı değil. Yusuf Efendi'nin sözü bitince:

- Sen gam etme Yusuf Efendi, iyi olur inşallah. diyor.

Bir ay geçti, duvarlar diz boyu yükselmedi. Bunun üzerine Yusuf Efendi, kasabadan adam getirtip okulu yaptırdı. Şimdi de çocuk yok. İmama gittik. İmam, yirmi yıl önce Mırcır'a gelmiş, burada yerleşip kalmış. Yusuf Efendi,

- Aman, dedi, senin sözünü dinlerler imam efendi.

Boyuna anlatıyor. İmanın gözleri Yusuf Efendi'de. Derken derken, imanın gözleri bulandı, kaydı. Sanırsın başka bir dünyaya göçtü. Yusuf Efendi sustu.

İmamda ses yok.

- Aman imam efendi. Hep birlikte.

İmam sakalını sıvazladı.

- İyi olur inşallah... dedi.

Biz, uğraşa didine okula on altı çocuk alabildik. Bir gece hep kahvede oturuyoruz. Birden içeriye Sarı Musa girdi. Ama, her zamanki Sarı Musa değil. Bir canlanmış, bir telaşlı... Çırpınıp duruyor. İneği sancılanmış.

- Hayvancık ölecek ağalar.. diyor.

Bir Murat Ağa'ya gidip anlatıyor, bir kahveci Hıdır'a.. Sarı Musa bağılıyor:

- Murat Ağa, Murat Ağa... Bişey de canım. Bişey de de, yapalım; hayvan gidiyor be. Murat Ağa'nın dudakları kıpırdıyor:

- İyi olur inşallah.

Kahveci Hıdır'a koşuyor:

- Aman Hıdır emmi, bildiğin bir ilaç var mı?

Kahveci Hıdır:

- Telaşlanma, diyor, neyse o olur.

- Hayvan ölecek be!...

- İyi olur inşallah.

Sarı Musa, hepsine söğüp sayıp çıktı dışarı kahveden.

Bigün kuyu başında oturuyoruz. Sarı Musa ile Hıdır da yanımızda. Bir de baktık imam, cübbesinin etekleri uçasavrula koşup geliyor:

- Aman ağalar, yandım!

Sesi titriyor, neredeyse ağlayacak. Kıpırdanan yok. İmam,

- Koş Musa, ocağına düştüm Sarı Musa. Koş! Harmanı yaktılar. harmanımı yaktılar! diye çırpınıyor.

Sarı Musa, esner gibi:

- Dur canım, diyor, dur hele. bir. Ne olmuş? Telaşlanma. İyi olur inşallah..

İmam bağılıyor:

- Ulan, ocağı batası, gayri iyisi kötü - sü mü kaldı. Harmanı yaktılar diyorum. Koşsanıza.

Hıdır, uyku sersemi bir sesle:

- Ortalığı gürültüye verme, diyor; iyi olur, iyi olur inşallah.

İmam, muhtarın dükkânına doğru koştu. Her gece Yusuf Efendi'yle oturup dertleşiyoruz. O bana:

- Ne yapacağız? diye soruyor. Ben ona:

- Ne yapacağız? diye soruyorum.

Kış geldi. Mırcır, temelli uyustu kaldı. Bir gece yarısı acı feryatla uyandım. Ses kahveden geliyor. Giyinip gittim. Kahveci Hıdır ağlayıp dövünüyor. Karısını muhtarla bastırmış. Anlatıyor, bağılıyor, ağlıyor.

İmam esniyor:

- İyi olur inşallah

- Yahu imam.

- İyi olur, iyi olur. Hıdır Ağa, iyi olur inşallah...

- Ulan imam, inşallahı maşallahı mı kaldı? Muhtar bastırdım diyorum. Kendi samanlığında be.

Murat ağa:

- Sabırlı ol, diyor: Allahından bulur. İyi olur inşallah.

Hıdır köpürmüş, hepsine ağız dolusu söylüyor.

Ertesi gün, olanları Yusuf Efendi'ye anlattım.

- Kendi başına bir iş gelen canlanıyor, dedi.

Ama, ertesi gün unutuluyor. Mırcırlılar, günde beş kere ağızlarını açıyorlarsa, beşinde de "iyi olur inşallah" diyorlar. Yusuf Efendi olmasa, çıldıracağım. O da bana "Sen olmasan öğretmen, çıldıracağım." diyor.

Bahar geldi, Karlar kalktı. Bir gün muhtarın dükkânında, imam, Sarı Musa oturuyoruz. O koca Murat Ağa:

- Muhtaaaa! Muhtaaaa! diye bağıraarak geldi.

Murat Ağa, derdinden çekirge gibi sıçıyor. Sakallarından yaşlar süzülüyor:

- Muhtar, aman muhtar. Aslan gibi yiğit oğlum gitti.. Koş muhtar!

Murat Ağa'nın oğlunu pusuya düşürüp vurmuşlar. Murat Ağa hem ağlıyor, hem anlatıyor:

- Bişey de, Muhtar, bişey de.

- Ne diyek ağam.. İyi olur inşallah. Başka ne diyek?..

- Ulan gavat muhtar, ulan ırz düşmanı muhtar.

- İyi olur inşallah, Murat Ağa.

İYİ OLUR İNŞALLAH

- Daha bunun iyisi mi olur, alçak muhtar. Koca yiğit oğlum kanlar içinde yatıyor. Öldü be. Sarı Musa, oğlum yandı.

- İyi olur Murat Ağa, iyi olur inşallah. Neredeyse çıldıracağım. Yusuf Efendi, o gece bana geldi:

- Bunun sonu ne olacak? dedi.
Ben, şaşırıp da,
- İyi olur inşallah Yusuf Efendi, demi -
yeyim mi?

Yusuf Efendi, hırsından bayılıyordu:
- Sen de mi öğretmen, sen de mi...
- Vallahi değil, tövbe değil: ağızdan kaçtı, Yusuf Efendi.

Aradan bir zaman daha geçti. Bir sabah kahvedeyiz. Küt diye kapı açıldı. Muhtar al al, moru mor içeri girdi:

- Aman ağalar, aman...
Hiç kimse de:
- Ne oldu muhtar? diye sormuyor.
Muhtar, saçını başını yoluyor:
- Kalkın ağalar, kalkın! Benim kızı kaçırdılar!

Muhtar, bir Murat Ağa'nın önüne gidip dert yaşıyor, bir Hıdır'a gidip anlatıyor. İmam da başını kaşıyor.

- Yahu İmam, kızı kaçırdılar benim kızı. Sarı Musa'nın sesi duyuluyor:
- Olur, olur... İyi olur inşallah Muhtar emmi..

- Murat Ağa kardeş, sana diyorum.
- İyi olur inşallah.

Bir hafta geçti geçmedi, İmamın gelini dağa kaldırdılar. Daha sonra Hıdır'ın ikinci karısını kaçırdılar. Sarı Musa,
- Karım ölüyor, yetişin! diye bağırdı.

Sarı Musa'nın kardeşini vurdular. En küçük bir kıpırtı yok. Çokça dürtüklenirlerse, kendilerini avutuyorlar:

- İyi olur inşallah, iyi olur inşallah.
Bir akşam üzeri mezarlığın önünden geçerken başıma bir taş geldi. Kafam yarıldı. Kanlar içinde Yusuf Efendi'ye gittim.
- Ben artık bu köyde duramam! diye bas-

ladım. Bütün içimi döktüm. Anlattım da anlattım. Baktım, Yusuf Efendi'nin gözleri dalmış, gitmiş.

- Aman Yusuf Efendi, bişey söyle canım.

- Ne söyleyeyim oğlum, iyi olur inşallah.. demez mi?

Okul tatil oldu. Ben daha bu köyde kalmam, dedim. Yusuf Efendi üzülür, ağlayacak gibi oldu.

- Gitme, sen de gidersen, ben burada çıldırırım.. dedi.

Köyden ayrılacağı sabah, Yusuf Efendi, saçını başını yolarak kahveye geldi. Zavalinin evine hırsız girmiş.

- Kim yapar bu işi?.. diye soruyor. Kimsede ses yok.

- Kim yapar? Bişey söyleyin! Murat Ağa:

- Ne söylesek boş, iyi olur inşallah. dedi

Yusuf Efendi, başını duvarlara vuruyor.
- Paralar gitti.. Bunun da mı iyisi olur? Ben, Mıdır'dan ayrıldım. Başka bir köye tavinimi yaptırdım. İki aydır İstanbul' dayım Dün bir de duydum, bizim Yusuf Efendi çil dirmiş..

Tombul asistan,
- Vah, vah.. dedi, çağırılalım dağörtüşün. Biraz sonra, kırmızı yüzlü, dinç bir ihtiyarı getirdiler. Öğretmen, sesi titreyerek,
- Merhaba Yusuf Efendi, dedi.

Yusuf Efendi,
- İyi olur, iyi olur inşallah.. dedi.
- Beni tanımadın mı, Yusuf Efendi?
- İyi olur inşallah.

Öğretmenin gözleri doldu:
- Nasılsın Yusuf Efendi?
- İyi olur inşallah..

Yusuf Efendi'yi götürdüler. Giderken "İyi olur inşallah" diye söyleniyordu. Öğretmen genç asistanlara teşekkür etti.

- İyi olur mu acaba? diye sordu.

Sarı'nın asistan,
- İnşallah iyi olur.. dedi.

Öğretmen de
- İyi olur inşallah... dedi.

KARGAŞALIK AZİZ NESİN

İş sizin bildiğiniz gibi değil, aham. Biz bilerek mi o halı karıştırdık?

Dinle:

Kahvenin avlusundan köy odası görünür. Muhtar köy odasından fırladı, tabanı yanmış gibi hoplaya sıçraya kahve avlusuna seğırtti. Hıdır emmi,

- Ulan Muhtar, tabanı yağlamış nereye koşarsın? dedi.

Koca Muhtar, çayıra çıktı, kuyu bileziğine sırtını dayayıp, soluya soluya,

- Haber kötü, dedi.

Hıdır emmi,

Yutu haberi yel alsın, neymiş? .. diye sordu.

Muhtar,

- Kadri Bey geliyor... dedi.

Bir zaman kimseden ses çıkmadı. Elinde askıyla bakkal Süleyman'a çay götüren kahveci Davut bile ayakta dikilekaldı.

Epeyce sonra Hıdır emmi:

- Essah mı Muhtar? diye sordu.

Muhtar:

- Essah, dedi, şimdi candamadan telefon geldi.

Yavaşça yerimden sıyrıldım, kahvenin arkasından dolanıp kaçacağım. Yaylaya gideyim, Kadri Bey denilen herifin suratını görmedense, bir ay yaylada kalırım. Üstü açık, önu açık, uç bir yanı eski çuvala çevrili helayı dönerken, Muhtar arımdan seslendi:

- Nereye ulan sapa? Kadri Bey gelir deriz, duymaz mısın? Babana tez söyle, bir toklu kesin... Akşama ziyafet olacak.

Ben öylece kaldım. Muhtar, elinde askıyla dikilip duran kahveci Davut'a döndü:

- Bakkal Süleyman'a söyle, karlıktan kar çıkarsın. Rakıları iyice soğutsun. Kadri Bey rakıya sıcak dedi mi, tiftiğini atar...

Kahveci Davut yürüdü. Hıdır emmi:

- Ne zaman gelmiş? diye sordu.

İki eli iki yanına düşük Muhtar,

- Yola çıkmış bile... dedi.

Hıdır emmi doğruldu,

- Eyvah! dedi, yahu, bi herifin yüzünden bu yaştan sonra gurbetlere mi düşeceğiz? ... Ne durursunuz, kalkın! ...

Herkes bir yana dağıldı. Ben koşup babama söyledim. Babam haberi alınca, elini dizine vurup bir "Heyvaah!" dedi. Sonra:

- Karını! ... Koş, karını! ... diye analığınma seslendi.

Kadri Bey, eşraftan bir adam. Kasabada otel onun, sinema onun, çalgılı kahve onun, pazar yeri onun. Daha da neler onun bilir miyim? ... Neci diye sorarsan, partici. Parti-pırtı işleri hep onun başının altından çıkar, hep onun elinden geçer.

Onu bir tek seveni görmedim. Hele bizim köy hiç mi hiç sevmez. Şimdi doğrusunu konuşalım, herifin bize bir kötülüğü de yok hani... Yok ama, bir suratı var, hiç mi hiç gülmez, canavar gibi... Dedikini anlamazsın, homurdanır durur. Anlamaya anlamazsın da, sesinin sertliğinden söğüp saydığı bellidir. Öüne geleni haşlar. Neyine gelir, bilemem... Ulan, sen candarma onbaşısı mısın, vali misin? Kadri Beysen, beyli-

ğin sana... Hep avur-zavur, hep zart-zurt... Köyü bir telaştır aldı. Bakkal Süleyman'ın eteği tutuştu. Hıdır emmi,

- Davulu zurnayı çıkarın! ... dedi.

Tatil olduğundan öğretmen de yok. Bizim caminin mezini Hüsiin Efendi, okulun da hademesi... Hüsiin Efendi, çocukları toparladı, yola dizdi.

Bizim köy, büyük köy. Nahiye, bizim köyün yarısı yok. Aslında bizim köyün kazabilesi olması gerek ya, bize kırdıklarından köyden yukarıya çıkamıyorlar.

Akşama doğru köy düğünde cip görüldü. Kadri Bey köye ciple gelir. Herkesin suratı asıldı. Lânet herifi gene mi göreceğiz... Yüzünün nuru kaçmış... Ama ne edelim kordudan bütün köy karşılamaya çıkmışız...

Muhtar,

- Çabuk toparlanın! ... dedi.

Gölgelerden güneşli yola çıktık. Hıdır emmi,

- Ulan, biraz gülün be... dedi.

Nerde gülmek, ağlayacağız. Herif bir geldi mi başlar:

- Siz adam olmazsınız...

- Medeniyet size çok uzak...

- Tuu! ... Ulan bu çirkef sular ne? ...

Söyler, dırlanır, sonra yer-içer, gider.

Cip geldi, Muhtar, davulcu Memiş'e,

- Haydin, bir karşılama vurun! ... dedi.

Davulcuyla, zumacı bir hava tutturdular

Bir adam cipten indi, ama Kadri Bey değil. Bakkal Süleyman,

- Hani Muhtar, Kadri Bey gelecekti ... dedi.

Muhtar da şaşırıldı:

- Yahu bu, Kadri Bey değil mi?

- Yok canım, baksana yüzü gülüyor. Kadri Beyin yüzünün nuru, piri kaçmış...

Gelen adam, Kadri Beye benzemeye benziyor ama, o değil... Cipten iner inmez iki koluyla Hıdır emminin boynuna sarıldı:

- Nasılsın Hıdır emmi, iyisin ya? ...

Onu bırakıp, şap diye muhtarı öptü. Babamı kucakladı. Mezin Hüsiin'in öüne kapıp getirdiği okul çocuklarından birini kap-

- Havada hoplattı, bir kız çocuğunu öperken, kızın sümükleri suratına bulaştı. Birini bırakıp, ötekini kucaklıyor...

Kahveci Davut, şoföre:

- Kim bu? ... diye sordu.

- Aman bilemediniz mi? Kadri Bey değil mi yahu? ...

- Amanın değişmiş, adama dönmüş be... O önde, biz ardında, davul-zurna da çalarak, kahveye yürüdük. Kadri Bey'in yüzünden, güldükçe güller saçılıyor.

Babam,

- Yoksa gizliden seçim mi yapacaklar, bu adama ne oldu da insan gibi gülüyor? ... dedi.

Mezin Hüsiin Efendi,

- Seçim meçim yok, dedi, adam iyi adam.

Kahvenin avlusunda oturuldu... Çaylar geldi. Kadri Bey bir konuşkan olmuş... Herkesin derdini soruyor. Birden fırladı,

- Size doyum olmaz, bana izin... dedi.

Muhtar,

- Aman, diye eline vardı, akşama kalın.

Tokluyu kebab ettik. Rakıları soğuttuk. Bir düme yapıldı, ağzınıza göre...

Kadri Bey,

- Sağ olun, var olun, zahmete gimişsiniz, dedi. Hepsini, beni anıp âfiyetle yersiniz. Gece bastırmadan öteki köylere varacağım. Buraya neye geldim, bildiniz mi? ...

Kimsenin sesi çıkmadı. Kadri Bey:

- Ben her zaman gelir, hatırlınızı sorarım. Siz hiç şehire gelmezsiniz. Bana uğrayıp bir acı kahveni içmezsiniz. Ne var, ne yok diye somazsınız. Vallaha dargınım. Salı günü hepinizi beklerim. Gelin, bir güzel yiyip içelim, eğlenelim. Şu ölümlü dünyada bir âlem yapalım.

Herkes şaşmış, ağzına bakıyor.

- HEPİNİZİ BEKLERİM. Unutmayın, salıya.. Sabah erkenden... Biriniz gelmesin, bir daha yüzünüze bakmam... Köyünüze adımımı atmam.

Elini omzuma attı,

- Hep mi? dedim.

- Hep... dedi, yediden yetmişe, hep... Mezin Hüsiin Efendi'nin sırtını sıvazladı:

- Hep geleceksiniz, beklerim. Salı günü... dedi.

Kimini öptü, kimini kucakladı, kimineline sıkı, kiminin sırtını sıvazladı, omuzunu okşadı, en sonu Hıdır Emmi'nineline birden yakalayıp şap diye öpmez mi? Hıdır emmi, şaşkın,

- Aman estagfurullah... dedi.

Kadri Bey, cipe bindi. Elini sallayarak cipin penceresinden:

- Salıya beklerim... Gelmeyen olursa darılırım... diye bağırarak gitti.

Hıdır emmi,

- Velâkin namuslu adam... dedi.

Babam,

- Ne demek, dedi, adam gibi adam işte.. Adam dediğin böyle olmalı...

Mezin Hüsiin Efendi,

- Hiç şu adamda onur, kibir var mı? dedi. Köylü parçası demez, bizimle bile senli-benli konuşur.

Kahveci Davut,

- Bir tane, dedi, memlekette bir tane...

Muhtar,

- Kalbi temiz, kalbi... dedi. Memleket-te böyle iki Kadri Bey daha olsun, yeter..

Bakkal Süleyman,

- Denizlerimizde Yavuz zırhlısı, kararlarda bu Kadri Bey... dedi, yüzümlü ağartan bunlar...

Arkadaşlara,

- Bu Kadri Bey, "Öl!" desin, öl dediği yerde, yoluna ölürüm... dedim.

Salıya var beş gün. Köyde bir hazırlık başladı. Kadri Bey'le oturup içeceğiz, kadeh tokuşturacağız. Kimisi yeni urbalar di-

kindi, kimisi kasabaya koşup hazırda urba aldı. Bir salı günü gecen çıktık yola. Köyde karılarla on bir-on ikisinden küçük çocuklar kaldı. Atlılar, arabalılar yola dü-

zuldük. Öğleye doğru şehire vardık ki, birana-baba günü. Bu ne? Ben böyle bir kalabalık görmemiştim. Şehrin girişinde Konak-önü derler bir düzlük çayırılık var. Millet o çayırılıkta ağaçların altına oturmuş, şişeler dikeyor. Çayırın üstü halı döşenmiş gibi boş şişe serili. İçen, şişeyi atmış. Bizide-

ha uzaktan görüp karşıladılar:

- Buyrun ağalar, buyrun ağalar!...

Muhtar şaşırıldı,

- Amanın, bir yanlışlık olmasın, dedi..

Yeriz, içeriz de, sonradan para mara isterler..

Hıdır emmi:

- Para isteseler kolay, dedi, ya yeyip içtikten sonra yanlış yere geliniz derlerse. Her ağacın altında davul-zurna takımı, ayrıca bölük bölük saz takımları, Memlekette saz bırakmayıp buraya doldurmuşlar. Kimi çiftetelli oynuyor, kimi horon tepiyor.

Kahveci Davut, karşılayıcılara,

- Ağalar, biz Kadri Bey'e geldik, onugöreceğiz... Bir yanlışlık olmasın... dedi.

- Hoş geldiniz, hoş geldiniz. Kadri Beyin daveti bu... Biz, Kadri Bey'in adamlarıyız. Hele buyrun, çayır beğenin...

Akar suyun kıyısında, çayırın düz boşuna oturduk. Atları, arabaları çektik bir yana... Otumamızla, şişe şişe rakılar, şaraplar geldi..

- İçin! ..

- İçelim anasını satayım...

Şişeyi diken, tüketip öteye atıyor. İki kış durmadan bize rakı, şarap yetiştiriyor. İçtik, içtik...

Mezin Hüsiin,

- Likör isterim! dedi.

- Ne likörü olsun, aham?

- Ne olursa olsun, likör olsun da...

- Sen şu rezil Mezin'e bak!... Ulan sen likörün adını nereden duydun? ..

- Buyur! ..

Likörler geldi. Mezin Hüsiin, yarıya gelmiş rakı şişesine likörü doldurup, çalkalayıp içiyor.

Muhtar:

- Fotka! ... diye bağırdı.

O da geldi. Hıdır emmi:

- Konyak getirin, alçaklar! dedi.

Konyak şişeleri geldi. Hıdır emmi, şarabı konyağa katıp çekti.

Bizde delikanlı takımı, babalarının yanında içmek değil, öksüzemez. Delikanlılar, çalıyı siper etmiş, orda içiyor. Ben, bütün içkileri birbirine katıp içtiğimden, arkadaşlara sordum:

- Ulan, adını duyduğunuz bir başka içki yok mu?

- Var, var ama, burda bulunmaz, dedi.

- Nedir o?

- Fiski...

- Heey! diye bağırdım, fiski getir! ...

Adam, uç fiski şişesini kapmış, geldi:

- Buyur! ...

Tekel İdaresi hep bu Kadri Bey'e mi çalışmış? .. Bizim oralarda ne kadar köy, kasaba varsa, hepsinin erkekleri bu çayıra dolmuş. Bizim karşımızda da, suyun öteki kıyısına çingeneler gelmiş. Çadırları kurmuşlar kalaycılar, ha babam içiyorlar..

Mezin Hüsiin,

- Ulan, biz çingenelerle bir arada mı içeceğiz? diye bağırdı.

Kahveci Davut,

- Bu yanda, arkamızda da çingeneler var... dedi.

Çingene mingene hep karışmışız. Derken Kadri Bey görüldü:

- Hoş geldiniz ağalar...

Adama bak sen; bir adam ki altı okka..

KARGAŞALIK

Biz, saygı olsun diye şişeleri sakladık. Elimize şişeleri verip, zorla bize içirtmez mi? Babam da ordan:

-İçin, için gayri... demez mi?

Hıdır emmi,

-Kadri Bey, biz bu çingeneleri bura - dan sürüp çıkaracağız, dedi.

Kadri Bey:

-Ellemeyin. dedi, hep bir Allah'ın kulu - yuz. Çingenenin babası da Adem Aleyhis - selâm, bizim de.. Hep kardeşiz..

Yahu, şu Kadri Bey'e bak, ne adam be..

Bakkal Süliüman'ın oğlu,

-Ben, bu babamı vuracağım, dedi.

-Niye?...

-Karışmayın siz, vuracağım. Bir taban - cası olan varsa, insaniyet namına versin...

Derken, Muhtar'la Hıdır Emmi de kapış - tılar. Bizim zurnacı, karşıdaki çingene zur - nacının üstüne yürüdü.

Mezin Hüsiin,

-Hey, ulan hey, dedi, şimdi tam taban - canın olacağı sıraymış..

-Gözünü sevdiğimin aslan sütü, birini öldürmeden daha durulmaz...

Yalnız bizimkiler değil, öteki köylüler de kapışmış. Ben, ağaçtan bir dal kesip yü - rüdüm. Kim gelirse önüme çalıyorum sopa - yı... Kafama bir şişe inmesiyle kendimi yer - de buldum.

Hıdır Emmi yanıma yığılmış kusuyor.

-Bir bıçağın yok mu? diye soruyor ba - na...

Bıçağım olsa, şukda kırk-elli kişiyi ye - re sermez miyim?

Derken, Kadri Bey bir daha öründü.. -Vatandaşlar!.. diye bağırmasıyla, her - kes durduğu, yattığı, yuvarlandığı yerde "E - sas vaziyetine" geçti.

Kadri Bey,

-Biz hep arkadaşız, dostuz dedi. Hep bi - riz, birliğiz.

Kahveci Davut,

-Kadri Bey, söyle, senin düşmanın kim, kanımı içelim... dedi.

Ordan biri bağırdı:

-Kadri Bey'in düşmanı, bizim de düşma - nımız...

Demeye kalmadı, aşağı yolda yedi oto - mobil göründü. Bir ses duyduk:

-Yürüyün arkadaşlar!..

Biz otomobillere yürüdük. Hep bir - den, o otomobillerdekiler:

-Yuuuu .... diye bağırdık.

Otomobildekiler şaşırdı. Bizim köyün davulcusu, davulu kaldırdı ki, otomobilden inenlerden birinin kafasına geçirsin. He - rif sarhoşlanmış, ayakta zor duruyor. Davu -

lu kaldırdı, babamın kafasından aşağı - yarı beline kadar geçirdi. Zumacı da zumayı Hı - dır Emmi'nin kafasına indirdi.

Biz böylecene uğraşırken, o arabadan inenler,

-Candarma! ... Polis '... diye bağırma - ya başladılar.

Kadri Bey, arabadakilere,

-Halk sizi istemiyor işte, çabuk gidin burdan... dedi.

Polisler de,

-Biz sizi koruruz, kaçın! dedi..

Polisler, önce sis bombalarını, gözya - şı bombalarını salladılar. Gelgelelim rüz - gâr mı birden değişti, onlar mı rüzgârın ner - den estiğini hesaplayamadılar, her ne ol - duysa oldu, arabadan inenlerle aramızda bir-iki adım kalmışken, tam saldıracamız sis - ler bizden yana dönmedi mi? Sis, duman dört yanımızı sardı. Bir kere başlamışız, gay - ri dönmek olur mu? Gazlar, sisler, duman - lar içinde, hem şakır şakır ağlıyorum, hem sopayı çalıyorum. Birini kapıp ayağımın al - tına aldım. Benim altımdaki başka biri - nin hümûğüne binmiş, herifi ezior.

Ayağımın kaymasıyla ben uçtum, hava - da aşağı iniyorum. Gerisini bilmiyorum. Ka - ranlıkta gözümü açtım ki, uçurumun dibin - deyim.

Köye vardım. Haftasına bizim köyün öğ - retmeni döndü. Elinde bir gazete:

-Tuuu!.. Siz ne yaptınız? diyor.

-Ne yapmışız yahu?

Biz, ne yaptığımızı öğretmenin elindeki gazeteden öğrendik.

Sizin bildiğiniz gibi değil aşam. İş kar - gaşalığa geldi. Yoksa biz, o haltı eder mi - yiz? Onca içkiyi karıştırınca insan, ne halt olsa eder.

BİTTİ

ALLAH KABUL ETSİN!

AZİZ NESİN

İMAMI KÖYDEN NASIL KAÇIRDIĞINI ANLAT!

HA ONU MU? ANLATAYIM!

-Ayören köyünden Esse'nin Mehmet derleri biridir, çok hoş söyleşir bir adamdır, onu dinlemeden gitmeyin... dedi.

Kaymakamın dediğine göre, Esse'nin Mehmet, Nasrettin Hoca'nın torunlarından denilenlerdenmiş, öyle şakacı, alaycı bir hoş adammış. Anlatırken ağzına baktırırmış. Kasabada pazar kurulduğu günler, köyünden pazara iner, pazar yerindeki çardaklı kahvede, çevresinde toplananlara öyle olmadık, duyulmadık şeyler anlatırmış ki, onu dinleyenler de gülmekten katırlırlarmış.

Ertesi gün kasabanın pazarıydı. Kaymakamın verdiği salık üzerine, Esse'nin Mehmet'i dinlemek için, oradan ayrılışını bir gün erteledi.

Kaymakam, pazar yerindeki çardaklı kahveye yolladığı adama, oradan Esse'nin Mehmet'i alıp getirmesini söyledi. Bu arada bana,

-Dinleyeceksin ama, dediklerinin hiç birine inanmayacaksın. Lafından yüzde sek - sen indirim yapsan yine de azdır. Pireyi de - ve yapar... diye beni uyardı.

-Selâmunaleyküm kaymakam bey, beni buyurmuşsun... diye bir adam girdi.

Bu, Esse'nin Mehmet'iymiş. Yanında da Recep ağa adlı bir köylü vardı.

Kaymakam, -Epiydir uğramadın da gelmeni rica et - tim. Yoksa kahveni içmeden bizi çiğneyip köye mi dönecektin? dedi.

Esse'nin Mehmet, -Esağfurullah kaymakam bey, o nasıl söz... Rahatsızlık vermek istemedim... dedi.

Odacının getirdiği kahverimizi iç - ken kaymakam, Esse'nin Mehmet'e benim için, -Beyefendi, adını duymuş, seni dinlemek için taa nerelerden kalkmış buraya gelmiş. Ünün her yerde doluyor... dedi.

Esse'nin Mehmet, -Allah Allah! diye şaşmış görüldükten sonra sordu:

-Seçim meçim zamanı da değil ya, bey - efendi aday maday mı da bizi dinlemeye gel - miş.

Kaymakam, benim kim olduğumu söyle - dikten sonra, bişey anlatması için Esse'nin Mehmet'e üsteledi. Sesi güzel olanların naz - lanmaları gibi, Esse'nin Mehmet de, -Neyi neresinden anlatalım bilmem ki... diye ağırdan aldı.

Kaymakam da, -Hani şu imamı köyden nasıl kaçırdı - nı anlat, o hikâyene bayılırım, dedi.

Esse'nin Mehmet, bir öksürükle sesini ayarlayıp eski zamanın meddahlarının poz - nu alarak anlatmaya başladı:

-O zamanlar daha çocuk sayılırdım. Rah - metli babam, canavar ney olur da başedemem diye, beni odun kesmeye dağa bile gönder - mezdi, o kadar küçüktüm. Fes giydiğimiz günler, daha şapka kanunu çıkmamış. Gün - lerden bigün, köyün düzlüğünde arkadaşlar - la oynarken, köyün alt başından bir gümbür - tülü ses duyduk. İnsan sesi desek değil, hay - van sesi desek değil... Biz meraklanıp sese

doğru gidecek olunca, bir de baktık, o sese bütün köy ayaklanmış, erkeği, kadını evler - den uğrayıp, gümbürtülü sesin geldiği yöne doğru gidiyor. Kimisi gök gürlemesidir, di - yor: Kimisi de Göktepe kayaları göçtü, di - yor. Allah rahmet eylesin Muhtar emmim, "Belki bir göçüntü ney vardır, kaçın, kaç - şın, durun, gitmeyin!" diye oyana giden - leri durdurdu. Hâlâ o korkunç ses geliyor. Büyükler "Ya kıyamettir, ya kıyamete alâ - mettir!" diye söyleşip şaşıp dururken, bir de baktık, az bişey insana benzer kara çalı sakallı biri, huuu çekerek, huu çektikçe dağ - ları, taşları inleterek bize doğru geliyor. Derken o kara çalı sakallı adam, sesinin ma - kamını değiştirdi. Rahmetli Muhtar emmim çok bir bilgiç adam olduğundan, sakallının gümbürdemesinin ne demek olduğunu an - layıp,

-Hiç korkmayın, bu gelen Müslümandır, tek bir getirmesinden belli... dedi.

Alını secde görmemişlerden Rıza Çavuş, elini alnına vurup,

-Eyvaaaah! Dediğin doğruysa, işte biz asıl o zaman yandık. Müslümanın böylesi bi - zi köyde aç kor da gene kendisi doymaz. İ - yisi mi, siz beni dinleyin, ya bu çalı sakal - lıyı köye sokmadan burdan dehleyelim, ya da köyü ona bırakıp biz burdan savuşup gö - çelim... dedi.

Muhtar emmim,

-Kes zevzekliği, çarpılırsın... Bu ge - len mübarek bildiğimiz insanoğluna benze - mez. Hızır Aleyhisselâm olsa gerek... de - yip herkesi susturdu.

Kara çalı sakallı adam yaklaşıp da "Es - selâmunaleyküm ya ehl-i İslâm!" diye gür - leyince bebeler korkuya düşüp kaçıştılar. Selâmina selâm verildikten sonra, o kara sakallı elini öyle bir ileri doğru uzattı ki, yani ordakilere "Karşımda eşşek gibi diki - lip durmayın, elimi öpün ulan yabaniler!" demeye getirdi. Bunu ilk anlayan Muhtar emmim, çalı sakallının elini öpünce, or - dakilerin hepsine de el öpmek düştü. Yal - nız Rıza Çavuş, sözünü esirgemez bir o - lduğundan, elini öpmek için çalı sakallı - ya yaklaşıncadan birden,

-Ulan bu nasıl bir pis koku, kızgın te - keler de böyle kokmaz, aman öte dur herif! diye sakallıyı iteleyip geri sıçradı.

Muhtar Emmim, Rıza Çavuş'un uy - gun - suzluluğunu kapamak için hemen lafı kapıp,

-Hazret, nerden gelişi? nere gidişi? diye kara sakallıya sordu. O da, gene bir gü - mbürtülü, "Destuur yaa dooost!" çektikten sonra,

-Hak yolcusuyum, Hak'tan gelir, Hak'ka giderim... dedi.

Alını secdeye değmemiş olan Rıza Çavuş, Muhtar emmine,

-Herifin adresini öğrendin... dedi.

Sonra kara çalı sakallı adam, öyle bir "Huu!" daha çekti ki, Boztepe mağarasında karayel bile yankılanıp uğuldamaz. Bu hu her ne demekse, bizim köyün yaşlıları ağlama - ya başladılar. Adamı alıp köy odasına gö - türdüler. Önüne sofrayı kurdular. Boşalan

çorba çanağını kaldırıyor, et yemeğini önü - ne sürüyorlar, et tabağını kaldırıp kızarmış tavuğu koyuyorlar, boşalan tası kaldırıp pi - lav dolu lengeri önüne getiriyorlar, boşalan lengeri alıp gözleme tatlısını veriyorlar. Ya - nındaki köylüsü Recep Ağa'ya döndü. Yal - nız var mı Recep Ağa kardeşim, sen de or - daydın gördün, yalansa söyle... Evet, doğ - ru. İki manga askerin yiyeceğini göçürüp,

-Şimdi de borcumuzu ödeyelim... dedi. Muhtar emmim, yediği yemeğin parasını soruyor sanıp,

-Ne borcuymuş... Burası şehir lokanta - sı değil, köy odası... Siz ki, köyümüz ku - rulan beri benzerini görmediğimiz bir ulu konuksunuz, borç ne demek! dedi.

Kara çalı sakallı,

-Borcumuz Allah'adır, namazımızı kı - lalım... dedi.

Kim seden ses çıkmayınca,

-Caminiz nerededir? diye sordu.

Bizim köyün çok eskiden bir camisi var - mış ama, depremde bir yanı yıkıldıktan son - ra onarılmamış, kapısı kilitlenip öylece bi - rakılmış, kaç yıldır içine girilmemiş. Kara çalı sakallı bunu öğrenince,

-Öyleyse sizin imamınız da yok, vay başıma! dedi.

Muhtar emmim, başı önünde, utanarak, -Yoktur... dedi.

Rıza Çavuş,

-Köyümüz yüksek dağların yücesine ku - rulu olduğundan buralara candarma bile zor gelir, imam uğramaz... dedi.

Kara sakallı,

-Mübarek Ramazan ayıdır, imamsız hiç olmaz... dedi.

Ordakilere birkaçı,

-Bak yahu, Ramazan'ı mı da haberimiz yok, Allah Allah... diye şaşıtı.

Çalı sakallı,

-Size sevabıma imamlık ederim. Demek beni bu dağ başına Allah gönderdi ki size Ramazan imamı durayım... dedi.

Bunun üzerine çocukları, gençleri, de - likanlıları odadan çıkardılar. Rıza Çavuş' tan sonradan öğrendiğimize göre, Kara çalı sakallıyla Muhtar emmim, Ramazan imam - lığı için pazarlığa oturmuşlar da, o yüzden bizi odadan çıkarmışlar.

Hemen o gün öğleden sonra, Muhtar em - mim, köyün kadını kızını toplayıp camiye temizletti. Camiyi silip süpürdüler. Kara sa - kallı Ramazan hocasının dediğine göre na - maz zamanı gelmiş. Herkesi bir korkudur al - dı, çünkü köyde namaz kılmasını bilen yok. Muhtar emmim eskiden namaz kılmış ama, o da kılmaya kılmaya unutmuş.

Akşam olunca kırdan, dağdan, tarladan odundan, pazardan, kasabadan dönenler de geldi, cami avlusuna toplandılar. Ramazan imamı,

-Yarından tezi yok, namaz kılmasını size öğretmeye başlarım. Ama öğreninceye kadar namaz kılmamış olmaz. Allah kusur - ları affeder, yeter ki siz gayret gösterin. Şimdi ben nasıl abdest alıyorsam, bana ba - kıp siz de öyle abdest alacaksınız. Sonra hep birlikte camiye gireceğiz. Gözünüz, ku - lağınız bende olacak. Ben her ne yaparsam siz de öyle yapacaksınız, ben her ne der - sem siz de öyle diyeceksiniz... dedi.

İmama bakarak abdest alan camiye dol - du. İnsanların ağırlığıyla caminin döşeme

tahtaları gıcırdamaya başladı. Çünkü tahta - lar eskilikten iyice kaşşamış, aralanmış. İ - yi ki döşeme tahtaları çok kalın da, bunca ağırlıktan kırılmıyor.

Ben caminin gerisinde bir yere çekildim, seyrediyordum. Dışarı atmasınlar diye de kor - kumdan sinmişim. Namaz kıldığını ilk gö - receğimden gözüm kulağım büyüklerde,

Sıra sıra oldular. Her sıra arka arkaya dizildi. Rıza Çavuş, hemen imamın arkası - na durdu. Herkesin gözü, kulağı birbirinde. En önde tek başına duran Ramazan imamı i - ki elini kulaklarına götürüp "Allahüekber" diye bağırınca, ordakilere de onun gibi yapıp onun gibi bağırıldılar. Ramazan imamı bişey daha söyleyip eğildi, doğruldu. Arkasın - daki de eğilip doğruldular. Yalnız en arka - daki sıra, önceden eğileceklerini bilmedik - lerinden, öndekilere çok sokulmuşlar. Bu yüzden eğilince başları, önlerinde duran - rın artlarına tosladı. Onlar da arkalarında - kilerin kendilerine toslayacağını bilmeyip tetikte durmadıklarından, kışkırlarına tos - vu -

rulmasıyla birkaç sendeleyip bir ikisi de ye - re yuvarlandı. Derken Ramazan imamı yere yattı, yani secdeye geldi. Arkasındakilere de onun gibi yaptılar. Gene en arkadakilere önlerindeki çok yaklaşık olmalarından, kimisinin başındaki fesin püskülü önünde - kinin kıçına değiyordu. Ben işin aslını son - radan öğrendim. Secdedekilerden biri, arka - sındakinin fesinin püskülü ardına değince, her halde namazın usulü budur diyerek, o da fesli başını önündekinin bacaklarının ara - sına sokmuş. Öyle ya, Ramazan imamı, her - kesin gözü kulağı birbirinde olsun demişti. Bacaklarının arasına fesli baş sokulan da, bunu namazın kuralı sanıp, başıyla önünde yatanın ardına başını vurmuş. Böyle böyle ön sıradaki Rıza Çavuş'a kadar gidip, onun ardına da arkasındaki toslamış. Rıza Çavuş da namazın usulünü bozacak değil ya, o da ya Allah deyip, yallah başını imamın bacak - ları arasına daldırmış. Neye uğradığını an - lamayan imam, bacaklarının arasındaki Ri - za Çavuş'un kafasını eliyle sertçe itmiş. İmam "Ben ne yaparsam siz de öyle yapın, ben ne dersem siz de öyle deyin!" dediği - ne göre, Rıza Çavuş da imamın yaptığını yapmak için arkasındakinin kafasına bir şap - lak indirmiş. Ben bu olanları sonradan öğ - rendim. Yalnız Rıza Çavuş'un arkasındaki - ne tokat attığını gördüm. O kadarla kalsa iyi tokatı yiyen de arkasındakine tokatı indirdi. Böyle böyle herkes birbirini tokatlarken bi - türlü başını secdeden kaldırmayan imam, ol - duğu yerde ırgalanmaya, sallanmaya başladı. Oysa, iri yarı Rıza Çavuş, namazın kuralı - dır diye arkasındakine tokatlamak için kı - pırdayınca, kaşşayıp gevşemiş döşeme tah - taları aralanıp imamın burnu iki tahta ara - sına sıkışmış. Zavallı Ramazan imamı, bur - nunu sıkıştığı tahta arasından kurtarmak i - çin ırgalanıp, gerisini sallayarak, çırpınır duru - muş. Bunu bilmediklerinden, gözleri imamd a onlar da, onun gibi, başları yerde, ırgalan - maya, belden aşağılarını sallayıp titreme - ye başladılar. Burnunu kurtaramayacağını anlayan imam, canı çok yanmış olacak ki, -Burnum sıkıştı! diye bağırıldı.

ALLAH KABUL ETSİN!

"Ben ne dersem siz de öyle deyin!" demişti ya, camidekiler de imam gibi hep bir - den,

-Burnum sıkıştı ! diye bağırdılar.

İmam bu kez,

-Burnum tahta arasına sıkıştı ulan! diye bağırdı.

Bizim köylüler de, aynen imam gibi ba - gırdılar :

-Burnum tahta arasına sıkıştı ulan !

İmam feryat ediyor :

-Ulan öyle değil, yandım, beni kurtarın !

Kimse imamın dediğinden dışarı çıkmı - yor. Başları secde de, belden aşağılarını sal - layıp ırgalayıp imam gibi feryat ediyorlar :

-Ulan öyle değil, yandım, beni kurtarın !

İmam çırpınıyor :

-Allah belânızı versin, ulan ölüyorum.

Arkasındakiler hiç bir yanlış yapma -

ya dikkat ederek bağıryorlar :

-Allah belânızı versin, ulan ölüyorum.

-Burun gitti elden, burnum kopacak,

-Burun gitti elden, burnum kopacak !

-Ulan bu dediklerim namaza dahil değil avanaklar !

-Ulan bu dediklerim namaza dahil değil

avanaklar !

Baktı ki kurtaracak kimse yok, imam bir zaman daha bacak atıp arkasını titrettik - ten, ırgalanıp sallandıktan sonra öyle bir çığlık attı ki, köye ilk gelişindeki gümür - tülü yanında vızıltı kalır. Zaten deprem den yarı yıkık cami, imamın bu feryadıyla sal - lanıp üstümüze yıkılacak sandık. Kara çalı sakallı Ramazan imamı, burnunun bir par - çasını döşeme tahtalarının arasında bırakıp

canını kurtardı. Burnundan kan akarak r - miden dışarı kaçtı. Demek usul b - yerek köylü de arkasından.

-Namaz bitti, namaz bitti ! diye bağıra - rak kaçıyor.

Bizim köylüler de,

-Namaz bitti, namaz bitti ! diye bağıra - rak kaçan imamı...ından koşuyorlar.

"Kaç...kova...ından her zaman hızlı koşar" dedi...çok doğru. İmamın arka - sından yet...dik. Kara...şakallı Ra - mazan im...gecenin karanlığına karışıp gitti. Gidiş o gidiş... Bunun üzerine Rıza Çavuş,

-Namazı da kıldık, Allah kabul etsin ! dedi.

Esse'nin Mehmet hikâyesini bitirmiş , susmuştu.

Kaymakam,

-Atıyorsun ama güzel atıyorsun, dedi

Esse'nin M...met,

-İşte köyl...Recep Ağ...nı yalansa o söyles... dedi.

Bu kez ben,

-Ben hikâyeyi bit...

miştim, dedim.

Esse'nin Mehme

den, pişkinlikle,

-Olabilir, dedi,

tahtalarına sıkışan

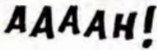
zan imamı dünyada

Sonra ek

-Zate

ti. h...

AZİZ NESİN

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Biz yıllarca o eski, yıkık dökük yerde çalışmaktan artık bıkmış usanmışız da, bu yeni yapı bize olduğundan daha güzel geldi.

Yeni yapıya girdiğimiz zaman, dahayerlerde çimento parçaları, doğrama talaşları, rende tozları duruyordu. Pencere camları bile kireçliydi. Uzun yıllar, içinde çalıştığımız her adımda delik deşik döşeme tahtaları gıcırdayan, tavanında fareler koşuşan eski yapıdan öyle bıkmışız ki, bu yepyeni gıcır gıcır daireye taşınınca, sevincimizden kolları sıvayıp, kendimiz temizliğe başladık. Talaşları, tozları süpürdük, camları sildik. Bu yeni yapıya eski kadrodan yalnız bizim müdür gelmedi. Onu başka bir yere atamışlar. Bize yeni bir müdür gelecekmiş. Kendisinden önce ünü geldi: Çok sertmiş...

Yeni müdür geldi. Dik değil de, dimdik bir adam. Dik durmaktan azıcık bel içeri doğru kaykılıyor, göbeği fırlıyor, saçları alabros kesilmiş. Ense, sırta sıvama iniyor. Gözleri jilet keskinliğinde bakıyor. Bakışının değdiği yerden şakır şakır kan akacakmış gibi...

Daireye gelişinin üçüncü günü on dört maddelik bir yazılı emir çıkardı. Birinci madde şuydu:

"Emirlere harfiyen riayet edilecek. Yasaklara katıyken uyulacak. Bizde "En sıkı yasak üç gün sürer" diye bir söz vardır. Disiplinli çalışmalarımızla, sinsi düşmanlarımız tarafından bizi uyuşturmak için çıkarılmış bu sakat sözün yanlış olduğunu ispat edeceğiz. Emir emirdir, yasak yasaktır. Emir yapılır, yasağa uyulur."

Bütün arkadaşlar, on dört maddelik yazılı emri okuyup imzaladık. Öğleden sonra yazılı emri bana bir daha getirdiler. İmzalamışım ama imzaman üstüne "Okudum" diye yazmamışım...

Haftada bir-iki kere bu yazılı emirler çıkmaya başladı. Emrin altına "Okudum" diye yazıyorduk. Onun altına okuduğumuz tarihi, adımızı yazıyor, en alta daimamızı atıyorduk. Yeni müdürün hiç şakaya gelir adam olmadığını anlamıştık. Sesini koridorun başından duyunca titriyorduk.

Onun gelişinden beş gün sonra, bizim daireye bir tabelacı geldi. Büyük dış kapının iç yanına, merdiven başına tezgahını kurdu, çalışmaya başladı. Yeni müdür, dairemiz için levhalar yazdıracaktı. Dışarıda bir tabelacıya verse pahalı gelirmiş. Onun için bu tabelacıyı gündelik tutmuş. Anlaşılan pek çok tabela yaptıracaktı ki, gündelik özel tabelacı tutmuştu. Hepimiz neler yazılacak diye merak ediyorduk. Çünkü her odanın kapısında emaye üstüne yazılı levhalar olduğu gibi, dış kapıda da, dairemizin adı yazılı piring levha vardı.

Akşam daireden çıkarken baktık, tabelacı, on levhanın yazısını bitirmiş. Bu levhalar beyaz boyalı dörtgen biçiminde tahtalardı. Üzerlerine, iki yanına da siyah boyayla: "Çiçekleri koparmak yasaktır!" yazılıydı. Bu levhaları görünce şaşkırdık. Bizim yeni yapılan daire bir boş arsanın ortasındaydı. Park yoktu ki, çiçek olsun. Çiçek yoktu ki koparılsın. Tabelacı durmadan üç gün "Çiçekleri koparmak yasaktır." levhaları yazdı. Dördüncü gün levhaların

yazıları değişti, şöyle oldu: "Bahçeye köpeklerle girmek yasaktır." "Hangi bahçe, bahçe nerede? Bu levhalar yazıla dursun, bir sabah bir de baktık, bizim dairenin bulunduğu arsa, altı sıra dikenli telle çevriliyor. İki günde bu iş bitti, biz de tel örgü içinde kaldık. Böylece bomboş arsanın sınırları belli oldu. Bahçe dediğimiz yer kırıç, kumlu, kireçli topraktı. Bir tek çayır, çimen yok. Yalnız arka yanda devedikenleriyle sırgan otları vardı. Onlardan başka da bitki diye hiç bişey yoktu.

Müdür, kendisi de başındabulunarak "Çiçekleri koparmak yasaktır." levhalarının kazıklarının kazıklarını burasına geliştigüzel yaptırdı. Bu iş bittikten sonra, yine geliştigüzel "Bahçeye köpeklerle girmek yasaktır." levhalarının kazıklarını çaktırmaya başladı.

Bu işlerden sonra bizim dairenin coğrafya durumu şöyle olmuştu: Gepgeniş çevrilmiş bir tel örgünün ortasında kül rengi bir beton külçesi. Dikenli telle çevrili kel-keleş, kır-kıraç bir arsa üstüne yer yer çakılmış "Çiçekleri koparmak yasaktır." "Bahçeye köpeklerle girmek yasaktır." levhaları. Tabelacı durmadan çalışıyor du. Yeni boyadığı levhalarda şu yazılıydı: "Park arabaların girmesi yasaktır." Bu levhalar da bahçeye çakıldı. Müdürün bu işleri neden yaptığını bir türlü anlayamıyorduk. Kapı diye tel örgüden açık bırakılan gedik öyle dar ki, bir araba zorlansa bile buradan içeri sokulamazdı. Üstelik, o güne dek hiçbir arabanın içeri girdiği görülmemişti.

Bir sabah daireye gelince büsbütün şaşkırdık. Tel örgünün iç yanına, üçer dört metre aralıkla çakılan yeni levhaların üstünde şunları okuduk: "Dikkat Elbiselerini yırtılabilir. Dikenli tellere yanaşmak yasaktır."

Müdürün ne yapmak istediğini bir türlü anlayamıyorduk. Birtakım arkadaşlar, müdürümüzün çok güzel bir park yaptıracağını, onun için önceden sıkı bir hazırlığa başladığını söylüyorlardı. Kimimiz bu yasak levhalarını, tel örgülerini beğenmiyor. Kimimiz de "Siz bizi bilmez misiniz, bize ancak böylesi yaraşır. Bir park yapılınsın, bütün çiçekleri koparırsınız" diye müdürü doğruluyorduk.

Aradan günler, haftalar geçiyor, ama bahçeye tek çiçek dikilmiyordu. Bu arada tabelacı durmadan çalışıyor, yeni yasak levhaları yazıyordu. Bir sabah daireye geldik, gireceğimiz kapının üstünde bir levha "Bu kapıdan girilmesi yasaktır." Öteki kapıya gittik. Orada da bir levha: "Dikkat: Bu kapıdan girilmez".

Sol yandaki merdivenli kapıya gittik. Orada da bir levha: "Bu kapıdan giriş-çıkış memnu ve yasaktır".

Kapı kapı dolaşırken, daireye o sabah gelen memurlar gittikçe çoğalıyordu. Birisi, - Arkadaşlar, sokakta kaldık, dedi. Birisi de, - Pencereden girelim. Dedi. Pencereden girmek bir şey değil. Sırt verip, birbirimizi çekerek açık pencerelerden girebildik. Ama ertesi gün müdürümüz, her pencereye de "Buradan girmek yasaktır" diye levhalar asarsa, ne yapacaktık? Bacadan giremezdik ya... Arkadaşlardan biri,

- Yasak masak dinlemeyelim, girelim yahu, dedi, Dışarda kalacak değiliz ya...

Ama müdürden korkuyorduk. İki-üç günde bir bize, "Emirlere ve yasaklarına uymamız" gerektiğini bildiren yazılı buyruklarını imzalattıyordu. Daireye neresinden girelim diye uğraşıp dururken, bizden önce içeri girmiş olan arkadaşlar, pencerelerden seslendiler:

- Arkadaki küçük kapıdan girin... O zamana kadar yapının arka yanında bir küçük kapı olduğunu bilmiyorduk. Üzerinde "Yasak" yazılı olmayan o küçük kapıdan girdik. Kütmes deliğine benzeyen bu kapıdan bodruma iniliyordu. Oradan odalarımıza çıktık.

Bu olaydan birkaç gün sonra müdür hepimizi büyük salonda topladı, uzun bir konferans verdi. Konuşmasının özü-özeti şuydu "Başımıza her ne kötülük gelmişse, yasaklara aldırışsızlıktan gelmişti. Her ne olursa olsun, yasaklara uymak gerekir. Yoksa, otorite diye, disiplin diye birşey kalmazdı"

Dairemizde en çok çalışan tabelacıydı. Sabah-akşam onun başına gidip, yeni yeni ne yasakları yazdığına bakıyorduk. Bir gün baktık ki, onun da başında bir yasak var: "Tabelacıyla konuşmak, onu meşgul etmek, burada dikilip durmak sureti katiyyede yasaktır."

Bütün bu yasak levhaları oraya buraya konurken, dairemizde hepimizi şaşırtan olaylar geçiyordu. Bahçeye köpeklerin sokulması yasak edilmişken, bahçedeköpekler fink atmaya başladılar. Buna hepimiz şaşıyorduk. Eskiden tek köpeğin uğramadığı, bahçe şimdi köpek bahçesi olmuştu. Sabahları daireye karşı sokakta bir gürültü oluyordu. "Kuçu, kuçu, gel, kuçu, kuçu..." Sesleri belki yarım saat sürüyordu. Her memur arkasında birkaç köpeklerle birlikte geliyordu. Kimisi de köpekleri bahçeye sokabilmek için, eline bir kemik, bir parça et alıp, birkaç köpeği birden arkasına düşürüyordu. Hiç köpek sevmezken benim de içime bir köpek bevgisi düştü. Köpeklerin bahçeye girmesi yasak edilmeden önce, arkama bir köpek takıp bahçeye sokmak aklıma gelmezdi. İlle bir köpek de ben bahçeye sokmak istiyordum ama, köpek bulamıyordum. Çünkü, şehir-

de başboş köpek kalmamıştı. Arkadaşlarbütün köpekleri her sabah dairenin bahçesine dolduruyorlardı. Ben de tasmalı, sahipli bir köpeği kasaptan aldığım kırpıntı etlekan dırıp bahçeye sokmak zorunda kalmıştım. Bu yeryüzünde kaç cins köpek varsa, hepsi dairenin bahçesine dolmuşlardı. Oynaşıyorlar boğuşuyorlar, hırlaşıyorlar, havlıyorlardı...

On-on beş günde bir bizi toplayıp konuşan müdür, bir konuşmasında şöyle dedi:

-Bahçeye köpeklerin girmesini yasak ettiğim zaman, bazı arkadaşlar bunu saçma buldular. Ama ben, başımıza geleceği biliyordum. Yasak ettik, böyle oldu, ya bir de yasak etmeseydim, ne olurdu, düşünün... Onun için yasaklara uymak zorundayız.

Müdürümüzün söyledigine, göre, kendisi hayatı boyunca bir kere bile yasakları çiğnememişti. Bütün başarısı da bu yüzden olmuştu.

Dairemizde bundan daha şaşılacak işlerde

oluyordu. Devedikenlerinin dikenli dikenli, mavi çiçekleri koparılmaya başlanmıştı. "Biz ancak böylesinden anlarız" diye müdürün yasaklarını savunan arkadaşların elleri bile, gizli gizli devedikenlerinin mavi çiçeklerini koparmaktan, kedi tırmalamı gibi çizik, bere içindeydi. Yalnız, emekliliğine üç ay kalmış olan Burhan Bey'in ellerine hiç bir şey olmamıştı. Burhan Bey çiçekleri çok sevmişti. Evinde saksılar içinde bir sürü çiçek vardı. Çiçeğe çok düşkün olduğundan, aramızda devedikenlerini koparmaya kıyama - yan bir oydu.

Bir sabah daireye geliyordum. Çok erkendi. Burhan Bey elli adım kadar önümde geliyordu. Bahçe kapısından girdi. Devedikenlerinin, ısırganların olduğu yana yürüdü. Ne yapacak diye köşeyi siper edip gözlerimle onu izledim, Burhan Bey, ısırganların arasına daldı. Kendisini bir gören var mı diye dört bir yanına baktıktan sonra, çantasından deri eldivenlerini çıkarıp ellerine geçirdi. Sonra büyük bir kızgınlıkla çabuk çabuk ısırganların başlarını koparmaya başladı.

Neden onun elleri şişip kabarmadığını, çizilmediğini o zaman anladım. Müdürümüz:

-Nasıl, haklı değil miymişim, diyordu çiçekleri koparma yasağını koyduğum zaman aranızda bana gülenler oldu. Çiçek olmayan bahçeye böyle yasak levhaları konur muymuş... ısırgan otlarını, devedikenlerini bile koparıyorlar, ya bir de çiçek dikip park yapsaydık, ne olurdu bir düşünün...

Birkaç zaman sonra, pantolonlarımız ceketlerimiz yırtılmaya başladı. Her sabah aramızda şöyle konuşmalar geçiyordu.

-Aman Ahmet Bey, senin pantolonun baştan başa yırtılmış yahu, donun görünüyor.

-Hiç sorma Mehmet Bey, şu bahçedeki dikenli tele takıldım da... Aman, senin de ceketin kolu yırtılmış...

-Allah kahretsin, dikenli tele takıldım...

Yırtıkları, ertesi gün yamanıncaya kadar gengelli iğnelerle tıttırıyorlardı. Benim giyebilecek tek elbisem kalmamıştı. Her sabah dairenin bahçesine girince, "Dikkat elbiselerinizi yırtılabilir. Dikenli tellere yanaşmak yasaktır" levhasını okur okumaz kendimi tutamıyor, acaba tel örgünün yanından içerisi, dışarı nasıl görünür diye merak ediyordum. Bu merakı giderirken yapan-tal on, ya ceket yırtılıyordu. Arkadaşlar bu kadarla da yetinmeyip, dikenli tellerin üstünden atlamaya başladılar. Artık bahçe kapısından girip çıkan hemen kimse kalmamıştı. Yalnız yaşlılar, bu işi beceremiyorlardı. Emekliliğine üç ay kalan Burhan Bey de bir sabah dikenli tellerden atlamak istedi. Hız almak için gerilip gerilip atladı: ama yalnız şapkası öbür yana geçebildi. Kendisi, kasap çengeline takılı siğir budu gibi, dikenli tellere asılı kaldı. Burhan Beyi kurtardığımız zaman, elbisesinde yırtılmamış bir karişlik yer kalmamıştı.

Tabelacı ne kadar çalışırsa çalışsın, işini bir türlü bitiremiyordu. Müdür her gün yeni birkaç yasak çıkarmaktaydı. Her pencerenin üstüne, "Pencereleri açmak yasaktır" yazılı levhalar konmuştu.

Müdürümüz, toptan yasak levhaları yazdırmaya başladı: "Buradan girmek yasaktır" "Buradan çıkılmaz", "Tukürmeyiniz" "Yer-

YASAK

lere sigara izmariti atmak yasaktır.", "İşi olmayanlar içeri giremez!", "Dikkat, Burada sigara içilmez!", "Bu taburelerin üstüne oturmak yasaktır!", "Yüksek sesle konuşmayınız!", "Bu kutuya dokunmayınız, tehlike var!", "Duvarlara yazı yazmak, resim yapmak ve her türlü çizinti memnurdur.", "Bu odaya girilmez!", "Bu kapıdan çıkmak, sureti katiyede yasaktır."

Yasak levhaları arttıkça biz, dairenin önce yarısını, sonra dörtte birini ancak kullanabiliyorduk.

Daha bunlar gibi bir sürü yasak levhaları toptan yazıldı. Müdür, kendisi de başında bulunarak bu levhaları, dairenin içinde gözüne kestirdiği yerlere astırdı. Bunun sonunda çok şaşılacak durumlar ortaya çıkmıştı. Her helanın kapısında, "İşi olmayanların içeri girmeleri yasaktır!" yazılı levhalar vardı. Bu yüzden işi olmayan, boş bulduca helâlara doluyordu. Bu yanlışlıkları müdür mü yapmıştı, yoksa arkadaşlar mı levhaların yerlerini değiştiriyorlardı anlamadık. Müdürün kapısında beş levhadan birinde, "Tükürmeyiniz!" yazılıydı.

Dairenin içi çok aydınlıktı. Ama her elektrik düğmesinin altına, "Gündüzleri elektrikli açmayınız!" yazılı levhalar asıldığından beri, bütün lâmbalar yanıyordu. Yalnız elektrikli sık sık kontak yaptığından, arada bir ışıklar sönüyordu. Çünkü her elektrik sigortasının, her kofranın altına, "Dikkat. Bu

kutuya dokunmak tehlikelidir!" yazılı levhalar asılmıştı. Bu yüzden herkes kutularla oynamaya başlamıştı. Koridorlar sigara izmaritlerinden geçilmiyordu. Bir iş için dairemize gelen kerli-ferli bir adam koridora tükürünce çok kızdım, duvardaki, "Tükürmek yasaktır!" levhasını gösterip, -Efendi, okumanız yok mu? dedim, neden tükürüyorsunuz?

Adam utandı.

-Affedersiniz, dedi, tükürürsem ne olur diye merak ettim de...

Hayatında bir kere bile yasakları çiğnemediğini söyleyen müdür, her yanı yasak levhalarıyla donatırken, daireye gelişinin üçüncü ayında ortadan kayboldu. Evet, basbayağı kayboldu. Evine de gitmediği için, karısı, çocukları, onu bizden çok merak ediyorlardı. Müdür, yok olmuştu. Bu kayboluş, iki gün sürdü. İkinci günü akşamı, ambar memuru, onu bir tesadüfle buldu. Ambar memuru, pek kululanılmayan ikinci kattaki bir depoya girince yandaki koridordan müdürün sesini duymuş. Hemen koşup arkadaşlara söyledi. Biz de işi güçlü bırakıp müdürün yardımına koştuk diyoruz, çünkü müdürümüz kapana girmiş gibi koridorda sıkışıp kalmıştı. Koridor dar değildi ama, müdür yine de içeride sıkışmıştı. Nasıl olduğunu anlatayım:

Müdür, her nasılsa kapısında hiç bir yasak levhası bulunmayan bu koridorun kapısından girmiş. Öteki kapıdan çıkacak. Bir de bakmış ki, çıkacağı kapının üstünde, "Buradan çıkmak katiyden yasaktır!" yazılı bir levha var. Hayatında hiç bir yasağı çiğnemiş olan müdür, kendi koyduğu yasağı çiğ-

neyecek değil ya.. Girdiği kapıdan çıkmak için bir de geri dönmüş ki, kapının arkasında bir levha: "Dokunmak tehlikeli ve yasaktır!"

Zavallı müdürümüz, ne o yana gidebiliyor, ne bu yana.. Koridorda sıkışıp kalmış. Üstelik cigara da içemiyor. Duvarlarda levhalar var. "Burada cigara içilmez!" "Yerlere cigara izmariti ve kibrit çöpü atmak yasaktır!"

Biz müdürle kapı arkasından konuşabiliyorduk.

-Pencereden atlayan müdür bey, biz aşağıda bez tutarız, dedik.

Müdür içeriden, -Pencereyi açamam, dedi, levha var. "Pencereyi açmak yasaktır!"

Daha başka bir şeyler söyledi ama, anlayamadık. Bir arkadaş kulağını kapıya koyup dinledi.

-Neden yavaş konuşuyormuş? diye sorduk.

Koridor duvarında, "Yüksek sesle konuşmayınız!" yazılı levha varmış...

Müdürümüzü hapsoldüğü aralıktan bir türlü dışarı çıkaramıyorduk. Yakından tanıyanlar:

-O, orada ölür, yasakları çiğneyip dışarı çıkamaz, dediler.

Yine nasıl dışarı çıkabileceğini kendisi buldu.

-Çabuk tabelâcıya söyleyin, "Buradan çıkmak yasak değildir!" diye bir levha yazsın!

İstedığı levhayı çarçabuk yazdırıp kapının alt aralığından içeri soktuk. Müdür bu levhayı kapının arkasına astı da, ondan sonra dışarı çıktı.

Hepimize, -Bakın, yasaklara uymamak ne zorluk -lar çıkarıyor, dedi, eğer şu kapının dışına, "Girilemez!" diye bir levha asmayı ihmal etmeseydik, bütün bunlar başımıza gelmez, ben de içeride kalmazdım. Çünkü, yasak levhasını görünce koridora girmezdim. Yasaklara uymanın faydasını gördünüz ya...

Yine iyi ki, "Buradan çıkılmaz!" levhalarından biri, bir helâ kapısının iç yanına asılmamıştı.

Müdürümüz, çıktığı kapının üstüne, "Buradan girmek sureti katiyede yasaktır" yazılı levhalardan birini astırdı.

Duvarlarda, kapılarda, yasak levhalarından pek boş yer kalmadı. Bir gün hep birden daireden dışarı çıkamazsak, bizi hiç merak etmeyin. Anlayın ki, biz, yasakları bozamadığımızdan, kapana kısılmış gibi içeride kalmışız...

ALFABENİN İLK HARFI

AZİZ NESİN

İYİ YOLCULUKLAR BEYEFENDİ!

Tren yolculuğunda kafamı dinle-
rim diye yanıma gazete, kitap almadım.
Bir kompartımana düşeceğimiz yolcu-
larla arkadaş oluruz diye düşünmüş-
tüm. Kimbilir ne bilmediğim, ne güzel
şeyler anlatırlar. Yeni yeni şeyler öğ-
renirim. Ben onlara anlatırım, onlar
bana anlatır. Güle oynaya bir tren ge-
zisi yaparız.

Yol arkadaşlığı güzeldir. Yabancı
insanların dünyasına girersiniz. İnsan
hiç bilinmedik bir ülke bulmuş gibi
sevinir. Beş saat, on saat, bir gün, iki
gün, birbirinize içinizi dökersiniz. Son-
ra bir istasyonda birbirinizden ayrılır-
sınız. Bir daha bütün yaşamınızda ya
bir kez karşılaşsınız, ya hiç karşı-
laşmazsınız. Yıllar sonra birbirini-
zi görseniz, tanımazsınız bile. Yüzler
büsbütün unutulur. Ama anlatılan bir
olay, bir hikaye anılarda kalır.

Trene işte böyle bir umutla bin-
miştim. Dört kişilik birinci komparti-
manda iki kişiydik. Böylesi daha iyi.
Kalabalık olmazsa, iki kişi daha içli
dışlı olur.

İkimi: de pencere yanında, karşı-
lıklı oturuyorduk. Karşımdaki adam el-
li beş, altmış sularında gösteriyordu.
Göbekli şişman biriydi. Genel olarak
şişman adamlar zayıflardan daha ne-
şeli olur. Göbeklerini hoplatarak, ger-
danlarını titreterek gülmek, yaraşır da
ondan. İnsan dediğin, güldü mü hop-
latacak göbeği olmalı. Makaraları koy-
verince hop hop hoplatacak göbeği yok
sa o insana gülmek hiç yakışık almaz.

Kompartımana girince şişman a-
dama selâm vermiştim. Adam selâmı-
ma anlayamadığım bir mırıltıyla kar-
şılık verdi. Ben oturur oturmaz, hemen
gözlüğü taktı, gazetesini okuma-
ya başladı. İri bir Mustabey armuduna
benzeyen burnu gazete sayfasına öy-
le eğilmişti ki, karşıdan bakan onu
gözleri ile okumuyor da gazeteyi bur-
nu ile kokluyor sanırdı. Hem de elinde
kalem vardı. Gazeteyi okudukça ka-
lemle işaretler yapıyor, belki de ö-
nemli gördüğü yerlerin altını çiziyor-
du. Yanında yığılı bir sürü gazete var-
dı. Okumaya meraklı biri olduğu belli.
Belki bir bilgin, belki profesör, belki
de politikacı. Gazeteye burnunu uzat-
mış, günün siyasi manzarasını koklu-
yor.

Tren kalkınca, konuşmaya baş-
langıç olsun diye,
-İyi yolculuklar beyefendi, de-
miştim..

Burnunu gazeteden kaldırmadan,
yine anlayamadığım bir şeyler mırıl-
danmıştı.

Tren ilk istasyonda durdu, kalktı.
Üçüncü dördüncü istasyona geçtik. ..
Bizde ses yok. Patlayacağım. Dışa-
rı çıksam, koridor kalabalık, ne otu-
racak, ne duracak yer var. Restoran-
da da yer yok.

Biyandan da adamın yaptığını doğ-
ru buluyorum. Laklaktan ne çıkar. İn-
san bos vaktini değerlendirmeli. Dur-
madan okumalı. Yol arkadaşlığı iyidir
ama, ya o gevezeler, uygunsuz konu-
şanlar, dırdır kafa şişirenler.. Kimbilir
şişman adam, bu geveze yol arkadaş-
larından neler çekmiştir. Yalnız bişey
dikkatimi çekti. Şişman adam hiç
sayfayı çevirmiyordu. Hep aynı yere
bakıp duruyordu.

Karşımda öylece duran bir adam.
Tren sarsıntısı.. İçim geçmiş, ben de
uyuklamaya başlamışım. Bir dürtmeyle
uyandım..

-Beyefendi, beyefendi..
Şişman adam ceketimin kolundan
çekti. Önce bir kaza oldu,
sonra da inceledim istasyonu. Geçiy-
ruz sanarak fırladım. Şişman adam,
-Affedersiniz bişey soracağım, de-
di.

Bir konuşma kapısı açılıyor, diye
umutlandım.

-Buyurun efendim.

-Hastaların gözünü korkutan ne-
dir?

Alay mı ediyor, diye yüzüne bak-
tım. Öyle alay eder görünüşü yok.

-Hastaların gözünü korkutan şey
mi?

-Evet...

-Doktor...

Kalemle gazeteye bişeyler yazdı.
Sonra,

-Değil, dedi.

-Hastanın gözünü korkutan şey,
hastane...

Yine kalemle gazeteye bişeyler,
yazdı.

-Olmadı, dedi.

-Vizite parası..

-Hayır..

-Başında "A" var, ikinci harfi de
"M"

-Amerikan bezi.. yani kefen

-Sekiz harf olacak.

-Ameliyat..

-Hah tamam..

Yeniden gazetesine daldı. Bir za-
man daha konuşmadık. Bir ara.

-Beyefendi, affedersiniz rahatsız
ediyorum, dedi.

-Buyurun dedim.

-Bir memlekette nüfus art tıka
artması gereken nedir?

-Milletvekili...

-İ-ih...

-Hapishane...

Kalemle yine gazeteyi bişeyler,
yazdı.

-Değil...

-Karaborsacı...

-A-ah.. İkinci harfi "Ü", son harfi
de "M" yedi harfli..

-Tüketim...

-Hah... Tamam...

Uzun bir zaman daha konuşmadık.
Neden sonra adam birdenbire,

-Selâmünaleyküm.. dedi.

-Ve aleykümselââm" dedim.

-Evet, doğru.. dedi.

-Nedir doğru olan?

-Selâmünaleyküm'ün karşılığı...
Bu şişman adam galiba deli. İster
misin üstüme saldırırsın da beni bura-
cıkta boğversin..

-Beyefendi, birşey soracağım.

-Buyrun.

-Bir nota söyler misiniz?

-Doo...

düşünüyorum da bulamadım. Maşallah
musiki bilginiz kuvvetli.

-Kuvvetlidir. Daha başka notalar
da bilirim. Fa, sol, la..

Yine uzun bir sessizlik.

-Beyefendi

-Efendim?

-Güreşlerin yapıldığı yer neresi -
dir?

-Minder.

-Hay Allah razı olsun, ben de ring
yazdım da neden tutmuyor diye şaşı-
vordum...

Elinden gazeteyi atıyor. Başka bir
gazete alıyor. Yine soruyor.

-Gökten yağan? Ben taş yazdım,
olmadı.

-Yağmur.

-Uydu be.. Vay anasını...

Bir zaman daha geçiyor. Tren bir
iki istasyondan geçiyor. Şişman adam
soruyor:

-Beyefendi, merkebin türkçesi?

-Eşek..

-Tam geldi.

-Gelir.

-Yemen'in Arapçası?

-Ne yemenin?

-Sâde yeme...

-Sade olursa başkadır, yanında
hoşafı olursa başkadır.

Üç harfli...

-"Ekl"

-Tamam yahu...

Ankara'ya geldik. Ankara'ya gele-
ne kadar şişman adam, gazetelerdeki,
çapraz bulmacalarla uğraştı. Ama her
kelimeyi bana sordu.

-Ben her gün bütün gazeteleri alı-
rım, dedi.

-Gazete okumak iyidir, dedim.

-Yooo, dedi, bir satır bile okumam.
Ben gazeteleri bulmacaları için alıyo-
rum. Gazetelerde ne kadar bulmaca
varsa, onları çözmeden rahat edemem.
Çok zevkli.. Şimdiye kadar yapama-
dığım hiç bir bulmaca olmadı. Şıp diye
bulurum.

Filedan valizimi aldım. Artık tren-
den iniyordum. Onun daha yolculu-
ğu vardı.

-Allaha ısmarladık.. dedim.

Başını gazeteden kaldırdı.

-Alfabenin ilk harfi?.. diye sordu.

-"A" dedim.

-Tamam yahu.. diye sevindi.

BITTİ

AŞK HASTANESİ AZİZ NESİN

ALO, ORASI FERYADÜFİGAN GAZETESİ Mİ ?

-Allo..Feryadüfğan Gazetesi mi?

-Evet...

-Polis muhabiri, Cafer Beyi rica ediyorum.

Gazetenin sekreteri bana seslendi: -Cafer...Cafer!..Bak,Emniyet Müdürlüğü'nden seninle konuşmak istiyorlar.

Alıcıyı kulağıma götürdüm.

-Buyurun Feryadüfğan Gazetesi polis ve adliye muhabiri Cafer Bezgetiren.

-Merhaba Cafer Bey,bu gece üç numara lı ahlâk zabıtası ekibi gece baskını yapacak.Öbür gazetelere de haber verdik. Bununla isterseniz,saat dokuzda müdüriyete gelirdi...

-Baskın hangi eve yapılacak?

-Madam Anjel'in evine.

Birden irkildim.

-İyi ki haber verdiniz,dedim,yoksa rezalete olacaktı.

-Neden?

-Beni bastıracaktınız da ondan..Ben bu gece Madam Anjel'in evine bir röportaj için gidecektim.

-Sen bilirsin.İstersen bizimle gel, istersen daha önce eve git,bizi bekle!..

-Sizinle gelirim.Madam Anjel'in evi geçen hafta basılmamış mıydı?

-O, Maçka'daki apartmanıydı.Orasını kapattık,şimdi Şişli'de bir apartmanda çalışıyor..

-Pekiy,gelirim,dedim.

Gazetenin sekreteri:

-Cafer Bey,dedi,çok rica ederim, ne görürsen onu yaz.

-Anlamadım dedim,tabii gördüklerimi yazacağım.

-Sen atarsın da..dedi.Atma! Başyazar atıyor,fıkra yazarları,spor yazarları atıyor.Ankara muhabiri,politika yazarı atıyor.Cafer,bari sen atma!..

-Atmam!..dedim.

-Bir ricam daha var.

-Esağfurullah..

-Aman Cafer Bezgetiren,haberleri tez getir.

-Baştüneye.

Tam saat dokuzda Emniyet Müdürlüğü'ndeyim.Benden başka beş gazetenin polis ve foto muhabirleri de vardı.Altı ahlâk zabıtası memuru ile birlikte kırmızı polis arabasına bindik.Arabada konuşmaya başladık.Muhabirlerden biri,

-Üzerinize afiyet,dedi,öyle bir neva zil olmuşum,bir kırıklık var ki üzerimde..

Ahlâk zabıtası şefi,

-Benim de romatizmalarım dedi.On yıldır çekerim bu cenabeti.

Bir muhabir,

-Bilirim,dedi,ben de çok çektim. Ne yaptımsa geçmedi.Sonra birisi bişey salık verdi.Şıp diye kesti.

-Aman söyle birader,nedir?

-Arı var ya,arı...

-Evet...

-Ama balarısı değil.Eşekarısı.Hem de yağlı eşek arıları olacak.Eşek arısının oğuluna gideceksin.Romatizmalı bacağını arı kovanına uzatırsın.Bacağından başka her yanını iyice ört.Sonra eline bir çöplü alırsın.Çöplü oğula dürtüp arıları iyice kızdırırsın.Eşek arıları,büyük adamlara benzerler.Kızdırlar mı sokarlar.Hep birden bacağına üşüşür,iğnelerler.

-Çok acıyor mu?

-Vallahi acımasına acıyor ama,ben gazeteci olduğumdan eşek arılarının iğneleri bana vız geldi.Bilmem,senin gibi bir dar gelirli dayanabilir mi?

-Bari geçiyor mu?

-Geçiyor birader geçiyor.Hem de öyle geçiyor ki..Benim sol bacağımda romatizma vardı,bacağıma kıpırdatamazdım.Hani çift atlı araba beygirleri vardır ya..Biri hızlı gider de ,biri kıpırdamaz yükü öbür enayiye çektirir.Benim de sol bacağım öyleydi.Bütün yükü sağ ayağıma verirdi.Eşek arıları soktuktan sonra maşallah sol bacağıma bir kuvvet geldi,bir kuvvet geldi,sağ ayağıma ona bi türlü yetişemez oldu.Sağ normal yürürken,sol ayağım koşardı.

Memurlardan biri,

-Aman pek zor,dedi.

-Ne diyorsunuz,hep sağa sola giderdim. Bazen de kendimi tutamaz,ya sağ yanıma devrilirdim,ya da topaç gibi dönerdim.

-Sonra?

-Sonrası baktım ki sol bacağıma gemi arıya aldı.Pantolonumun sol cebine yeni çıkan bir Basın Kanunu koydum.O günden sonra yavaşladı.

Herkes gülmeye başlayınca,polis muhabiri sol cebinden bir Basın Kanunu çıkarırdı.

-İşte bakın! dedi.

Memurlardan biri de nasırından dertliydi:

-Acaba süleyman efendinin nasırından çektiği bişey mi?Her ilacı denedim..Bi türlü geçmiyor.Ben eskiden kaçakçılık şubesinde çalışıyordum.Ama,bu kör olası nasırlardan bitürlü koşmam ki..Kaçakçılar benden çok koştukları için bütün kaçakçıları kaçırdıyordum.Sekiz yılda bitek kaçakçı yakalayabildim.

-Herhalde onun nasırı seninkinden çoktu..

-Hayır,hiç nasırı yoktu. Topaldı. Sonra beni bu nasırlarımyüzünden kaçakçılık şubesinden aldılar,ahlak zabıtası ekibine verdiler.

Romatizma ilacı salık veren polis muhabiri,

-Onun da ilacı var,dedi.Nasıra birebirdir.

-Aman söyle kardeşim.

-Kırk tane erkek örümcek bulacaksın.

-Evet.

-Ama örümcekler,kırmızı renkli olacak. Kırk kırmızı erkek örümceği havanda bir güzel dövdükten sonra,ayın ilk Cuması, tam müezzin,sa lā verirken,nasırının üstüne bağlayacaksın.İki günden çok tutma,sonra yalnız nasır değil,nasır olmayan yerler de kal maz.

-Kırmızı renkli örümcek hiç görmedim.

-Örümcekler kırmızı olmaz. Örümcekler bildiğimiz kül rengindedir.Sen onları tutup, safranla kırmızıya boyayacaksın.

Gazete muhabirlerinden biri de kalbin den dertliydi,

-Benim de kalbim zayıf,dedi.Hiç heyecana gelmiyorum.Sinemada,yanımda oturan bir kadınla bir erkek film çevirselere,kalbim küt küt atıyor.Plaıda bikinili bir kadın görsem,kalbim duracak gibi oluyor.Çok zayıf kalbim var.

Herkes ilâç söyleyen polis muhabiri,

-Yumuşak kalblisin de ondan...dedi.O nun çaresi var.

-Aman,nedir?

-En aşağı dört parti değiştirmiş,en az yirmi yıl politikacılık etmiş yurtsever bir yurttaşın kanından alacaksın.Bu kandan her sabah kalbine iki litre sıringa edeceksin... Kalbin topçu askerlerinin çizme köşesi gibi sertleşir.

Zabıta şefi,

-Maşallah,siz birinci sınıf doktor gibisiniz...dedi.

Gazeteci,

-Eskiden doktordum,diye cevap verdi.

-Neden bıraktınız?

-Bir yılda üçten çok hasta öldüremedim için diplomamı aldılar.

-Zabıta muhabirliğini neden seçtiniz?

-Cinayetlerin esrarını bir doktor kadar

-Hacer Hanımı çağırayım mı? dedi.

Şef,

-Biz Madam Anjel'in evini arıyoruz,dedi.

Kadın,

-Madam Anjel'in evi ikinci hatta, dört numara,dedi.Üçüncü katta da Selma'nın evi var.

Şef,piyade mavzeri mermisi gibi vınlı -yan bir sesle ,

-Pekâlâ,dedi.

Kadın kapıyı kapayınca,şef not defteri -ne baktı,iş programını okudu :

-Hacer'in evi Salı günü basılacak.Selma'nın evi Çarşamba günü ...Perşembe günü dinlenme...Cuma günü Hacer'in yeni açtığı ev basılacak...

BUYURUN...EV AZIÇIK DAĞINIK,KUSURA BAKMAYIN!..

Sonra bize,

-Haydi çocuklar,dört numaraya! dedi. Yalnız ayaklarınızın ucuna basın,merdivende gürültü olmasın.Yavaş,yavaş!..

Dört numaranın zilin çaldı. Kapıyı açan kadın,bizi görünce,

-Çok kalabalık gelmişsiniz,dedi.İçeride sekiz kadın var.Onların da beşi gece mesaisi yapıyor,komple.İnsan önceden telefonla haber vermez mi?

Şef,

-Sen Madam Anjel'e haber ver,biz yabancı değiliz,dedi.

Madam Anjel,buyursunlar,diye haber yollamış.Bizi görünce,

-Ayol evi açalı daha bir hafta oldu,dedi,bugün basacağınızı hiç tahmin etmemiştim.Yoksa ortalığı derler toplardım. Kusura bakmayın,her yer dağınık.

Memurlar,fırtına gibi oda kapılarınısalırdırlar.Bu,tam bir baskındı.

Ben Madam Anjel'e,

-Şaşılacak şey madam,dedim,eviniz basılıyor da hiç telaş etmiyorsunuz!..

-Neden telaş edeyim,içeride yüksek sosyetedan hanım yok ki...

-Baskınlar piyasada ticari itibarınızdüşürmüyor mu?

-Tam tersine...Reklâmımız oluyor..Bilmeyenler de adresimizi öğreniyor.

-Ama eviniz kapanacak...

-Yarın...Yarın yenisini açarım. Zaten benim dört evim var.Biri kapandı,biri kapanacak,ikisi çalışır.İstanbul'da bu kadar ev buhranının sebebini biliyor musunuz?

-Şimdi öğrendim.

-Bu benim basılan doksan dokuzuncuevim.Yüzüncü evim de kapanınca,bir tören yapacağım.

Salonda iki erkekle dört kadın vardı.

-Ne bekliyorsunuz? diye sordum.

-Sıra bekliyoruz,dediler.

Erkeklerin biri yetmişinde gösteriyordu.

-Siz de mi sıra bekliyorsunuz?

-Evet...Ne yaparsın evlât? Gündüzleri çalıştığım için,ancak gece muayenesine gelebildim.

-Muayene mi?

-Yaa...Evet...Burasını salık verdiler. Ben tık-nefesim evlâdım.Hangi doktora gitimse çare bulamadı.En sonra burasını söylediler."Oraya git,ya iyi olursun,ya kalbin durur,kurtulursun!" dediler.Tık-nefeslere iyi geliyormuş.Açılıyormuş burada insan...

hiç kimse çözemez de ondan...

Konuşa konuşa,Madam Anjel'in gizli çalıştırdığı randevu evinin bulunduğu apartmana gelmiştik.Arabadan indik.Şef önde,birinci katın ziline çaldı.Pembe kombinezonlu bir kadın kapıyı açtı.

Şef,

-Randevu evi burası mı? diye sordu.

Kadın,

-Evet,dedi,Hacer Hanımın evi.Tarla başındaki ev basılıp kapatılınca,üç gün önce burasını açtık.Buyurun!

Şef kışkırtıcı,Hazreti Ali'nin çift dilli zulfikarı gibi çatmıştı.Kadın,

ASK HASTANESİ

Bir güzel kadın da,
-Benim gözüm kararıyor, dedi. Burası
gözü kararanlara çok iyi geliyormuş. Bir kom-
şumuzun da gözü kararıyordu. Şimdi haftada
iki kere buraya geliyor, bişeyi kalmadı.

-Neden başka doktora gitmediniz?

-Para nerede?.. Hepsi para istiyor. Bu-
rada hem tedavi ediyorlarmış, hem de üste
para veriyorlarmış.

Memurların baskın yaptıkları odalara gittim. Odalardan birinde suçlusu yakalanan on-
dokuz yaşında bir kız.

-Kalbim var, dedi. Vallahi kalbimde bir
kötülük yok. Kalp tedavisi için buraya gel-
dim.

Madam Anjel,
-İnanmazsanız, kapının üstüne bakın !
dedi.

Bu odanın kapısının üstünde, "Kalp has-
talıkları servisi" yazılıydı.

Öbür odanın kapısında "Fizik tedavi ser-
visi", birinde "Aktivite Servisi", birinde de
"Hariciye" yazılıydı.

Odalardan birinden yirmilüç yaşında, de-
niz köpüğü vücutlu, badem içi tenli bir ka-
dın çıktı. Yanında ağır sıklet boks şampiyon-

nuna benzer, yarı insan, kıllı biryaratık var-
dı. Kadına,

-Sizin neyiniz var? diye sordum.

-Benim birşeyim yok, dedi, bu adamın
nasırları var da, onu tedavi ediyorum.

-Siz demek nasır uzmanısınız?

-Evet... İki aydır tedavi ediyorum, bi-
turlü iyi olmadı. Baksanıza, sıırım gibi herif,
her yanı nasır bağlamış.

-Neden?

-Kendisi arslandır da ondan. Zavallının
her yanı güreş minderinden nasır bağlamış.
Yumuşatamıyorum.

Odalardan birinde uygunsuz vaziyette ya-
kalan çiftlerden erkek, deminki nasırlı
adamdaki daha korkunçtu. Kadın da inadına,
Çengelköy salatalığı gibi körpe mi körpe...
Bileğinden tutup çeksen, çıt diye kopacak..

Adama,

-Öyle mi? diye sordum. Cevap vermedi.

Kadın,
Konuşamaz, dedi.

-Sizim var!

-Romatizmalarım, dedi. Çok ıstırap çeki-
yorum. Ne yaptımsa para etmedi. Şimdi Al-
lah razı olsun, bu adam tedavi ediyor. Ma-

saj çok iyi geldi.

Herkesin hastalığına bir ilaç söyleyen
polis muhabiri, kadına eşekarısı ilacını an-
latırken erkek kızdı:

-Ne diye eşekarısına sokturacaktı?...
Bana ne olmuş? Bir eşekarısının yaptığını
ben yapamaz mıyım?

Kızıştı. Hep sustuk. Arabada romatiz-
malarından şikâyet eden,

-Hiç bir şeyim kalmadı, geçti, dedi.

Ama nasırlı arkadaş,

-Benim de bir iyi tedaviye ihtiyacım var
dedi.

Madam Anjel,
-Görlüyorsunuz, dedi, burada kötü bir iş
yapmıyoruz. Ben insaniyete hizmet ediyorum.
Burası "Aşk Hastanesi."

Ahlâk zabıtası memurları, zührevî has-
talıklar hastanesine gönderilmek üzere ba-
sılan kadınları toplayıp, kırmızı arabayabın-
dirdiler. Erkeklerle de,

-Haydi güle güle!.. dediler.

Erkeklerden biri,

-Oldu mu bu ya, dedi, şimdi biz ne yapa-
cağız?

Başka bir erkek,

-Ben başka bir ev biliyorum. Haydi ora-
ya arkadaşlar! dedi.

Gazetenin sekreteri bana "Cafer, atma.
Ne görürsen olduğu gibi yaz" demişti. Ben
de olduğu gibi yazdım. Bakalım sekreter,
benim olduğu gibi yazdığım bu yazıyı oldu-
ğu gibi gazeteye koyacak mı, yoksa orasını
burasını kırpacak mı?

BİTTİ

HAVADAN SUDAN

AZİZ NESİN

Önce size Sadi Beyi bir iyi tanıtayım. Hani "Tavşan tersi gibidir, ne kokar, ne bulaşır" derler ya... İşte Sadi Bey bu tipin en güzel örneğidir. Ne etliye karışır, ne sütlüye...

"Memlekette kaç parti var? .." dersiniz, "Bilmem!" bile demez. Omuzunu kaldırıır, dudaklarını büzer.

Ağırbaşlıdır, terbiyelidir. Benden on yaş büyüktür ama, o kadar ağır, oturaklı adamdır ki, babam yerinde görünür. Kerpetenle azı diş söker gibi ağızdan zorla laf alınır. Hem men hiç konuşmaz.

İçerenköy'ünde babadan kalmabir köşkte, karısı, kızıyla oturur. Bir içgüveyisi damat alırım umuduyla koca köşkün bir bölümünü olsun kiraya vermiyor.

Ben, on beş gün kadar hasta yattığımdan evden hiç çıkmamıştım. Hastalıktan sonra işe ilk gittiğim gündü. Trenden Sadi Bey'le birlikte indik. Vapura doğru gidiyorduk. Arkadaşlardan biri,

- Havalar nasıl Sadi Bey dedi ve Sadi Beyin bir şey demesine kalmadan yürüdüğitti. Arkadan başka biri yanıma geldi. Mermer merdiveni iniyordu.

- Merhaba Sadi Bey! dedi.

- Merhaba... dedi.

Sonra adam,

- Havalar nasıl Sadi Bey? diye sordu. Sormasıyla de kaçtı. Kaçan adam da bizim arkadaşlardandı. Sadi Beyin yüzüne baktım, içine yeşil boya karıştırılmış kireç gibiydi...

Sonra arkadan sesler gelmeye başladı:

- Sadi Bey havalar nasıl?

- Sadi Bey havalar nasıl?

Sadi Bey kızırıyordu ama, hiç belli etmeye çalışıyordu.

Vapura bindik. Alt salonda oturduk. Yanımızdan biri,

- Merhaba Sadi Bey, dedi.

Bu adamı tanı mıyordum. Yaşlı, efendiden biri idi. Sadi Bey de, ona,

- Merhaba beyefendi, dedi.

- Nasılsınız efendim?

- Teşekkür ederim... Hamdolsun, duacıyız.

- Oh oh... Allah âfiyet versin... Havalar nasıl?

Sadi Bey ok gibi yerinden fırladı. Fileden şapkasını alıp yürüdü. Bunca yıllık arkadaşım olduğundan ben de onunla çıktım.

Vapurdan inerken de birkaç kişi,

- Sadi Bey havalar nasıl? diye sordu.

Ben de artık kızmaya başlamıştım. İşe karışacaktım ama, ne olduğunu bilmiyordum. Bu kibar adama kızmak hiç yakışmıyordu.

Birlikte otobüse bindik,

- Ne oluyor Sadi Bey? Neye, herkes si-

ze havayı soruyor? dedim.

Yüzüme şöyle bir baktı. Sonra,

- Bilmiyor musunuz? dedi.

- Yoo... Bilmiyorum, dedim.

- Akşama, vapurda anlatırım, dedi.

Tünel başında birbirimizden ayrıldık.

Sadi Beyin anlatacaklarını merak ediyordum. Demek ben on beş gün hasta yatar-

ken adamın başından bir şeyler geçmişti. O gün akşama kadar, o soğukkanlı, terbiyeli adamın sessiz kızgınlığı hiç gözümünden gitmedi.

YANIMA GELDİ, "HAVALAR ÇOK SIKINTILI GİDİYOR" DEDİ...

Akşam Köprü'nün Kadıköy iskelesinde buluştuk.

- Bu vapurla gitmeyelim, dedi.

Onu tanıyanlar bu vapurla gittikleri için alay edecekler diye korkusundan başka vapurla gitmek istediğini anladım.

Kayık içinde taze balık satıyorlardı. Sadi Bey, bir buçuk kilo hamsi aldı. Rıhtım - da biraz doluştık. Sonra sekizi on vapuru - na bindik. Islak ıslak hamsiler kesekâğdını yumuşattığından neredeyse kesekâğdının dibi delinecekti. Onun için balıkları elin - den bırakmıyorduk. Güverteye oturduk.

- Demek siz bilmiyorsunuz? dedi.

Tam o sırada birisi,

- Havalar nasıl Sadi Bey? dedi.

Sadi Bey hiç sesini çıkarmadan yerin - den kalktı. Birlikte aşağı indik. Vapurun kı - çına gittik. O küpesteyle ilişti. Ben de tah - ta yarı sıraya oturdum. Sadi Bey dikkatle e - lindeki kesekâğdını tutuyor, benden biraz yukarıda duruyordu.

- Aman, dikkat, et, dedi. Birisi hava lâ - fı etti mi, hemen oradan kaç! Hava nasıl der - se, o varsın desin, sen hiç sesini çıkarma.

Çünkü böyle hava ile başlıyorlar, insa - nı dalgaya getirip sonra adamın başını be - lâya sokuyorlar. Karşıdaki, önce hava, di - yor. Sen havadan konuşmakta bir tehlike gör - müyorsun. Sonra havadan suya geçiyor. Ha - va, su derken, iş toprağa dökülüyor. Derken bir de bakıyorsun, hiç haberin bile olmadan bir lâfa dalmışsın... Aman haa!... Dikkat, Tanrı korusun. Başın belaya girer.. Geçen gün... On gün kadar oluyor. Her zamanki gi - bi Erenköy'den bindim trene. Biri geldi ya - nıma oturdu. Bir iki dakika böyle sessiz se - dasız gittik. Sonra adam,

- Havalar da çok sıkıntılı gidiyor, dedi.

Ben böyle sırnaşık heriflerden hoşlan - mam. Hiç sesimi çıkarmadım. Biraz sonra,

- Havada sıkıntı var dii mi, beyefendi? , dedi.

Büsbütün susmak da terbiyesizlik ola - cak.

- Evet, dedim.

Allah beni kahretsin, başka bir laf de - dimse... Sonra adam,

- Bu yıl hiç yağmur yağmayacak galiba , dedi.

Herif lâfa çanak tutuyor. Ben yine ses çıkarmayınca,

- Di mi efendim, bu yıl hiç yağmur yağ - mayacak galiba... dedi.

Yalanım varsa vapurdan çıkmak kismet olmasın. Ben yine,

- Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

- Su sıkıntısı var... Çok kötü... dedi.

Bende ses yok.

- Di mi efendim, su sıkıntısı var? dedi.

- Evet, dedim.

- Yağmur yağmayınca kıtlık olur, dedi...

Bu yıl kıtlık var. Anadolu kavruluyormuş.

Bir de beni sözlerini tasdiğe zorluyor:

- Öyle di mi efendim?

- Evet, dedim.

- Yine dışardan buğday almaya mecbur olacağız, dedi.

Ben sesimi çıkarmayınca,

- Alacağız di mi beyefendi? dedi.

Ben Ticaret Bakanı mıyım kardeşim , buğday alırız, arpa alırız, bana ne?...

- Alacağız, di mi efendim?

- Evet, dedim.

- Böyle idare olmaz, dedi, hükümet bu i - şide idare edemiyor.

BÖYLE İDARE OLMAZ, HÜKÜMET BU İŞİ KIVIRAMIYOR!..

Havadan hükümete geldik. Hiç hava de - yince hükümet aklına gelir mi? Bak nerden nereye?..

- Hükümet idare edemiyor di mi efen - dim?

İşin ucu hükümete dayanınca, ben bu se - fer "Evet" bile demedim. Hadi havayı anla - dık, suyu da anladık. Peki hükümet ne olu - yor? Ben sesimi çıkarmadım ama, adam boş böğrüne bir dirsek atıp,

- Öyle di mi? diye bağırınca,

- Evet... dedim.

Demesem, bir dirsek daha atacak.

- Her şey günden güne pahalılanıyor. Bu milletin hâli n'olacak?

"Hayır, pahalılanmıyor. Her şey günden güne ucuzluyor" demek de var, ama, o zaman da adamla çene çalmak gerekir. adamı ba - şımdan savmak için,

- Evet... dedim.

- Sonumuz felaket...

Gittikçe işi azıtıyor. Hiç aldrış etme - dim.

- Di mi efendim?

Yine aldırmadım. Bir dirsek daha attı . Ben "Hih" diye yerimden sıçradım.

- Di mi efendim?

- Evet...

Cevap vermesem, burnumun üstüne bir yumruk indirip, "Di mi efendim?" diye so - racak.

Gözüm dışarda. Bir türlü de Haydarpaşa' ya gelemiyoruz ki, trenden inip adamdan kur - tulayım.

Adam işi azıttıkça azıttı. İyice ileriye gitti. Arada bir, "Hayır..." demek geliyor i - çimden, bu sefer de, hayırdı, evetti diye işin yoksak çekiş dur.

Anlatıyor, anlatıyor, anlatıyor, sonra ba - na,

- Öyle di mi beyefendi? diye soruyor.

Sesimi çıkarmazsam bir dirsek atıyor, ben "Hih" diye bir ses çıkarıp yana yıkılı - yorum. Adam beni pencere dibine sıkıştırmış kaçıp kurtulmak elde değil. İlle ki pencere - den atlayasın.

Durmadan adam sayıp döküyor. Sonra e - lini dizime bir şaplatıyor,

- Di mi efendim? diye soruyor.

Elini vurduğu yeri ovuşturup,

- Evet... diyorum.

HAVADAN SUDAN

Sonra yine, omuzumdan yakalayıp silke-
liyor:

- Öyle dii mi beyefendi?

- Evet... diyorum.

Yatırca dövse çok daha iyi .. Efendime
söyleyeyim, biz sille, tokat, dirsek, muşta,
yumruk, derken Haydarpasha'ya geldik çok
şükür.

Trenden inince, adam kalabalıkta göz -
den kayboldu. Ben korkumdan, belki adamı
görürüm, diye başımı yerden kaldıramıyorum

Tam vapura bineceğim, omuzuma bir el
uç kere vurdu. Baktım bir polis...

- Bir dakika karakola kadar gelir misiniz? dedi.

Karakol lâfını duyunca bende hoşafın
yağı kesildi. Hayatımda karakol nedir bil -
mem. Ama ne yaparsın... Karakola gittim ..
Bir de baktım, bana boyuna, "Dii mi beye-
fendi?" diye soran adam orda, sırtıp duru-
yor. Trende karşımızda oturan iki yolcu da
orada.

Tanrı bilir ya, o iki yolcu herifin beni yol
boyunca dirseklediğini, muştaladığını gör-
düler de halime acıdılar, adamı şikayet etti-
ler, sandım. Komisere,

- Bir kere ben hiç kimseden davacı de-
ğilim, dedim.

Komiser,

- Ama senden davacı olan var, dedi. Bak

bu adam senden davacı...

Allah Allah... Hem adamın her dediğine
"Evet" de, hem de senden davacı olsun. Hiç
duydun mu böyle şey?

Adam,

- Evet, dedi, bu beyler de şahit.. Söyle-
medik lâf bırakmadı.

Ondan sonra efendim, yolda kendisi her
ne söylediyse, hepsini ben söylemişim gibi
bir bir anlattı..

- Bunları ben söylemedim, kendisi söy-
ledi, dedim.

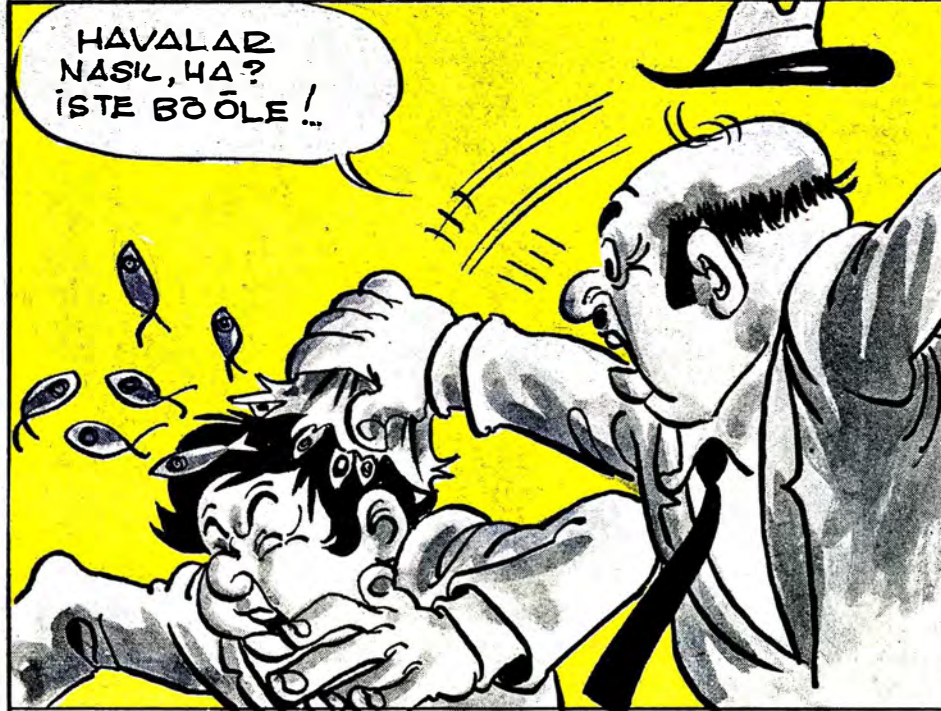
İki şahit,

- Evet bu söyledi, bu da evet, evet, evet,
diye bunun her dediğini tasdik etti, dedi.

Adam,

- Ben ağzını aramak için mahsustan söy-
ledim, dedi.

Yani arada ben, adama, evet dediğim i-
cin gülmeye başladım.

Sadi Bey, elindeki hamsi dolu kesekâğı-
dını düzeltti:

- Balıklar da neredeyse dökülecek, dedi.
Kesekâğıdının dibi delindi.

Balıkları iki avucu ile tutuyordu.

- Sonra ne oldu Sadi Bey? dedim.

- Sonra ifademizi aldılar. Şimdi mahke-
meye gideceğiz.

- Peki, o adam sizi neye şikayet etmiş?

- Karakoldan çıkınca ben de onu sordum:
"Sen" dedi, "Evet, derken gönüllü gönül-
lü evet demiyordum. Beni şikayet edecek -
sin diye korktum. Ben senden atık davranıp,
trenden iner inmez karakola koştum. "Peki
be birader, hem bu kadar korkuyorsun, hem
de ne diye öyle atıp tutuyorsun, ileri geri ko-
nuşuyorsun?" dedim. "Ne yapayım, kendimi,
tutamıyorum. Elimde değil..." dedi. Onun i-
çin aman dikkat et... Şimdi hiç kimse ken-
dini tutamıyor. İçini dökecek birini arıyor.
Doğrudan doğruya da çıkıp ortaya nutuk ve-
recek değil ya, önce yanındakine havadan
anlatmaya başlıyor. Havadan sonra sudan..
Derken, sonu işte böyle oluyor. Anladım mı?
Birisi sana daha, "Hava..." der demez, he-
men oradan kaç. Yoksa benim gibi başın be-
laya girer.

Güldüm. Ondan sonra da kendimi tuta -
madım.

- Havalar nasıl Sadi Bey? diye sordum.

Sormamla Sadi Beyin, elindeki ham -
si dolu kesekâğıdının kafamdan aşağı ge-
çirmesi bir oldu. Hamsileri üstümden attım.
Bir de baktım, Sadi Bey çoktan beni bıra -
kıp gitmiş.

BİTTİ

ISLATIR MI, ISLATMAZ MI?

AZİZ NESİN

İşsizlik canıma tak demişti. Ne iş olsa yapacaktım. Ama ne iş olursa, çöpçülükten, lüpcülüğe kadar..

Bir tanıdığım, -Ragıp Beyin bir adama ihtiyacı varmış, seni ona göndereyim, dedi.

-Madem adam arıyor, benden iyi adam mı bulacak? Ne iş için?

-Vallâhi bilmiyorum. Bir kart yazdı, beni Ragıp Beye gönderdi.

Ben yazıhanesinden içeri girdi -ğim zaman, Ragıp Bey iki adama şöyle söylemekteydi :

-Benim elimde bir şişe su olsa... Efendim... Bu bir şişe su ile bütün buralarını ıslatabilir miyim, ıslatamaz mıyım?... Efendim?... Elbette ıslatamam. Binaenaleyh madem ki ıslatamam, öyleyse...

Getirdiğim kartı uzattım.

-Buyurun, oturun, dedi.

Biraz daha konuştular, o iki adam gitti. Yalnız kalınca,

-Ben elli altı yaşındayım, dedi. Başımдан çok şeyler geçti. Hayat tecrübelerimden en sonunda şunu öğrendim ki...

Elli altı yıllık hayat deneylerinden elde ettiği sonucu kavrayabilmek için gözümü de, kulağımı da açmıştım.

-Hayattan şunu öğrendim. Meselâ, benim elimde bir şişe olsa... Efen -dim? Bu bir şişe su ile bu yazıhaneyi ıslatabilir miyim, ıslatamaz mıyım? Efendim?

Öyle bir soruşu vardı ki, ille bir karşılık vermek gerekti. Acabane derssem hoşuna giderdi? İslatır mı demeliydim, yoksa ıslatmaz mı? Biraz önce, yine bu soruyu sormuş kendi sorusuna kendisi, ıslatmaz, diye cevap vermişti.

Benim düşündüğümü görünce, sorusunu tekrarladı :

-İslatır mı?... Efendim?

Lise bitirme sınavındaymışım gibi titredim.

Bulunduğumuz yazıhanenin taban yüzeyini göz kararması ölçmeye çalıştım. Eni dört metre var, boyu da altı metre kadar.

-İslatır mı, ıslatmaz mı? Efendim?

-Şişe ne kadar dedim.

Şaşırdı.

-Ne şişesi?... Hangi şişe?

-Buralarını ıslatacağımız su şişesi...

Böyle bir soru ile karşılaşacağımı ummadığı suratından belliydi.

-Şey... Basbayağı şişe işte.. Su

şişesi.

-İslatmaz efendim.

-Gördünüz mü, ıslatmaz işte... Binaenaleyh, her insanın bu hakikati bilerek, ona göre... değil mi?

-Evet...

-Sizi işe aldım. Burada bir adamım var. Kendisine şimdi, sizin yanınızda yol vereceğim.

Zor bir durumda kalmıştım. Demek adam benim yüzümden işinden olacaktı. Buna vicdanım elvermedi.

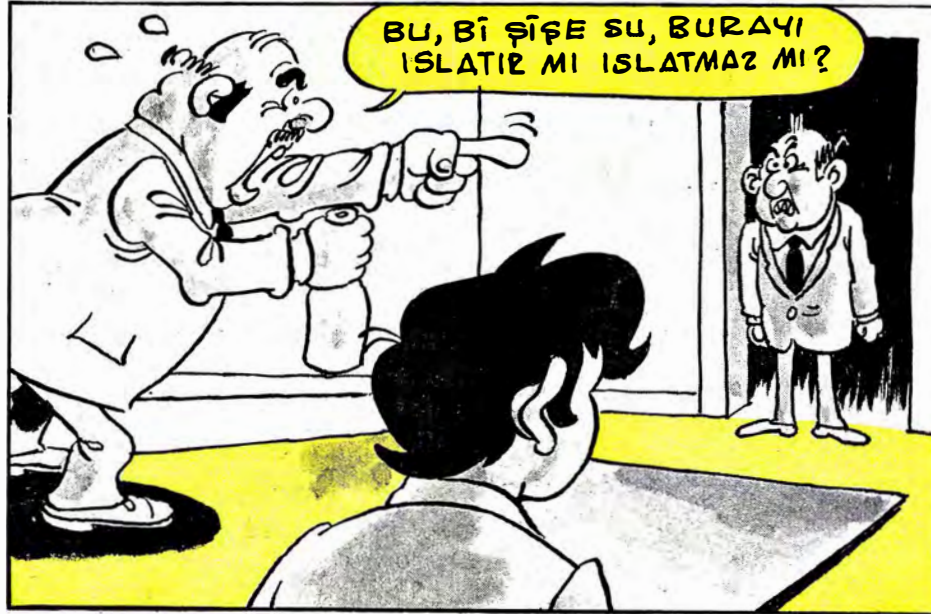
-Beyefendi, dedim, başka birini ekmeğinden etmek, ayağını kaydır -mak istemem...

-Hayır, dedi, sizi almasam dayıne ona yol verecektim. Ben böyle inatçı adam görmedim. Bakın, çağır -yı m da, siz de görün...

Zile bastı. Gelen odacısına,

-Bir şişe su getir, Mümtaz Beyi de buraya çağır! dedi.

Önce Mümtaz Bey içeri girdi. Adamı görür görmez kanım kaynadı. Güler yüzlü, sevimli, bir adam. Hiç öyle inatçı bir görünüşü yok. Patrona,

-Buyurun beyefendi, bendenizi emretmişsiniz, dedi.

O sırada odacı bir şişe iyi su getirmişti. Suyu görünce, adamın yüzü ekşidi, kaşları çatıldı, yüz kasları gerildi, şakakları atmaya, çene kemikleri oynamaya başladı. O sevimli yüz -deki bu birden değişmeye şaştım. Hani birtakım romanlarda, korkunç filmlerde gündüz insan, gece ay çıkınca canavarlaşan yaratıklar vardır; Mümtaz Beyin yüzü de öyle oldu.

Patron eline şişeyi alıp sordu :

-Bu şişenin içindeki suyu buraya döksem, burasını ıslatır mı, ıslatmaz

mı?... Efendim?..

Mümtaz Bey?

-İslatır! diye bağırdı.

Bu, bağırmaktan çok hırlamaya benziyordu. Mümtaz Beyin yüzü değişe değişe, tıpkı iri bir buldog köpeğinin suratına dönmüştü.

Patron,

-İslatmaz! dedi.

Mümtaz Bey, dişlerinin arasından,

-İslatır! diye bağırdı

-İslatmaz!

-İslatır!

-İslatmaz!

-İslatır!

Patron bana,

-Görüyorsun ya, dedi, göz göre göre bir gerçeği nasıl da inkâr ediyor. Şimdi bu elimdeki bir şişe su, burasını ıslatır mı, ıslatmaz mı? Efendim?

-İslatmaz, dedim.

-Tabii ıslatmaz. Madem ki ıslatmaz, öyle ise böyle bir adamla bir a -rada çalışılmaz!

Mümtaz Beye döndü,

-Artık sizinle beraber çalışamayacağım. Hemen ilginizi kesip, buradan gidin!

Mümtaz Beyin yüzü yine değişmiş, o sevimliliğini almıştı,

-Teşekkür ederim beyefendi, Allahaismarladık, dedi.

Şaşırp kalmıştım.

-Beyefendi ne iş yapacağımı öğrenebilir miyim? dedim, belki Mümtaz Beyin yaptığı işi yapamam.

-Bana mantık sahibi birisi lazım, dedi. Her şeyden önce mantık. Anladınız mı? Şimdi bu şişenin içindeki suyu buraya döksem, burasını ıslatır mı? Efendim?..

-İslatmaz.

-Tamaaam... Benimistediğim de işte bu... Şimdi içeriki odaya gidin. Demirbaş eşyayı Mümtaz Beyden teslim alın.

-Baş üstüne...

Yandaki odaya geçtim.. Mümtaz Bey kendi eşyalarını topluyordu. Ne

ne içinde değiştirdiği beşinci ada -mım. Ancak iki buçuk ay dayanabil -dim. İşsizliğin ne olduğunu bilirim. Onun için gözünüzü korkutmak istemiyorum. Allahaismarladık. Allah size de sabırlar versin...

-Güle güle...

Mümtaz Bey çantasını aldı, gitti. Ben ne yapacağımı, ne iş göreceğimi bilmiyordum. Masanın başına geçtim. Sandalyeye oturdum. Biraz sonrapat -

ronun odasından, gürültülü tartışma sesleri duyuldu. Odacı geldi,

-Sizi çağırıyor! dedi.

Patronun odasında üç kişi daha vardı. Ne olduğunu anlayamadığım bir satış işi üzerinde konuşuyorlardı.

-Bir şişe suyu buraya döksem, buralarını ıslatır mı, ıslatmaz mı? Efendim?..

-İslatmaz! dedim.

-Tamam, dedi.

Öbürlerine döndü :

-Gördünüz mü, ıslatmaz. Siz göz göre göre...

Adamlardan biri,

-Bu işin ıslatıp ıslatmamakla bir ilgisi yok, dedi. Yüzde beşten fazla veremeyiz.

Patron,

-Önce mantık, dedi. Her işin esası mantıktır.

O gün beni patron dört defa odasına çağırdı. Her yanına gidişimde hep o soruyu sordu. Ben de,

-İslatmaz! diye cevap verdim.

Ertesi gün yine öyle, bütün bir hafta böyle geçti. Günde dört, bazı dabeş altı kere, "İslatmaz" diyordum. Cumar -tesi günü yüz lira haftalık aldım. Patron, bütün hayat deneylerinin sonunda, bu büyük mantık gerçeğine inanmıştı : "Bir kova suyun ıslatabileceği bir yeri, insanlar bir şişe su ile ıslatmaya kalkmamalıdır. "Bunu bir atasözü gibi, büyük bir felsefe, bir büyük özdeyiş gibi dilinden düşürmüyordu. Benim ödevim de bu gerçeği o -naylamaktı.

Bir ay çalıştıktan sonra, ödevi -mi çok iyi yaptığım için, haftalığı -mı yüz elli liraya çıkardı. Artık beni her yere yanında götürüyor, kendi işi -ne gelmeyen bir şey oldu mu, hemen,

-Bir şişe suyu döksem, burasını ıslatır mı, ıslatmaz mı? Efendim? diye soruyordu.

-İslatmaz! diyordum.

Günde yirmi, otuz kere "İslatmaz" diyordum ama, haftalığı -mı da iki yüz liraya çıkarmıştı. Artık beni evine götürüyordu. Patron dan, bir yattığım zamanlar ayrılıyordum. Karısı bir şey

ISLATIR MI ISLATMAZ MI?

istese,oğlu para,kızı manto istese, hemen patron,

- Ben onu bunu bilmem, diyordu. Bu kadar sene yaşadım,neticede şunu öğrendim ki...Elimde bir şişe su olsa da döksem,burasını ıslatır mı,ıslatmaz mı? Efendim?..

O daha lâfını tamamlamadan, ben bağıırıyordum :

- İslatmaz!...

O zaman akar sular duruyordu. Bu yüksek düşüncenin şu kısacık tek cümlesiyle,patron hep haklı çıkıyordu.Mantık bu,hiç şaşar mı?...Kendi kendisini haklı çıkarması,haklı olduğuna inandırması,mantıklı iş yaptığına güvenmesi için,bir şişe suyun geniş bir döşemeyi ıslatmayacağını o - naylamam gerekti.

Beş ay çalışabildim.Haftalığım iki yüz elli liraya çıktı.Bütün işim gücüm,günde kırk,elli kere,

- İslatmaz! demekti.

O güne kadar bu işi benim kadar uzun zaman yapabilen,dayanan hiç

kimse çıkmamış.Benim de canım buruma gelmişti.Sırtımda yük taşımaya işsiz,aç susuz sürünmeye bile katlanacaktım.Ama,bu,dayanılır bir iş değildi.

Bir gün yine,bir mal satışı üzerinde "Yüzdeydi çok,yüzde sekiz" diye tartışıyorlardı.Patron beni çağırdı,

- Bu bir şişe suyu buraya döksem,

ıslatır mı,ıslatmaz mı? Efendim? ... diye sordu.

- İslatır! diye bağırdım.

Ne? ...

Birden donup kalmıştı,şaşırmıştı.

- İslatır mı?

- İslatır!

Haklı olduğuna o kadar güveni-yordu ki,şişedeki suyu yere boşalt -

tık.Dökülen su,döşemenin beşte birini bile ıslatmamıştı.

Tıpkı vaktiyle Mümtaz Beyin suratının değiştiği gibi,suratu değişmişti.Dişlerinin arasından,

- İslatır mı, ıslatmaz mı?... diye hırladı.

- İslatır! dedim.

Karşısındaki adamlar gülüyorlardı.

- İslatır mı?

- İslatır.

- İslatmaz!

- İslatır.

- İslatmaz!

Avazım çıktığı kadar bağırdım :

- İslatır ulan,ıslatır! İslatır,ıslatır!...

- Defool!...Gözüm görmesin! diye bağırdı.

Elimi kolumu sallaya sallaya so - kağa çıktım.Ama tam bir yıl patronun hayali,gözümün önünden gitmedi.Sokaklarda dolaşırken,yolda giderken ,vapurda,tramvayda,hattâ uyurken,

- İslatır,ıslatır!...İslatır da ıslatır!... diye kendi kendime söyledim durdum.Patronu kaç kere ıslatmaz diye onayladım, o kadar da "İslatır " diye bağırdıktan sonra bu hastalık - tan çok şükür kurtuldum.

BITTİ

YA BUNLAR NERELİ ?

AZİZ NESİN

Beni tanımazsanız bile, raconumdan Kasımpaşı olduğunu anlamışsınızdır. Ben o zaman Tersanede kaynakçı çırağıydım. Üçbuçuk lira haftalık alırdım. Üçbuçuk lira ne demek? Yersin yersin, bitiremezsin. Cumartesi geceleri, Beyoğlu Balıkpazarındaki Cumhuriyet meyhanesine gittim mi, bir papele birinci sınıf sarhoş olurdun.

Biz "Yahya Kâhya"da bostanın karşı sındaki evde otururduk. Tek başımıza değil, bu iki katlı evde beş aileydik. Evin içinde hangi kapıyı açsan, içerisi komple...

Benim ilk aşkı, bu evde yandı. Sevgilim, onaltısında vakyoktu. İki buçuk lira haftalıkla bir kutucunun yanında çalışır, mukavva kıvrır, sonra da yapıştırır, kutu yapardı. Adı Zübeyde... Hayatımda Zübeyde'ninkiler gibi dudağa rastlamadım. Onun dudakları bana ısmarlama gibi gelirdi. Gözlerimi bağlasalar, teker teker bin kadın öpsem, içlerinden hangisinin Zübeyde olduğunu hemen anlardım.

Zübeyde'nin dudakları çikolata kokardı. Neden biliyor musunuz?... O zamanlar şimdiki rujlar mı yoktu, yoksa vardı da biz mi bilmezdik, bilemem... Zübeydem, dudaklarına çikolata ambalajlarının kırmızı kağıtlarından sürer, dudaklarını onlarla boyardı. Rengi ona, tadı bana yarardı.

Zübeyde'ler, evin alt katında bizim oturduğumuz odanın karşısındaki odada, babası, annesi, iki kardeşi, otururlardı. Evin, yani odanın kirası çok geldiği için, başka bir yere taşındılar. Bir daha Zübeyde'yi göremedim. Ama dudaklarının tadı damağımda kaldı. Dudağı dudağıma o kadar uygun başka bir kadın görmedim. Yooo... Bir tane daha gördüm. Bakın nasıl oldu?

Bütün hayatımda, haddim olmayarak, bir kere yüksek sosyeteye girebilmişim. Hem de yüksek sosyetenin en civcivli yerine... Eğer kaynakçılıkta kalsaymışım çok iyi olacaktım. O zaman ben de yüksek sosyetenin biri olacaktım. Çünkü o zamanki çirak arkadaşlarımdan hepsi adam oldu. İçlerinden otomobilsizi, apartımsız yok.

Tersanede bir memur, babamın zihnine girdi.

-Sen bu çocuğu ziyan ediyorsun, bu çocukta cevher var, ille de bunu okut da adam et... diye tutturdu.

Şimdi o adamı bulsam, çiğ çiğ yerim... Bütün çektiğim sebepleri işte o adamdır. Bende de suç var. Lisenin onuncu sınıfına kadar okudum. Ondan sonra sürün Allah sürün... Gazetelerde musahhahlik yaptım, ti-carethanelerde kâtiplik ettim, bir ara Postane önünde dolma kalem sattım. Boya madığım boya kalmadı. Sonra da çıkar yolu, yirmi beş yıl geç de olsa, kaynakçı çırağına dönmekte buldum.

Bizim usta, yüksek sosyetenin üçüncüden cücüğüne toplantı yeri olan bir kulüp binasının kalorifer tamir işini üzerine almıştı. Beş işçi çalıştırıyorduk. Geceleri de kulüp bahçesindeki lojmanda kalıyorduk. Ben öteden beri, adını duyup bir türlü kendini gö-

remediğim bu yüksek sosyete merak ederdim. Sanki bu yüksek sosyeteliler üç kulaklı, iki ağızlı, dört gözülü acayip yaratıklarmış, gibi gelirdi bana. Başladım bunları incelemeye. Geceleri giyinir, kuşanır, kenardan köşeden aralarına karıştırdım. Uzakta durduğum için, hiç biri benim onlara yabancı olduğumu anlamıyordu. Bunların hepsi de birbirinden ilgi çekici insanlardı. Giyimleri, kuşamları, sözleri, konuşmaları, her bir şeyleri başka... Orada gördüklerimden yalnız birini size anlatacağım. Karşı karşıya geldiler mi, çok naziktirler, birbirlerinin arkasından da söylemedik söz bırakmazlar... Birbirlerini gördüler mi, erkek olsun, kadın olsun, şöyle konuşurlar:

-Aman efendim, o ne cici çanta öyle... Nereli o çanta?

-Parisli efendim.

-Ne şık iskarpin onlar hanımefendi. İskarpinleriniz nereli?

-Londralı efendim...

İlk zamanlar bir çantanın Parisli, iskarpinlerin Londralı olmasının ne demeye gel-

diğini anlayamazdım. Sonra sonra, Parisli çantanın, Paris malı, oradan alınmış demek olduğunu öğrendim. Kim kimi görse aynı şeyi sorardı:

-Aman beyefendi, ne harika kravatınız var. Nereli o kravat?

-Karaşili. Sizin gömlek de pek hoş. Nereli?

-New-Yorklu. Ay bu kol düğmelerinizi ilk görüyorum. Pek güzel şeyler.

-Romanlıdır efendim.

Bunlar, yüksek sosyetenin parolası yere geçen laflardı. Bir insanın yüksek sosyetenin mi, değil mi, bu soruşturmalardan, ve-

rilen cevaplardan anlaşılırdı.

Kulüpteki kadınlar içinde Tülin adındaki kadını gözümde kestirdim. Ama benim bunda suçum yok. Kısmet kendiliğinden ayağıma geldi. Yoksa yüksek sosyetenin bir varlık için böyle şeyler düşünmek kim, ben kim...

Kulüpte balo verilmişti. Ağustos ayında olduğumuz için, herkes dışarda, kulübün sık ağaçlıklı bahçesindeydi. Ben aydınlığa, ağaçların dallarına asılı renk renk lambalara sokulmadan, yüksek sosyete bilgimi az da ha ilerletmek için kuytularda dolaşıyor, her ağacın dibinde, her kuytadaki fısıltıları, iniltileri, mırıltıları dinliyordum. Yavaşça deniz kıyısına inerken, bir kavga duydum. Bir aile kavgası... Seslerinden Tülin'le kocası olduklarını tanıdım. Kocasını Tülin'e çıkışı yordu:

-Ticarî şerefimi, itibarımı, kredimi iki paralık ettin. Beni aldatıyorsun, hiç olmazsa sermayesi benden yüksek birisiyle aldat. Benim yalnız döner sermayemin bir milyon dan çok olduğunu biliyorsun. Daha dün iş hayatına atılmış, eline birkaç yüzbin lira geçince, gözünü kararmış bir adamla beni kandırmaya utanmıyor musun?..

Tülin, içini çekerek:

-Beni kandırdı, dedi. Beni beş milyon lira sermayem var, diye kandırdı.

-Vay şerefsiz herif vay... Dünyada ne ahlaksızlar var be... Sen herkesi kocan gibi sanıyorsun. Zavallı bir kadını, sermaye -sini yüksek göstererek kandırmaya utanmıyorlar...

Tülin, kandırılmış zavallı bir kadın sesiyle konuştu:

-Beş milyon var ama, dedi, o şey bey var ya, o da akrabasıymış. Yalnız onu tanımak on milyon eder, dedi.

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Tülin:

-Bereket çabuk haber verdin kocacığım, dedi. Yoksa kimbilir daha kaç kere beni kandıracaktı namussuz herif...

Kocasını,

-Ben yutar mıyım? dedi. Benim gözüm -den kaç mı ulan? Hemen çıktım.

-Çok kurnazsın. Ama vallahi kocacığım, o kadar çok kandırmadı.

-İş onun sayısında değil yavrum, duyul-

Kocasını, Tülin'e sayıp dökmeye başladı. En sonra:

-Ahmet Kabalak var ya, dedi. Herif o kadar zengindir ki, isterse bütün bu kulüpte kaç kişi varsa, hepimizi gözünü kapalı satın alabilir.

-Onu hiç görmedim, tanımıyorum.

-Bir fırsat çıkarsa tanıştırmam. Ahmet Kabalak'ı çok yakından tanımalısın karıcı -ğım...

Yine kısa bir sessizlik oldu. Sonra, kocası:

-Tülin yavrum, dedi. Sen şimdi oyun salonuna git. Çok yüksek oyna ki, herkes benim iflâs etmediğimi anlasın. Hakkımda, çıkan dedikoduyla başka türlü önleyemeyiz... Yaptığın bu hatayı tamir etmelisin.

-Peki kaçacak

-Peki kocacığım. Hemen tamir ederim.

-Ticarî itibarımın yüksekliğini göstermek için, en aşağı, oyunda onbinlira kaybetmelisin. Anladın mı? Kaybettikten sonra da, hiç birşey olmamış gibi güler, dans edersin. Hadi karıcığım.

Tülin, kocasından ayrılınca ben de arkasından yürüdüm. Ağaçların arasından geçtim. Birden önüne çıkınca:

-Ay... diye küçük bir çığlık attı.

-Korktunuz mu hanımefendi? dedim.

-Aman, çok korktum.

-Sizi korkuttuğum için çok üzgünüm... Affedersiniz. Zannedersem bu vesileyle İstanbul'un en güzel kadınıyla tanışmak şerefine nail oluyorum.

Yüksek sosyetenin bu raconlarını orada öğrenmişim. Bir kadınla tanışır tanışmaz saçından, kalçasından, topuğuna kadar öveceksin. Hele kocasının yanında översen, daha sosyetik... bir hareket olur. Kadın kocasına "Bak ben ne malım anla..." kocası da "Bakın, benim ne malım var" demiş olur, i -kisinin de koltukları kabarır, şişerler.

Tülin:

-İltifat ediyorsunuz efendim, dedi.

-Yooo... Vallahi iltifat değil, güzelli -ğinizi herkesin dilinde. Affedersiniz, kendimi tanıtmamı unuttum. Ben Ahmet Kabalak.

Tülin, bir sersemledi, sarsıldı:

-Yaaa... Demek sizsiniz?

-Evet... Hava ne kadar güzel hamfendi.

-Evet... Hakikaten. Ben kalabalıktan hiç hoşlanmıyorum.

-Ne kadar birbirimize benziyoruz. Ruh -larımız bir... Çok çabuk anlaşacağımızı ümit ediyorum.

Benim umduğumdan daha çabuk anlaştık. Yirmi dakika bile geçmeden Tülin'in odasında idik. Benim yüksek sosyetenin olma -dığımı anlamasın diye, hep yüksek sosyete dilleri döktüyordum:

-Aman Tülin Hamfendi, çantanız pek şık Nereli?

-Parisli...

Tülin çantasını atmıştı.

-Kap'ınız fevkalâde güzel, bu kap nereli?

-Londralı...

Tülin kap'ını da çıkarmıştı.

-Bu harikulâde kostüm nereli?

-Viyanalı...

Tülin üstündekini de çıkarmıştı.

-Ya bu cici iskarpinler nereli?

-Madridli...

İskarpinler de çıktı.

-Aman bu harika kombinezon, nereli bu?

-Beyrutlu...

-Ya bu çoraplar?

-Bu korse nereli şekerim?

-Berlinli.

-Bu sütyenler nereli yavrum?

-Romalı...

Dudak dudağa gelince, kendimi kaybet -tim. Bu dudak başka dudaktı.

-Ulan, hiç numara yapma, tanıdım... diye bağırardım. Bu dudaklar Kasımpaşı...

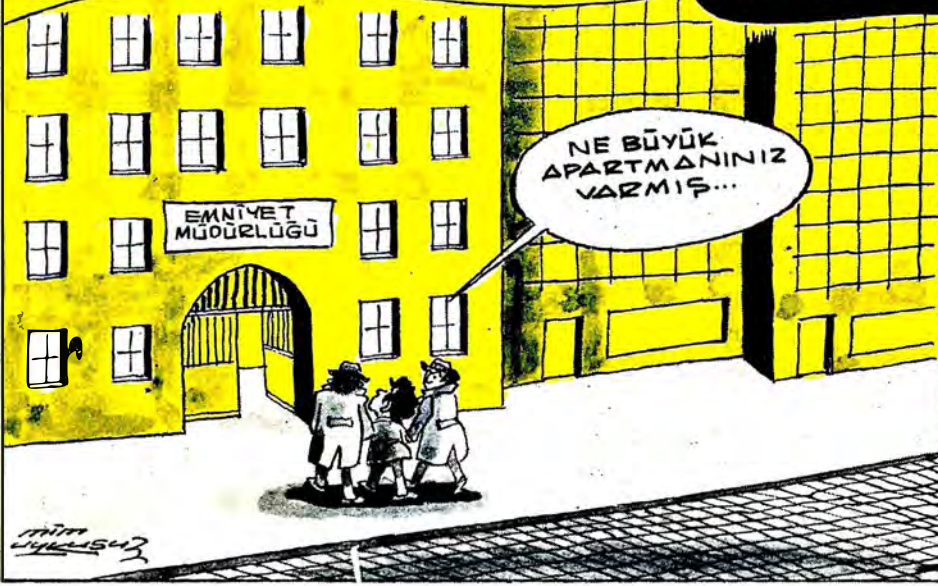
Kıkırdadı:

-Ben de seni tanıdım, dedi. Bu öpüş Kasımpaşı öpüşü... Buradaki heriflerin hiç biri böyle öpmesini beceremez.

Kasımpaşı Zübeyde'ye yüksek sosyetenin Tülin etiketiyle kavuşmuşum.

BİTTİ

BİT YARIŞI AZİZ NESİN

-Hiç bit yarışı seyrettiniz mi?
Hayır, seyretmemişlerdi. Bit yarışı diye bir şey duymuşlardı ama, nasıl bir yarıştı, bilmiyorlardı. İnanıyorlardı bile böyle bir yarış olabileceğine. Lâf olsun diye söylenen bir söz sanıyorlardı bit yarışını.

-Siz seyrettiniz mi?
-Seyretmenin lâfı mı olur, hem de çok seyrettim. Kendim de bit yarıştırdım...
-Nasıl oluyor, aman anlatsanıza...
-İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru. Bir akşam bir meyhanede arkadaşlarla içiyoruz. Şimdi Başbakanın hükümet programı diye söylediği bazı sözleri, ben o gece meyhanede sarhoşlukla ağzımdan kaçırılmışım. Sarhoş olmasaydım hiç söyler miydim? Nasıl olsa yirmi yıl sonra Başbakan hükümet programı olarak söyleyecek, acelem ne? Sarhoşluk işte... Neyse efendim. Meyhanede bulunan sadık yurattaşlarımızdan biri hemen karakola koşup, meyhanede bir adamın işçilerin sendika kurlmaları gerektiğini söylediğini ihbar ediyor. Bu ihbar üzerine, beş on sivil polis meyhaneye gelip beni çeviriyor başlıyorlar benimle kadeh tokuşturup konuşmaya. Benim onların siyasî polis olduklarından haberim yok tabii. Deminden beri meyhanede kendi arkadaşlarımla bir türlü karşılaşamıyorduk, boyunca tartışıyorduk; oysa bu yeni gelenlerle birbirimize kaynaşıverdik.

Bir tanesi bana,
-Bu bizim hükümette iş yok ha? Ne dersiniz? diyor.
Ben de ona,
-Çok haklısınız! diyorum.
Sonra şerefe kadeh kaldırıyoruz.
Başka biri,
-Zenginler işçileri sömürüyorlar. Siz de bu düşüncede misiniz? diyor.
-Evet... diyorum.
Yine şerefe kadeh kaldırıyoruz.

Benim kendiliğimden bir şey söylediğim yok. Onlar söylüyor, ben de onaylıyorum. Ama doğrusu, içimden de "Yahu, artık halk uyanmaya başladı, bak şu insanlara, neler düşünmeye başladılar!" diye de seviniyorum. Oysa beni, memleket hesabına sevindirenlerin hepsi de polismiş.

Meyhaneden çıktık. Ben, yarısı içkiden, yarısı da sevinçten iyice sarhoş olmuşum, sallanıp duruyorum. O sonradan meyhaneye gelip de çok iyi anlaştığımız adamlar, yuvarlanmayayım diye koluma girdiler, sıkıca beni götürüyorlar. Ben,
-Zahmet buyurmayın, ben giderim... dedikçe,
-Hiç olur mu efendim... Biz sizi emniyetli bir yere koymadan bırakmayız... diyorlar.

Yahu memlekette helâl süt emmiş ne insan evlâtları var, aşkolsun...
-Müsaade buyurun efendim, vallahi ben giderim...
-Yoo, katiyen bırakmayız... Biz götüreceğiz...
Allah Allah... Bunlar beni götürüyorlar, ama, ters yana gidiyoruz.

-Ben Kasımpaşa'da oturuyorum... Siz beni bırakın, ben burdan kendim giderim. Buraya kadar getirdiniz ya, eksik olmayın, çok teşekkür ederim...
-Biz sizi bu halde geceyarısı sokaklarda bırakamayız... Siz hele bu gece bizim konduğumuz olun da...

Ne iyi kalpli insanlar canım... Allah razı olsun... Memleket hakkında çok iyi umutlara kapıldığımdan keyfiden hafif hafif şarkılar da mırıldanıyorum.

-Gece vakti, ama sizinkileri de rahatsız edeceğiz... Bana müsaade edin...

-Esağfurullah... Ne rahatsızlığı?.. Biz görevimizi yapıyoruz... Siz bu gece bizde kalın...

Üç onlar, bir de ben, dört... Bindik bir arabaya... Doğru İstanbul Emniyet Müdürlüğüne. Ben oralarını bilmediğim için, onların oturduğu apartmana giriyoruz sanıyorum.

-Ooo, apartmanınız ne büyükmüş...
Merdiveni çıkıyoruz. İçimden "Benim de bu konukseverliğin altında kalmamam gerekli ama, bu adamları benim iki küçük odalı bekar evimde nasıl ağırlayacağım?" diye düşünüp duruyorum. Onlar hâlâ beni kollarında merdivenlerden çıkarıyorlar. Bir ara,
-Arkadaşlar, valla beni çok mahcup ettiniz... dedim.

Ben bu sözü söylememle, sol yanımdaki,
-Yürü ulan şeyoğluşey! deyip de boş böğrüne bir dirsek indirince, ben basamaklara yığılaktım.
Yooo, buna eşek şakası derler hanı... Arkadaşlık markadaşlık ama, ben sululuktan hiç hoşlanmam. Ama ne de olsa onlardan iyilik gördüğümünden birden sertleşemedim de, hani onlar bana sakadan "şeyoğluşey" deyince ben de alta kalmamak için, sözde yaptıkları şakaya gülümseyerek,

-Ulan yapmayın hergeleler... dedim.
Dememle yüzüme gözüme silke tokat, tekme inmeye başladı. Ondan sonrasını hayal meyal hatırlıyorum. Artık sarhoşluktan mı sızmışım, yoksa dayaktan mı bayılmışım, bilemiyorum. Sabahleyin erkenden uyanımdı ki, buz gibi taşların üstüne uzatılmışım. Yerimden kalkmaya çalıştım, nerde, kimildayamıyordum bile, turşu olmuşum. Zihnimi toparlamaya çalışıyorum: Meyhanede birileriyle arkadaş olduk, sonra beni onlar alıp misafirettilerdi. İyî ama bu ne biçim misafirlikcanım.

Her halde onlar da çok sarhoştular. Sarhoşlukla biz birbirimize girdik. Şimdi uyanırlar, özür diler, kahvaltı getirirler...

Evet, bir posta daha dayak yiyerek kahvaltıyı ettim. Sonra oradan savcılığa, oradan da cezaevine... Vallahi, meyhanede bütün söylediklerim, şimdi Başbakanın hükümet programı olarak ilan ettiklerinin onda biri bile değil...

Cezaevinin boyladım. Üstümde birkaç kurşun vardı. İlk günler iyi geçti. Ama parası yok, kecnice, iyice tırıl kaldım. Gelenim, gidenim, arayanım, soranım yok... Benim gibi züğürtleri cezaevinde "Adem Baba Koğuşu"na atıyorlar. Bu Adem Baba Koğuşu'nu anlatmaya kalksam sabaha kadar bitmez. Yalnız şu

kadarını söyleyeyim, belki anlatabilirim.
Ben daha Adem Baba Koğuşu'na gitmemiştim. Bir gün cezaevinin orta bahçesinde geziniyoruz. Adem Baba Koğuşu'nun pence-resine dolmuş mahkûmlar, bahçede gezinen bir koğuş arkadaşlarına durmadan,
-Gelsene ulan... Hani on dakika gezecektin namussuz, bir saati bile geçti. Gelsene!.. diye bağırıp duruyorlar.

Neymiş, biliyor musunuz? Koca Adem Baba Koğuşu'nda, yalnız bir tek pantolon varmış her biri bu pantolonu sırayla giyip bahçeye teker teker güneşlenmeye çıkarılmış. İçlerinden biri ayağına pantolonu giymiş, bir saat dörtnüör koğuşa... Öbürlerinin de ayağına pantolon olmadığından, donla bahçeye inip, onu yakalayamıyorlar. Boyuna bağırıyorlar demir parmaklıkları pencerelerden:
-Ulan, sen bir daha buraya gelmeyecekmişin... Nasıl olsa geleceksin...
İşte benî böyle bir Adem Baba Koğuşu'na attılar.

Aklıma gelen, gelmeyen her türlü sefillik rezillik ortada...
O günlerde de bütün Türkiye'de tıfús salgını var. Hatta hikâyecî Kenan Hulusî'yle romancı İskender Fahrettin bile, o günlerde tıfús yakalanıp ölmüşlerdi. DDT de daha çıkmamış, bit ölüm saçıyor...

Her sabah kalkıyoruz ki, cezaevinde birkaç kişi tıfústen ölmüş. Ölüleri sedeye koyup orta bahçeden geçiriyorlar. Tıfústen ölüm olmadığı gün yok. Bazı gün, on-on beş kişinin öldüğü de oluyor.

Bu tıfús berbat bir şey, akşamdan ateşi yükseliyor hastanın, sabahleyin bakıyorsun ölmüş...
Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu itttiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyreliyorlar. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,
-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.
Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfústen kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözüme kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağına kır rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,
-Bu bitler yarış için özel yetiştirilmişlerdir, bunlarda mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...
Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teke koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kimin biti daha önce geçerse o bit yarışını kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Topki öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

kadarını söyleyeyim, belki anlatabilirim.

Ben daha Adem Baba Koğuşu'na gitmemiştim. Bir gün cezaevinin orta bahçesinde geziniyoruz. Adem Baba Koğuşu'nun pence-resine dolmuş mahkûmlar, bahçede gezinen bir koğuş arkadaşlarına durmadan,
-Gelsene ulan... Hani on dakika gezecektin namussuz, bir saati bile geçti. Gelsene!.. diye bağırıp duruyorlar.

Neymiş, biliyor musunuz? Koca Adem Baba Koğuşu'nda, yalnız bir tek pantolon varmış her biri bu pantolonu sırayla giyip bahçeye teker teker güneşlenmeye çıkarılmış. İçlerinden biri ayağına pantolonu giymiş, bir saat dörtnüör koğuşa... Öbürlerinin de ayağına pantolon olmadığından, donla bahçeye inip, onu yakalayamıyorlar. Boyuna bağırıyorlar demir parmaklıkları pencerelerden:
-Ulan, sen bir daha buraya gelmeyecekmişin... Nasıl olsa geleceksin...
İşte benî böyle bir Adem Baba Koğuşu'na attılar.

Aklıma gelen, gelmeyen her türlü sefillik rezillik ortada...
O günlerde de bütün Türkiye'de tıfús salgını var. Hatta hikâyecî Kenan Hulusî'yle romancı İskender Fahrettin bile, o günlerde tıfús yakalanıp ölmüşlerdi. DDT de daha çıkmamış, bit ölüm saçıyor...

Her sabah kalkıyoruz ki, cezaevinde birkaç kişi tıfústen ölmüş. Ölüleri sedeye koyup orta bahçeden geçiriyorlar. Tıfústen ölüm olmadığı gün yok. Bazı gün, on-on beş kişinin öldüğü de oluyor.

Bu tıfús berbat bir şey, akşamdan ateşi yükseliyor hastanın, sabahleyin bakıyorsun ölmüş...
Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu itttiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyreliyorlar. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,
-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.
Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfústen kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözüme kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağına kır rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,
-Bu bitler yarış için özel yetiştirilmişlerdir, bunlarda mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...
Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teke koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kimin biti daha önce geçerse o bit yarışını kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Topki öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

Manocu bahse giriyorlar. Hiç parası olmayanlar da cezaevinde verilen günde bir tayını bahse yatırırlar. Manocu bahse girip kazananlardan yüzde on mano alıyor. Paraları kendisi tayınları da meydançı topluyor.

Manoyu toplayan koğuşun ağası "Anasını ş'apan Süleyman" adında biri. Bu adam bir kaç çekip zorla kendi öz anasının koynuna girdiği için, ağır ceza yemiş, bu yüzden ona Anasını ş'apan Süleyman diyorlar. Anasını ş'apan Süleyman'ın da yarış bitleri var, o da bitlerini yarıştırıyor.

Bitlerini yarışa sokacak kadar parası olmayanlar da, yirmi beş kurşuna, elli kurşuna bahse giriyorlar. Hiç parası olmayanlar da cezaevinde verilen günde bir tayını bahse yatırırlar. Manocu bahse girip kazananlardan yüzde on mano alıyor. Paraları kendisi tayınları da meydançı topluyor.

Manoyu toplayan koğuşun ağası "Anasını ş'apan Süleyman" adında biri. Bu adam bir kaç çekip zorla kendi öz anasının koynuna girdiği için, ağır ceza yemiş, bu yüzden ona Anasını ş'apan Süleyman diyorlar. Anasını ş'apan Süleyman'ın da yarış bitleri var, o da bitlerini yarıştırıyor.

Bitlerini yarışa sokacak kadar parası olmayanlar da, yirmi beş kurşuna, elli kurşuna bahse giriyorlar. Hiç parası olmayanlar da cezaevinde verilen günde bir tayını bahse yatırırlar. Manocu bahse girip kazananlardan yüzde on mano alıyor. Paraları kendisi tayınları da meydançı topluyor.

Manoyu toplayan koğuşun ağası "Anasını ş'apan Süleyman" adında biri. Bu adam bir kaç çekip zorla kendi öz anasının koynuna girdiği için, ağır ceza yemiş, bu yüzden ona Anasını ş'apan Süleyman diyorlar. Anasını ş'apan Süleyman'ın da yarış bitleri var, o da bitlerini yarıştırıyor.

Bitlerini yarışa sokacak kadar parası olmayanlar da, yirmi beş kurşuna, elli kurşuna bahse giriyorlar. Hiç parası olmayanlar da cezaevinde verilen günde bir tayını bahse yatırırlar. Manocu bahse girip kazananlardan yüzde on mano alıyor. Paraları kendisi tayınları da meydançı topluyor.

Manoyu toplayan koğuşun ağası "Anasını ş'apan Süleyman" adında biri. Bu adam bir kaç çekip zorla kendi öz anasının koynuna girdiği için, ağır ceza yemiş, bu yüzden ona Anasını ş'apan Süleyman diyorlar. Anasını ş'apan Süleyman'ın da yarış bitleri var, o da bitlerini yarıştırıyor.

Bitlerini yarışa sokacak kadar parası olmayanlar da, yirmi beş kurşuna, elli kurşuna bahse giriyorlar. Hiç parası olmayanlar da cezaevinde verilen günde bir tayını bahse yatırırlar. Manocu bahse girip kazananlardan yüzde on mano alıyor. Paraları kendisi tayınları da meydançı topluyor.

Manoyu toplayan koğuşun ağası "Anasını ş'apan Süleyman" adında biri. Bu adam bir kaç çekip zorla kendi öz anasının koynuna girdiği için, ağır ceza yemiş, bu yüzden ona Anasını ş'apan Süleyman diyorlar. Anasını ş'apan Süleyman'ın da yarış bitleri var, o da bitlerini yarıştırıyor.

Bitlerini yarışa sokacak kadar parası olmayanlar da, yirmi beş kurşuna, elli kurşuna bahse giriyorlar. Hiç parası olmayanlar da cezaevinde verilen günde bir tayını bahse yatırırlar. Manocu bahse girip kazananlardan yüzde on mano alıyor. Paraları kendisi tayınları da meydançı topluyor.

Manoyu toplayan koğuşun ağası "Anasını ş'apan Süleyman" adında biri. Bu adam bir kaç çekip zorla kendi öz anasının koynuna girdiği için, ağır ceza yemiş, bu yüzden ona Anasını ş'apan Süleyman diyorlar. Anasını ş'apan Süleyman'ın da yarış bitleri var, o da bitlerini yarıştırıyor.

Bitlerini yarışa sokacak kadar parası olmayanlar da, yirmi beş kurşuna, elli kurşuna bahse giriyorlar. Hiç parası olmayanlar da cezaevinde verilen günde bir tayını bahse yatırırlar. Manocu bahse girip kazananlardan yüzde on mano alıyor. Paraları kendisi tayınları da meydançı topluyor.

Manoyu toplayan koğuşun ağası "Anasını ş'apan Süleyman" adında biri. Bu adam bir kaç çekip zorla kendi öz anasının koynuna girdiği için, ağır ceza yemiş, bu yüzden ona Anasını ş'apan Süleyman diyorlar. Anasını ş'apan Süleyman'ın da yarış bitleri var, o da bitlerini yarıştırıyor.

Bitlerini yarışa sokacak kadar parası olmayanlar da, yirmi beş kurşuna, elli kurşuna bahse giriyorlar. Hiç parası olmayanlar da cezaevinde verilen günde bir tayını bahse yatırırlar. Manocu bahse girip kazananlardan yüzde on mano alıyor. Paraları kendisi tayınları da meydançı topluyor.

Manoyu toplayan koğuşun ağası "Anasını ş'apan Süleyman" adında biri. Bu adam bir kaç çekip zorla kendi öz anasının koynuna girdiği için, ağır ceza yemiş, bu yüzden ona Anasını ş'apan Süleyman diyorlar. Anasını ş'apan Süleyman'ın da yarış bitleri var, o da bitlerini yarıştırıyor.

Manoyu toplayan koğuşun ağası "Anasını ş'apan Süleyman" adında biri. Bu adam bir kaç çekip zorla kendi öz anasının koynuna girdiği için, ağır ceza yemiş, bu yüzden ona Anasını ş'apan Süleyman diyorlar. Anasını ş'apan Süleyman'ın da yarış bitleri var, o da bitlerini yarıştırıyor.

Koğuşa ilk girdiğim zaman yarış bitmek üzereymiş. Yarış bitti. Kazananlar paralarını aldılar. Manocu, manosunu topladı. Kazananlar, bitlerine sövdüler. Meydançı, üstünde yarış yapılan kırık bezle, tenekeyi ortadan kaldırdı. İşte ancak o zaman beni gördüler. Koğuşlarına yeni bir adam gelmişti. Bana her "Geçmiş olsun arkadaşım" diye "Eyvallah, sağol arkadaşım" diydüm.

Biraz sonra koğuşun içinde herkes kendi dünyasına çekilince, sol gözü küçülüp leblebi kadar kalmış bir adam yanıma geldi benimle konuşmaya başladı. Bu adamın "Mareşal David" denilen kafadan sakat bir Yahudi olduğunu sonradan öğrendim. Mareşal David denemelerinin nedeni, dışardan göğsünü nişanlarla, madalyalarla doldurmuş da ondan... Cezaevine girerken bütün nişanlarını, madalyalarını söküp almışlar. Ama Mareşal David, madalyasız, nişansız yapamadığından, Adem Baba Koğuşu'nda da kırılı, pıs, yırtık pırtık mintanlarının göğsüne gazoz kapakları, ipe bağlanmış şişe mantarları, tahta parçaları, düğmeler takıyordu. Mareşal David cinsi sapıkmiş, mezardan çıkardığı erkek ölüleriyle yatarmış. Bir gece yeni gömülen bir ölüyü mezarından çıkarmış, tabutunu sırtlayıp götürürken yakalamışlar, cezaevine tıkmışlar.

Mareşal David, büttünyada kendi üstüne bit terbiyecisi olmadığını söyleyerek övünüyordu. Eğer olimpiyatlarda bit yarışları da olsa, David de kendi yetiştirdiği bitleri olimpiyata sokabilse, dünya birincisi olacaktı.

Öyleyse burdaki bütün yarışları sen kazanıyorsundur... dedim.

-Hayır... dedi.

-Neden peki?

-Onun nedeni var, söyleyemem...

Birün bana,

-Bitin var mı? diye sordu.

Cevap vermediğimi görünce,

-Üstünde bit var mı, çamaşırlarında? diye sorusunu telarladı.

-Sanmıyorum, dedim, çünkü daha birkaç gün önce karantina koğuşunda bizi hamama, elbiselerimizi de etive sokmuşlardı.

Mareşal David ona çok sevindi:

-Öyleyse sen temizsin, benimle ortak bit yarışına var mısın?

-Bilmem ki nasıl oynanır?

-Ben sana öğretirim. Benimle ortak ol, sana ne dersem, sen onu yap, göreceksin, bütün yarışları benim bit kazanacak bu akşam.

O böyle söylerken yeni bit yarışını için meydançı ortaya bezl yayıyor, tenekeyi koyuyor, tenekenin üstüne de tebeşirle içiçe iki daire çiziyordu.

Mareşal David,

-Hadi dedi, ikimiz için üç lira koy, göreceksin kazanacağız...

-Üç liram yok...

David çok üzüldü. Ama benim gerçekten üç liram yoktu, bütün param, bir buçuk liraydı onu da harcamaya korkuyordum.

Heyecanla,

-Kazanacağız yahu, kazanacağız... diyor -du.

-Param yok...

-Satılacak bişey yok mu üstünde... Görüyorsun, bende bişey yok, tırılım...

Ceket cebimdeki dolmakalemimi gördü.

-Satalım mı kalemi?

Kalemî verdim. Pencereden bahçedeki birine seslendi. Sonra kalemî ona attı. Az son-

BİT YARIŞI

ra kalem bir liraya satılmıştı. Dışardaki adam, koğuşun demir kapısı altından bir lirayı itti. Ben de meraklıydım. Eşarbımı da sat-tırması için verdim. İki buçuk liraya da onu sattırdı.

Sonra,

-Gel buraya! diye beni koğuşun bir köşe-sine çekti. Kolunu açtı. Kıltuk altına yakın bir yerindeki bağı, pis bezleri çözdü. Bezle-rin altındaki yün içinden bir bit çıkardı, ko-caman bir bit...

-İşte Macar, dedi, benim Macar bu... Ma-car kadanaları gibi olduğundan, Macar adını taktım... Sen bu biti tanımalısın. Öbür bitler -den ayırman için boyayacağım Macar'ı...

Elüne iğne batırdı. Çıkan kanla, Macar'ın sırtını kırmızıya boyadı.

-Artık, şimdi tanırısın, dedi, bak, kulağı-nı aç, beni iyi dinle. Macar'ın birinci gelme-si senin elinde.. Yarışan bitler birinci çizgi-den çıktılar mı, gözün bu bizim Macar'da o-lacak. Sen ne yanda durursan Macar o yana, sana doğru koşarak gelir. Baktın ki Macar'ın önünde başka bir bit var. O zaman, sen başka yana geç ki, Macar sana koşsun.. Anladın mı?

-Anladım...

-Hay Allah!.. Sana bu işin sırrını açiket-mek zorundayım. Arkadaş, bu bit kısmı, te-mizlikten çok hazzeder. Sonra insan kokusunu hemen alır, pis insandan kaçır, temiz insana koşar. Herkes sanır ki, bit pislikten hoşlanır. Hayır, temizlikten hoşlanır. Biri kişinin orta-sına bir tek bit at, gider, arar tarar, han-gisi temizse onu bulur.. Çaktın mı dalgayı? Şim-di bu koğuşta senden daha temiz yok.. Sen ne yanda durursan Macar o yana koşacak. Ama yaşlandı zavallı... Baktın ki başka bir bit bi-

zım Macar'ı geçiyor, sana doğru koşuyor, sen hemen Macar'a yakın olan başka yana geç ki, birinciliği alsın...

Meydancı bağıryordu:

Haydi, yarışa!.. Haydi yarışa!..

Biz de üç lirayı verdik. On iki bit ya-rışa gırıyordu. Ağa'nın işaretleriyle on iki bit, or-tadaki küçük dairenin içine bırakıldı. Ben ha-yatımda böyle heyecanlı bir şey seyretmedim. Her bitin sahibiyile, o bit üzerine bahse gir-miş olanlar, avazları çıktıktı kadar, bitlerin adlarını bağıryorlardı. Koşu atları gibi, her yarış bitinin ayrı adı vardı ve ordakiler bit-leri tanıyorlardı.

-Haydi süllüüüü!..

-Ulan, uçan ineeek!..

-Dayan kızım Perl!..

-Uç Martı, uç!.. Uç aman Martı!..

Ulan halis kan yerli namussuz, amma da gidiyor...

Benim gözüm bizim Macar'daydı. Üstün -deki kan kırmızısından Macar'ı hemen tanı-mıştım.

Küçük daire içine bırakılan bitler önce, şaşkın şaşkın durdular. Sonra içlerinden biri, benim yönüme doğru bir koşu tutturdu. Ma-reşal David,

-Karşıya geç! diye fısıldayıp beni itti.

Yerimi değiştirdim. Ben yerimi değişt-i-rince, önden giden bit durdu, sanki birisini a-ranır gibi olduğu yerde o yana, bu yana döndü. Yine bana doğru bir koşu tutturdu.

Benim gözüm Macar'da.. Macar da ba-na doğru geliyor ama, dördüncü... Macar' a yakın olan yana geçtim. Bu sefer Macar önde geliyor. Dış daire çizgisine geldi gelecek .. Derken yaman bir bit, Macar'ı takti, ben he-men sola kaydım... Ben sola kayınca öndeki bit şaşaladı, durakladı... Mareşal David avaz avaz bağıryor.

-Haydi aslan Macar!..

-Yavrum Süllü!..

Mıknatıs demir tozlarını nasıl çekerse bütün yarışan bitler bana doğru yelpazelen -

miş geliyorlardı. Ama en önde bizim kanlı Macar.. Macar birinci geldi, bize ortadaki otuz altı liranın yarısı, on sekiz lirayı ver-di-ler.

İkinci yarışa geçtik. Bu sefer on dört bit girdi yarışa.. Yine birinciliği Macar aldı..

O gece sabaha kadar bit yarışı yapıldı, Macar yüz liradan çok kazandı. Sabaha kar-şıydı, yarış bitti. Herkes kendi bitini alıp, koynundaki yuvasına, sargılar altındaki yün-lerin arasına koydu. Yarış bitleri, yünle yağlı deri arasında besleniyordu.

Paraları Mareşal David'le bölüştük. Da-vid,

-Ben sana demedim mi, dedi, benim üstü-me bit terbiyecisi yoktur. Ben bitlerin ruhu -nu bilirim. Yalnız sen kirlenmemeye dikkat et...

Bir her gün bit yarışında para kazanı-yorduk. Eroin içicisi olan David, parası ol-duğundan bol bol eroin alıp çekiyordu.

Benim asıl şaştığım, Adem Baba Koğuşu'ndaki çıplak adamların nerden para bulup da bit yarışını oynadıklarıydı. Sanki bu koğuş bir darphaneydi.

O koğuşa girdiğim dördüncü günüydü. Yarışlarda bitler, artık eskisi kadar hızlı ba-na doğru koşmuyorlardı. Mareşal David,

-Artık sen de kirleniyorsun... dedi.

Ağır ağır da olsa, yine bana doğru geli-yorlardı.

Her seferinde Macar'ın yarışını kazanma-sına, Anasını ş'apan Süllüman'ın çok canı sı-kılıyordu. Koğuşta bit satışı da vardı. İyi ko-şan bitler pahalı satılıyor.

Anasını ş'apan Süllüman,

-Ulan David, sat şu Macar'ı bana.. dedi.

-Satayım ağabey...

Bunlar sıkı bir pazarlığa giriştiler. Vur aşağı, tut yukarı, elli liraya uyuştular. Anası-nı ş'apan Süllüman, elli lirayı saydı, Macar'ı aldı. Ağa olduğu için, yarış bitlerini kendi üs-tünde beslemez, ya meydancının, ya başka bir çocuğun üstünde beslerdi. Macar'ı meydan-

cı aldı, özenle koltuk altındaki yünler arası-na yerleştirdi.

Mareşal David bana,

-Şimdi yeni bir numaramız var, dedi, bu sefer Macar artık birinci gelemeyecek.. Bak ne yapacaksın? Sen artık yanalarda durmaya -aksın, yarış çizgilerine eğilip tepeden baka-caksın.. Anladın mı? Bitler senin kokunu alıp başka yana gidemeyecekler..

Yarış başladı. Mareşal David bu sefer Ta-zı adlı başka bir bitini yarışa soktu.

Ben yarışan bitlerin tepesinden eğilmiş bakıyordum. Bitler iç dairede durdular. Bo-yuna kıvranıyorlar. Çünkü bana doğru gelmek istiyorlar. Ama kanatları olmadığından uçup gelemiyorlar. Hele Macar, boyuna kıcını dön-dürüyor. Öbür bitler, iç daireden çıkıp, yavaş yavaş yürümeye başladılar. Macar iç daire -den çıkıyor bile..

Anasını ş'apan Süllüman hırsından deli o-lacak,

-Ulan Macar, namussuz Macar... Yürü -sene alçak cıbilliyetsiz!.. diye bağırp yırtı-nıp duruyor.

O gün dört yarış yapıldı, dördünde de Ma-car iç daireden bile çıkmadı. Deliye dönen Anasını ş'apan turnağıyla bastırıp dümdüz etti.

Bu cinayetten sonra çok üzülen Mareşal David,

-Hayvanın kanına girdik, dedi.

-Peki, neden kimildamıyordu bu David?

-Nasil kimildasın yahu, görmedin mi kar-nını, nasıl şişti? Hayvan karnını taşıyamıyor ki Yarıştan önce bit aç bırakılır. Ben Macar'ı iyice doyurmuştum. Sen tepeden eğilmişsin hayvan zorlanıyor, uçamıyor, Karnı şiş, yü-rüyemiyor.. Gittii bizim Macar...

O günden sonra da bit yarışlarının eski heyecanı kalmadı. Çünkü artık ben de onlar kadar kirlenmişim, bitler bana eskisi gibi hızlı koşarak gelmiyordu.

SON

Kasabanın iki kahvesi var. Bir de Bodur Adem'in ki var ama onunkisi şaraphanenin ötesinde, kasabanın ta dışında. Bodur Ahmet'in kahvesini saymıyorum, hem uzak, hem de küçük, üstelik Bodur Adem parti tutmayan bir garip tarafsız olduğundan, onun kahvesine giden pek olmaz.

Kasabanın erkekleri de ikiye ayrılmış. Bir bölüğü Terzi İshak'ın kahvesine gider, öbür bölüğü Topal Kazım'ın. Daha öncesi burada bir tek Topal Kazım'ın kahvesi varmış. Sonra ortalığa, "Muhalefet" diye bir şey çıkınca bu Topal Kazım, tek ayağına bakmadan- Kasabanın öteki bölüğü böyle söyler-muhalefetten yana olmuş, "Ulan Topal, muhalifler sana takma ayak mı takacak?"

Topal Kazım'ın sol ayağı, diz kapağın - dan kesik, koltuk değneğiyle gezer. Bu Topal Kazım, kahvesini muhalif partinin ilçe merkezi yapınca, korkudan onun kahvesinden kasabalarının ayağı kesilmiş, "Ulan Topal, hele bir seçimler olsun, senin öteki ayağını da kırarlar. O zaman burnuna motor takar da tofophil olur - sun!" Böyle derlermiş Topal Kazım'a. O ne denilse dinlenmemiş. Hiç kimse korkudan Topal Kazım'ın kahvesine gitmeyecek ama başka da kahve yok. Bodur Adem'in kahvesi uzak. Hem de bu Topal Kazım'ın kahvesi, basbayağı bir şehir kahvesi. İki duvarında iki ayna var, koca iki ayna. Giren aynada kendini görüyor, çıkan kendini görüyor, oturan kendini görüyor. Hasır iskemlede oturup bıyık burarken aynada kendini seyretnmek yeter..

Topal Kazım da bu aynalara güveniyor - muş ya. "Bu aynalar bende olduktan kelli, kahveme ister istemez, gelecekler" diyormuş.

Bunun üzerine Terzi İshak, dükkanını bölmüş, yarısını kahve yapmış. İktidar partisinden olanlar Terzi İshak'ın kahvesine, muhalifler de Topal Kazım'ın kahvesine giderlermiş. O sırada kasabada muhalif yok gibi bir şey, tek tük birkaç kişi...

"Ulan Topal, hele şu seçimler bir bitsin, senin öteki ayağını da koparırlar. Burnuna motor tak da o zaman tofophilim diye gez."

Zamanı gelmiş, seçim yapılmış. Ama işler düşünülenin tersi olmuş. Topal Kazım'ın muhalif partisi seçimi kazanmamış mı. Sandıklardan on beş mi, yirmi mi ne, onca bir oy çıkmış öteki partiye. Buna herkes şaşmış da bir Topal Kazım şaşmamış.

-Ben zati bu işin böyle olacağını biliyordum, demiş.

-Nereden bildiydin bre Topal? diye sor - muşlar.

Kazım, -Bilmez olur muyum, demiş, benim kahve - ye adım atmamaları belli idi. Hükümetten korkularından kahveye gelemediler ama, sandığa bizim partinin oylarını tiktılar.

Ben kasabaya geldiğim zaman durum işte böyleydi. Topal Kazım'ın partisi iktidardaydı. Terzi İshak'ın partisi de iktidardan düşmüş muhalefetteydi. Değiş-tokuş olmuşlardı. Topal Kazım da Ankara hastanelerinden birinde to - pal başağına, yapma bir bacak taktırmıştı.

Muhalif olanlar Terzi İshak'ın, muvafıklar da Topal Kazım'ın kahvesine gidiyorlardı. Kasaba ikiye bölünmüştü. İki bölük arasında gözle görülen, bir ayrılık vardı. Yolda birbirleriyle karşılaşmak için, kendi kahve - lerine gidiş-geliş yollarını ayırmışlardı. Yal - nız kahveleri değil, bakkalları, berberleri de ayrılmıştı. Birbirleriyle selanlaşmak için ellerinden geleni yapıyorlardı. Yoksa biriki konuşsalar, partililik yüzünden hemen lafın sonu kavgaya döktülüyordu.

Biz memurların durumu çok zordu. Benden

önce bir kaç memuru, muhalif Terzi İshak'ın kahvesine gidiyor diye Ankara'ya şikayet edip bu kasabadan başka bir yere attırmışlardı. Onun için memurlar, muhalif kahvesine gitmek - ten çekiniyorlardı. Yalnız belediye doktoru ile adliyeden bir memur arkadaş, Terzi İshak'ın muhalif kahvesinden hiç çıkmıyorlar. Topal Kazım'ın kahvesine de adım atmıyorlardı. İkisi de çok iyi arkadaşım. Bir akşamı rakı içe - ren kendilerine,

-Arkadaşlar, bu yaptığınız hiç doğru değil dedim.

-Ne yapıyoruz? diye sordular.

-Daha ne yapacaksınız? Göz göre göre kanuna karşı geliyorsunuz. Biliyorsunuz ki me - murların politikayla uğraşmaları, kanunda ya - saktır. Siz, muhalif kahveden çıkmıyorsunuz. Düpedüz politika yapıyorsunuz, demektir. Bu - nun sonu iyiye varmaz. Alt yanı kahve değil mi hepsi bir. Muhaliflerin kahvesine gidip politi - ka yapacağınıza, Topal Kazım'ın kahvesi - ne gidin.

Belediye doktoru güldü;

-Sen bizim neden politikayla uğraştığımı - zı sonra anlarsın..

On beş gün sonra anladım. İkisini de baş - ka, uzak bir il'e atanmışlardı. Kasabadan ayrı - lırken açıkladılar. Bu ikisi, bu kasabada dur - mak istemiyorlarmış. Buradan bizi alın da ne - reye gönderirseniz gönderin, diye dilekçe üs - tüne dilekçe vermişler, olamış. Onun üzeri - ne muhalif kahvesinden çıkmaz olmuşlar. Bir ay diyen de şıp diye başka yana atanmışlar.

Doktor giderken,

-Buradan daha kötü bir yere verecek de - gillerdi ya bizi.. dedi.

Ben bu kasabadan, daha bir süre, ayrıl - mak istemediğim için hiç politika yapmyor - dum, yani ne muhaliflerin kahvesine gidip poli - tika yapıyordum ne Topal Kazım'ın kahvesi - ne gidip muhalifleri kızdırıyordum. Gel gele - lim kasaba küçük bir yer. İnsan sıkıntıdan patlıyor. Kahveden başka gidecek, oturacak bir yer de yok. Topal Kazım'ın kahvesi çok kala - balık, giriltili. Ben, tarafsızlığımı göstermek için kahveye gidersem, ikisine de giderdim.

Terzi İshak'ın muhalif kahvesinde yarım saat oturursam, bir saat da Topal Kazım'ın kahve - sinde oturur, böylece politika dengesini kurar, durumu kurtarırdım. Muhalif kahvesine giden - ler pek azdı. Gündengüne de azalıyordu. Topal Kazım'la iyi arkadaş olmuştum. Kahvesi - ne gidiince onunla dertleşirdik. Bigün partile - rin durumundan konuşurken,

-Bey, sana bir şey diyeyim mi, ama ara - mızda kalsın, bizim parti kaybetti, dedi.

Ağzımı arıyor sandım,

-Yok canım, dedim, maşallah sizin parti aslan gibi ayakta.

-Kulak asma. Bak bizim kahve tıklımtık - lım dolu. Terzi İshak'ın kahvesinde kimse - ler yok. Anlayana bu kadarı çok bile. Ne olur ne olmaz diye korkularından buraya doluşu - yorlar. Bir seçim olsunda gör sen, hepsi öteki partiye oy verirler. Geçen seçimde de böyle oldu.

Peki, ne yapacaksınız?

-Düşünüyoruz bir şeyler. Yakında parti mü - fettişi gelecek, bir iş yapacağız.

Bir zaman sonra Topal Kazım'ın kahve - sinde epiy gürlütlü parti toplantıları yapıldı. Bundan bir süre sonra da kasabaya Şenses Tiyatrosu adında bir kumpanya geldi. Kasaba - lıların söylediklerine göre, o zamanadek bu - raya hiç bu denli büyük bir kumpanya gelme - miş. Okulla canı arasındaki geniş alana ko - ca bir çadır kurdular. Gerçekten çok büyük bir

kumpanya olduğu, çadırın büyüklüğünden anla - şılıyordu. Bu çadır, Avrupa'nın büyük sirk ça - dırları kadar vardı.

Çadırın alana kurulduğu gün, ilkin Terzi İshak'ın kahvesine gittim. Terzi İshak kurnaz adam,

-Topal Kazım, yine bir işler çeviriyor ya, ne olduğunu anlayamadık, dedi.

Oradan çıkıp Topal Kazım'ın kahvesi - ne gittim. Kurnaz kurnaz göz kırıp.

-Ne var ne yok Kazım Efendi, dedim, iş - ler yolunda mı?

O da bana göz kırptı:

-Hele dur Bey, hele dur. Yarın her işi öğ - renirsin...

O gün kasaba yerinden oynadı. Kump - yanın palyaçoları, şaklabanları, cambazları hep sokaklara döktülmüşler, bağıra çağıra akşamki oyunlarının çığırkanlığını yapıyor - lardı. Yüksek tahtadan bacaklara çıkmış, su - ratları boyalı, yakaları gıngıraklı, etekleri zil - li, renk renk külahlı çığırkanlar bağırırken, kumpanyanın beş çalgılı orkestrası da kasa - bayı inletiyordu. Direklere renkli bayraklar, duvarlara ilan kağıtları asılmış, sokaklara i - lan bezleri gerilmişti.

Akşama doğru çadırın yanında dolaşmaya başladım. Çadırın kapısında orkestra çalıyor, bir hokkabaz da şapkasından tavşan çıkarı - yordu. Giriş kapısının sağındaki gişenin dört bir yanına renkli kadın çamaşırları asılmıştı. Pembe naylon kadın külotları, uçuk mavi jarse kombinezonlar, acı sarı ipek sütyenler, rüz - garda şişe şişe renkli bayraklar arasında uç - şup duruyorlardı. Alan dolmuş, herkes bile - almak için gişeye koşuyordu.

Hepsi neyse ama açıkta sallanan, uçan kadın iç çamaşırlarını beğenmedim. Candar - ma komutanına gidip söyledim.

-Haberimiz var, dedi.

-Neden kaltetmiyorsunuz? Artist kadın - ların iç çamaşırlarıyla reklam ayıp oluyor, de - dim.

Candarma komutanı,

-Parti işine karşılamak istemiyorum, dedi.

-Artistlerin iç çamaşırı da mı parti işi?

-Gidip, "Kaldırın bunları" dedim. İyi bir bahane buldular.

-Neymiş bahaneleri?

-Bunlar hep böyle gezginci olduklarından nerde çadır kurarlarsa kadınları orda çamaşır, yıkar kurusun diye asarlarmış.

-İyi doğrusu... Erkeklerin çamaşırı hiç yıkanmaz mıymış?

-Vardı. Yamalı, uzun paçalı erkek donları da asmışlardı. Erkek donlarıyla karı donları - nı öyle ustalıkla asmışlar ki, havada şişip şişip donların birbirlerine dolanmaları büsbü - tlin kötü, "Hiç olmazsa bunları kaldırın" de - dim. Onlar dünden razı.

Kumpanyanın çadırına kadın donları asıl - dığı, köylere dek duyulmuş. Gelen gelene, ko - şana... Millet, renkli donların, iç gömlekleri - nin dolayında fır dönüyor... Hokkabazın sap kadan çıkardığı tavşanlara bakan bile yok. He - rif şapkadın bir çift öküz çıkarıp her biri - ne bağışlasa yine aldırın olmayacak.

Bilet almak için kalabalığa daldım. Kuy - ruğa itişkakış epiy bekledikten sonra kasaba - na geldi. Saman sarısı saçları kıtıklaşmış bir kadın bilet veriyor. Biletin en ucuzu beş lira.

Beş lirayı kadına uzattım. Kadın geriye dönüp arkasındaki perdeyi kaldırıp baktı... Perde - nin arkasından Korucu Ömer'in suratını gör - düm. Korucu Ömer, Topal Kazım'ın en iyi ada - mı. Boyalı kadın başını arkadaki çiçekli bas - ma perdeden çekip,

-Yerimiz yok, dedi.

-N'apıcaaz? diye sordum.

Biletçi kadın,

-N'apıcaaksın, havadeğişimi al, birkaç za - man gözüme görünme.. diyerek benimle alay etti.

-Bayan... Terbiyeli konuş.

-Eeee... yer yok işte, yarın gel..

-Ben çekildim, ama kadın benden sonra kine iki bilet verdi. Canım sıkıldı. Doğru To - pal Kazım'a gittim.

-Kazım Efendi, ne biçim kumpanya getirt - mişsiniz. Gişede bir kadın var, istediğine bi - let veriyor, istediğine vermiyor.

Topal Kazım,

-Sen ses etme Bey, dedi. Sana bilet ver - medikleri iyi olmuş. Yarın işin doğrusunu öğ - renirsin.

Memur arkadaşların da bitakımına bilet vermişler, bitakımına "Yer yok, yarın gel" de - mişler.

O gece tiyatroya gidemedim... Erken - den çıktım. Evimi, çadırın olduğu yere yakın

Bir zaman davulun, zurnanın, boruların sesini duydum. Sonra uyumuşum. Gece yarısı, acı çığ - ırlarla birkaç kez uyandımsa da uykuyu sersem - liğinden ayılamadım.

Ertesi gün pazar. Sokağa çıktım. O koca çadır olduğu gibi çökmüş, dev leşi gibi yere se - rili. Çadır bezi, kocakarı derisi gibi kıvrını kıvrım kıvrılmış. Çadırın kocaman orta direği yıkılmış, duruyor. Direğin en tepesine bir bacak asmışlar takma bir bacak. Topal Kazım'ın sonradan taktığı bacak olacak... Orta - lıkta kimseyi de göremiyorum ki, "Bu ne iştir?" diye sorayım. Sanki kasaba boşalmış. Oyna - şan birkaç çocuktan başka kimse yok... İlkin, yolumun üstündeki Terzi İshak'ın kahvesine uğradım. Oraya oldumolasa çok kişi gizmez.

Yine her zamanki gibi gözünü budaktan sakın - mayan birkaç muhalif orda... Hepsi de gülü - şüp eğleniyor. Soruyorum hiçbir şey söyle - miyor. Meraktan çatlıyacağım. Bir çay içip o - radan çıktım. Doğru Topal Kazım'ın kahvesi - ne. Her zaman tıklımtıklım dolu olan Topal Kazım'ın kahvesinde o gün üç kişi var. Onla - rın da yüzleri gözleri sarılı olduğundan kim oluklarını çıkaramadım. Birine yaklaşıp iyi - ce baktım. Korucu Ömer.

-Ömer Ağa, geçmiş olsun. Bu en iş? Yok - sa karıdan dayak mı yedin? diye şakalaştım.

-Vara karıdan dayak yiyeydik. Bey, bu dayak karı dayacağına benzer mi? İler tutar yer - imiz kalmadı.

-Kazım Efendi nerede?

-Bilir miyim? Sağlam bacağı da kırılalı Topal, takma bacağı arıyordu.

-Peki, ne oldu Ömer Ağa?

-Daha ne olsun Bey, hep kırıldık. Kimi - mizi hastahaneye kaldırdılar, kimimiz evde inliyor. En sağlıklı kalanları işte biziz. Benim de sırtımda sustalı yarası var. kemiklerim hep kırıldı.

-Oyuncu kızların yüzünden mi oldu bu iş?

-Yok canım, politika işi.

-Bu nasıl politika işi Ömer Ağa?

-Hiç sorma Bey, savaşa girmişe döndük.

-Anlat hele..

-Senden sır çıkmaz. Aman derim. Bu poli - tika işidir, muhalifler duymasın. Bak bey, işna - sıl oldu. Biz bu kasabada muhaliflerle günden güne başedemedik. "Böyle giderse iş - ler kötüye varacak, aman bize tez bir yardım" diye partimizin il merkezine haber saldı. Mü - fettiş geldi. "Şöyle şöyle yapın" dedi. Şöyle şöyle yapmakla bura muhalifinin başı eğil - mez" dedik. "Öyleyse, şunları bir iyi dayak - tan geçirmeli, kafalarını iyi bir ezmeli" dedi.

Hep birden, "Hay ağzına sağlık. Başka yolu yok. Bunları iyi bir dövelim. Lakin kanun - lu dayak olsun ki, sonunda bize sorum gelme - sin" dedik. Çünkü bakarsın, kanunu çiğne - yen politikacı bir yargıca, savcıya düşeriz, muhalif dövdük diye bizi hiç yoktan mahkum eder. Kendi aramızda iyice uyuştuk. Müfettiş "Orası kolay, kanuni bir yol buluruz" dedi. Bu Şenses Tiyatrocuları bizim partidenmiş. Bun - lar gelip burda çadırı kuacak. Tam oyun ya - rıdaykene bizimkiler birden çadırın iplerini ke - şip çadırı yere yıkacak. Bir ana-baba günü o - lup, karanlıkta çadırın altında ezilip kala - cak muhalifleri döve döve pestile çevireceğiz, hepsini yol keşegi gibi sereceğiz. Koca çadır üstüne düşmüş. İçerisi karanlık. Kimin kimi dövdüğü bilinmeyecek iyi mi?

-Çok iyi...

-Bunun üzerine Bey, Şenses Kumpanyası geldi, alana koca çadırı kurdu. Gelgelelim, a - raya girecek sizin gibi memur takımı ve ta - rafsızlar da yanlışlıkla dayak yemesin diye bir kurnazlık düşündük. Bir tarafsız bilet al - maya gelince yer kalmadı, denilecek. Ben bi - letçi kızın arkasındaki perdeye siper oldum.

Biri gelip "Bilet" dedi mi kızın kıçına hafif - ten bir şaplak konduruyorum. Şap'ağı kızınkı - çına vurursun, anla ki ona bilet verilmeyecek. Kız "Yerimiz yok" diyor. Velakin sarı kız şap - lağı duymaz oldu. Aralı nasır tutmuş da ger - çekten mi duymuyor, yoksa şaplak hoşuna mı gitti ne, günahı boynuna, artık orasını bilemem.

Bir tarafsız bilet almaya geldi mi, ben artık öküz haydar gibi, duysun diye, sarı kızın altı - na cimciği basıyorum.

-Bana da kız, yer yok dedi.

-Der ya... Ben, delikten seni görürnce perdenin altından sarı kıza bir el verdim. Kız da, yerim yok, dedi. Neyse Bey, biz muhalifleri doldurduk çadıra. Tiyatro başlamadan önce, bu bizim çok bilmiş Topal Kazım, muhalif Ter - zi İshak'a varıp "Nedir bu, birbirimizi dişli - ştiz arkadaş? Hep bu vatanın evladı değil miy -

Biz memurların durumu çok zordu. Benden

Uçurduz PDF Kitap Arşivi - <https://frankoy.org>

KÖRDÜĞÜŞÜ

di? Şu politika işini hele bir yana bırka -
lım da tiyatroya işine bakalım. Kasaba şen -
lendi. Yiyip içelim arkadaşlar" dedi. İyi mi?
-İyi...

-Biz muhalifi, muvafıkı sözde sarmaş -
dolaş yalandan barış-görüş olduk. O gece
hangi muhalifleri döveceksek bunların hepsi -
ni topladık. Parti tahsisatından bunların önü -
ne rakıyı, mezeyi döktük. Onlara içki içirme -
miz de korkumuzdan, olura, herifler üstlerine ça -
dır inince birden uyanırlar, sopayı kapar üstü -
müze yitirirler. Herifleri iyi bir sarhoşlatıp öy -
le döveceğiz. İyi mi?

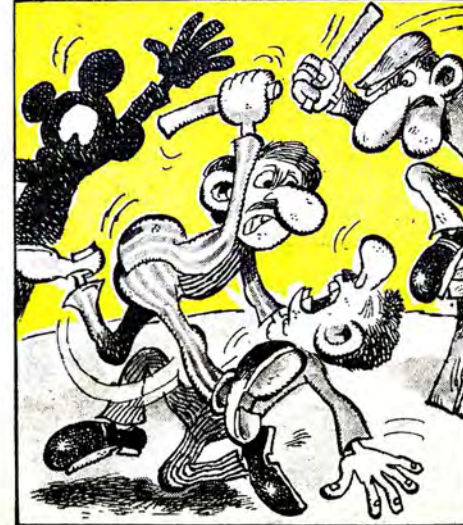
-İyi.

-Muhallifler içtiler, içtiler, hiçbiri ayak -
ta duramaz oldu. Bu Topal Kazım da bize "A -
manın, bizim takım içmesin. İçer gibi yapın ra -
kırı üstünüze başınıza dökün" dedi... Sıtma -
ya iyi gelirmiş, ben başımı iki şeş rakıyla yı -
kadım. Biz de sarhoşlanmış gibi yaptık... Kar -
şı partilerden olan herkes birbirine "Ah kar -
deşim, vah kardeşim. Hep bu toprağın çocu -
ğu değil miyiz?" diye sarılıyor. Ağlıyanı var,
zırlayanı var. Biz bu muhalifleri ite kaka "Hep
kardeşiz" filan diyerek çadırdan içeri tıktık.
Mufettiş bize, "Aman, dögmeye döğün ama, sa -
kın kan çıkmasın. İsterseniz ezin, amakan yok.
dedi. Kimse yanına tabanca bıçak almadı. Ki -
mimiz boğa sinirinden kamçıyı, kimiimiz to -
puzlu urganı, kimiimiz pürtüklü sopayı, kimi -
miz yağlı kayışı, demir tokalı palaskayı beli -
mize soktuk. Benim babadan kalma bir fil si -

niri var ki, vurduğu yerden ses getirir. Zaloğlu
Rüstem'in topuzu, yanında hiç kalır. Fil sini -
rini çizmenin içine soktum. Hepimiz çadırın
içinde mevzi aldık. Hesaplı yerlerde oturduk.
Kimi dögeceksek önceden şavulladık. Topal
Kazım işaretleri verince çadırın ipleri kesilecek
iyi mi?

-Buraya kadar iyi, gelgelelim, benim niye -
tim de başka. Bu bizim partiden Kel Nuri ile
İbîbik Haydar'ı bilirsin. Bu ikisinin üstüne
namussuz gelmemiştir dünyaya. Bir de gene
bizim partiden Sarı Süleyman var. Beş kayme
borç aldı. İki yıldır gider gelirim vermez. Siv -
ri'nin Said'i bilirsin. Onanla da kavgalıyız.
Bakkal Emin dersen, o da bizim partiden ama
can düşmanım. Hele muhtar Aziz de orda de -
ğil mi? Ben kendikendime, çadır üstümüze inip
de karanlıkta herkes birbirine girince, kim
kimi görebilir dedim. Bizim partidenmişler de
ne olmuş. Önce şunlara bir giriştim onlar da
muhalif dayayı yedik bellerler. Benim fil siniri
üstünde mühürüm yok ya. Fil sinirini bunlara
çaldıkça suratlarına imzamı mı damgalanacak?
Ben bunları gözümde kestirdim. Hepsini bir çı -
pıda çıkarıp işlerini bitireceğim. Bir birine, bir
ötekine. İlkın Muhtardan başlayacağım. Göz -
lerim bir onlarda bir Topal Kazım'da. İki kız
da sahnede kantoya çıkmış, oynayıp çağırıyor -
lar. İkisinin de namehremliliği kalmamış. Avrat,
yerlerini örten, bir karış tülle, bi avuç pul
boncuk. Çalgılar vuruyor ki, muhalifler keyfe
gelmiş. "Yaşa" diye bağırıyor. Bizim Topal Ka -
zım, sağ elini bıyığına burarken birden çadır
üstümüze düştü. Lambalar söndü. Ben hemen
filsinirini çizmeden sıyrıncaya Allah deyip
muhtarın üstüne vardım. Her birinin yerini ön -
ceden kestirdiğimden karanlıkta göz kararla -
ması işlerini bitireceğim. Ben fil siniri hava -
ya kaldırdım. Kaldırmamla gözümde şimşek -

ler çıktı. Kafama bir sopa indi ki şiddetin -
den ölüyorum sanıp kelime-i şahadet getirdim.
Velakin, bu arada fil sinirini de muhtarın bey -
nine indirdim. Namussuz Muhtar, gözün pro -
cektör müydü a herif, o karanlıkta beni seçip
de "Bildim, sen Korucu Ömer'sin" demez mi?
Muhtar'ın beni görececek hali yok, koca topu -
zu kaldırdı. Yarıcı Rıza'nın kafası budur diye
indirdi. Bu nasıl şey? Yarıcı Rıza bizim parti -
den değil mi? Ben Muhtar'ı bırakıp ya Allah
deyi Kel Nuri'ye girdim. Vurduğumu yere se -
riyorum. Kel Nuri'yi bırakıp İbîbik Haydar'a
varırken belime bir sopa indi ki, hış deyip ye -
re yıkıldım. Ama sopayı indiren de kolun -
dan tuttum. Ulan, bu bizim partiden Nuri Ağa
değil mi?" Ulan Nuri Ağa, sen bizim parti -
den değil misin?" "Aman sus arkadaş. Partide
candan bağlıyım. Karanlıkta şaşırmışım" dedi.

"Bunun şaşırmış var mı alçak, beni sakat et -
tin" diyerek, Yaradana sığındım bunun kafasını -
dan aşağı fil sinirini geçirdim. Dekı Nuri Ağa
ikiye biçildi. Sarı Said'e bir fil siniri salladı -
dım. Birden şu sol omuzuma bir sopa indi. İn -
mesiyle herifin ayağına eline geçirdim. Bey,
bu ayak başka ayak, canlı değil. Herif ayağı -
nı bıraktı kaçtı. Yahu, elimdeki Topal Kazım' -
ın takma ayağı değil mi?

Bağırın bağırana. Çadır üstümüze çok -
muş. Ben elimi kaldıramıyorum. Kemiklerim kı -
rılmış. Çadırdan çıkmanın, kurtulmanın olana -
ğı yok. Üstümüze çöken namussuz çadırın bir
deliğini bulamıyoruz ki fırlayıp dışarı çıkalım
da canımızı kurtaralım. Mufettiş, yanımıza bı -
çak da aldırmadığından çadırı delip çıkamıyo -
ruz. Bağıra inleye kıvranıp durduk. Ben bayıl -
mışım. Nasıl çadırdan çıkardılar, bilmiyorum.
İşte böyle Bey, Şükür biz burayacak geldik.
Öbürleri öldü mü, kaldı mı belli değil.

-Muhallifler ne oldu?

-Ne olacak? Hiç... Birinin burnu kanasa
gam yemem. Muhalliflerin kılına dokunmamışız.
Biz hep gizli din taşımışız. Hep bir partideniz
ama, birbirimize düşmanmışız. Kim nerden bi -
lecek diye birbirimize iyice girişmişiz. Ne der -
sin, birbirimizi dögmekten, bitek muhalifin kı -
lına dokunmamışız. Şu Topal Kazım'ı gör -
dün mü. Belime sopayı indirip bayılan beni,
işte o alçak.

Bu sırada koltuk değneğiyle Topal Kazım
geldi.

-Bunun böyle olacağını biliyordum, dedi.
Herkesin bizim kahveye doluşundan belli idi.
Sonra peykeye çıktı.

-Arkadaşlar, benim öteki bacağımı gören
var mı? diye sordu.

SON

VAH VAH VAH AZİZ NESİN

Dokuma işçisi Reşit, Mahmutpaşa'da bir handa çalışıyordu. İşyeri, bodrum katının bir kat daha altındaydı. Burada bir odada üç dokuma tezgahı vardı. Son dört yıldan beri Reşit bu tezgahlardan birinde çalışmaktaydı.

İnsanoğlu sırasında bir elbiseyi on yıl da giyebilir, sırasında kuru ekmeği suyanar, açlığını giderir. Reşit'in belini ille de ille şu ev kirası бүтüyordu. Sekiz-on yıldan beri çektiği romantizma sızılarına inat, dişini sıkı, pazar günleri de dinlenmeden, her gün on dört saat çalışıp biraz para biriktirdi. İki tane kamyon ambalajı aldı. Bunlar koca koca iki sandıktı. Koca sandıkları, çift atlı arabaya koydu. Önceden gözüne kestirdiği Okmeydanı sırtlarında, rüzgar tutmayan yassı bir tepenin arkasına getirdi.

Dört gün işe gitmedi, burada çalıştı. Beşinci gün iki odalı gecekondu bitmişti. Eşyalarını taşıdı. Karısını, anasını, üç yaşındaki oğlunu getirdi. Artık kira evlerinde sürünmekten, ev sahiplerinin ağzının kokusunu çekmekten kurtulmuştu. Yeni evinin bir tek kusuru, işyerine uzak oluşuydu. Artık günde sekiz saatten çok çalışmıyordu. Erkenden işten çıkıp, evinin eksikliğini gediğini tamamlamaya çalışıyordu. Daha evlerinin ayakyolu yoktu. Ayakyolu diye bomboş kirlarda en beğendikleri yeri seçiyorlardı. On beş gün sonra bu açık hava ayakyolundan kurtuldular. Reşit, evin elli adım kadar ötesinde, üstü örtülü dört yanı eski tenekelele çevrili ayakyolu kurdu.

Tuğla duvar örüp odanın bitişiğine bir de mutfak yaptı. Gecekondu evinin damını da oluklu saçla, ziftli kâğıtlarla örttü. Kümes bile yapıp dört de tavuk aldı. Ama bu mutluluğu iki ay sürebildi. Eve taşınmalardan iki ay sonra romantizma Reşit'i döşge serdi. Sobanın üstünde yana yana kavrulmuş portakal kabukları gibi, parmak kemikleri kıvrılıyor, parmakları ters dönüyordu. Daha sonra бүкүлөн, kıvrılan kemikler biçimlerini бүsbütün değiştirdiğinden Reşit yataktan kalkamaz oldu.

Karısı, bu yoksulluğa dayanamadı. Önce çorap fabrikasında çalışmaya başladı. Sonra da evden kaçtı. Bir süre sonra da üç yaşındaki oğlunu evden alıp kaçırdı. Yaşlı annesiyle yatacak Reşit, gecekonduda kalakaldılar.

Reşit'in annesi Zehra Hanım, evin iki odasından birini boşalttı. Burasını elli liraya kiraya verdi. Ana-oğul, bu elli lirayla geçineceklerdi.

Kiracı da yaşlı bir kadınla torunuydu.

Kiracı kadının oğlu bir sabah evden çıkmış, bir daha dönmemişti. Oğlunun arkasından gelin de alıp başını, bilinmedik bir yere gitmişti. Yaşlı kadın torunuyla kalmıştı. Gelini arada bir uğrayıp çocuğu için kaynanasına para bırakıyordu. Genç kadın, pek de beğenilir bir işte çalışmıyordu anlaşılan.

Kiracıyla ev sahibi iki ay iyi geçindi. Ama üçüncü ay kavgaya başladılar. Çünkü kiracı, bugün, yarın diye atlatmış, kirayı verememişti. Oysa başka geliri olmayan ev sahiplerinin bir gün bile bekleyecek güçleri yoktu.

Kira bir buçuk ay gecikince, ev sahibi kadın, kiracısına, -Hacer'anım kaadeş, on para kira borcu istemem. Sen çık evden yeter... dedi.

Kiracı kadın da, -Nereye çıkayım Zehr'anım kaadeşim? Hadi bu çocuk olmasa neyse... diye yakındı.

Sonunda mahkemeye düştüler. Hacer Hanım'la torunu, icra yoluyla evden çıkartıldıkları gibi, ödenmeyen kiraya karşılık sarı to-

puzlu demir karyola ile bir tahta masa, çerveveli bir ayna haczedildi. "Yed-i emin" olarak ev sahiplerinde kaldı.

Hacer Hanım, kapı önüne atılan eşyalarını, kedi yavrusunu taşıyıcı gibi teker teker aldı, sürüye sürüye yol kıyısına taşıdı. Oraya yığıldı. Ağlayan torununu kucağına aldı, bir dengin üstüne çıkıp oturdu. Hem kendisi, hem torunu ağlıyordu.

Bir saç mangal, yan devrilmiş mangal borusu, eski bir saç soba, bir tel dolap, daha başka pılıpırtı, bunların ortasında, kucağında bir çocukla yaşlı bir kadın.

Yoldan iki erkek konuşarak geçiyordu. Eşya yığını önünde durdular. Erkeklerden biri,

-Ne o teyze, n'oldu? diye sordu.

Yaşlı kadın göz yaşlarını baş örtüsüne silerek,

-Evden atıldılar, dedi.

-Neden?

-Kirayı vermedikti de...

Kadınla konuşan adam arkadaşına döndü,

-Tuuu... Ne namussuzlar var yahu şu dünyada...

Arkadaşı,

-Vah, vah, vah!.. diye söylendi.

-Yani, bu kadar utanmazlık olur... Vah vah, vah!..

İki adam, başlarını sağa sola çevire çevire, dişlerinin arasından "Cık, cık, cık..." diye sesler çıkarıp, arada bir "vah, vah, vah" diyerek oradan uzaklaştılar.

Karşıdan üç kişi geliyordu. Bir kadın, bir yaşlıca erkek, bir de delikanlı. Yığılı eşyaların yanında durdular. Gelen kadın, Hacer Hanım'a,

-Ne oldu teyze? diye sordu.

Yaşlı kadın olanları anlattı. Delikanlı, -Vay namussuzlar, dedi, insanlarda hiç merhamet kalmamış.

Erkek,

-Vah, vah, vah!.. dedi.

Karısı da,

-Vah, vah, vah!.. dedi.

Üçü de "vah, vah, vah!.." diyerek yürüyüp gittiler.

Hızla gri bir özel araba geliyordu. Eşya yığınının önünden geçerken arabanın fren gıcirtısı duyuldu. Araba elli metre kadar ilerde ancak durabildi. Arabadan genç bir erkekle, sarı saçları rüzgârda uçuşan bir genç kadın indi. Genç kadın,

-N'oldu teyze? diye sordu.

Hacer Hanım olanları ona da anlattı. Genç kadın,

-Vah, vah, vah!.. dedi.

Genç erkek, saçları uçuşan kadının koluna girdi.

-Ne vicdansızlık yarabbim... dedi.

Hacer Hanım,

-Ama kirayı verememiştik, dedi.

Genç kadın,

-Patlamadılar ya... dedi. Hiç insan sokak ortasına atılır mı? Ya bu çocuk? Vah, vah, vah!..

Genç erkekle genç kadın arabaya bindiler. Genç erkek direksiyonda,

-Vah, vah, vah!.. diye başını sallayıp duruyordu. Araba yolda kayıp gitti.

Yoldan geçerken, kucağında torunuyla

yaşlı kadını görenlerden üç kişi de, ayrı ayrı gazetelere telefon ederek bu acıklı olayı anlattılar. Gazete fotoğrafcıları koşup geldiler. Ertesi gün gazetelerinde basılmak için, eşyalarıyla sokağa atılan yaşlı kadınla torununun resimlerini çektiler. Sonra "Vah, vah, vah!.." diyerek büyük üzüntü içinde gittiler.

Akşam olmuş, karanlık basmıştı.

-Hacer'anım, Hacer'anım!.. diye birkaç sesi duyuldu.

Seslenen kadın karanlıkta yaklaştı:

-Benim ayol...

Ev sahibi Zehra Hanım'dı. Hacer Hanım çok sert,

-Ne var, ne istiyorsun? İşte bizi sokak ortasına attın. Eşyalarımızı da haczettin, daha ne istiyorsun? diye bağırdı.

Zehra Hanım yalvaran bir sesle,

-Ayol kaadeş, biz isteyerek mi yaptık sanki... dedi, sen bizim halimizi bilmiyor musun kaadeş? Hiç böyle olsun ister miydik? Ama n'apalım, geçim derdinden, sıkıttan biz de şaşkına döndük vallahi... Hadi gel ayol, hadi.

-Nereye gelecekmışim?

-Eve... Evine. Hadi hadi. Kusura bakma Hacer'anım. Hadi...

-Aaaa!.. Kör olayım gelmem.

-Gelmezsen ölümü öp. Allaşkına diyorum.

-Yemin verdirmiş, celleşanüh... Vallahi billahi gelmem. Kör olayım gelmem.

-Gel kız. Dünyada seni burada bırakmam. Bak, yemin verdirdim.

-Gelmem kaadeşim, diil mi ki sen beni evden çıkardın bi kere, dünya yıkılsa gelmem artık o eve.

Bu çekişme yarım saat kadar sürdü. Sonunda Zehra Hanım,

-Yemin ettinse ettin, kefaretin öderiz, dedi, yarın bir ekmek alırsın, başının üstünde doğrar köpeklere veririm...

Bunu söyledikten sonra, saç mangalı bir eline, teldolabını öbür eline alıp yürüdü. İki kadın karanlıkta eşyaları eve taşıdılar.

Zehra Hanım,

-Ayol, sen Müslümansan inanırsın, dedi, vallahi yiyecek yemeğimiz bile yok...

Ertesi gün Hacer Hanım Hasköy'den dört palamut aldı, getirdi. İkisini Zehra Hanım'a verdi. Ama Zehra Hanım ona dargındı,

-Dünyada almam, dedi.

-Al Allaşkına kaadeş. Al kız. Almazsan ölümü öp...

-Yemin ettim, almam...

Epiy çekiştikten sonra Zehra Hanım iki palamutu aldı. O gün Hacer Hanım bakır ligini sattı. Parasıyla yiyecek öteberi aldı. Zehra Hanım'a bir pişirimlik pırlıncle biraz da yağ verdi.

Arada gelini de gelip biraz para verdiği için, o da birikmiş kira borcunun ancak bir aylığını ödeyebilirdi.

VAH! VAH! VAH!

Bu iyi geçinme ancak iki ay sürebildi. İki ay sonra, kira yüzünden yine mahkemeye düştüler. Hacer Hanım, icra yoluyla yine sokağa atıldı. Eşyaları yine kapı önüne dö-küldü. Geri aldığı sarı topuzlu demir karyo-lası, çerçeveli aynası, masası bir daha hac-zedildi. Haczedilecek başka eşyası da yok-tu. Geri kalanı, yatak, yorgan gibi haczedil-meyecek olan birkaç parça şeydi. Haczedi-len eşya "yed-i emin" diye diye ev sahi-bine bırakıldı.

Hacer Hanım, kedi yavrusunu taşıyıcı gibi o pılıpırtıyı yine yolun kenarına taşıdı. Ağ-layan torununu kucağına aldı, bir dengin ü-zerine çıkıp oturdu, ağlamaya başladı. Gelen geçen,

-N'oldu teyze? diye soruyordu.

O da olanları anlatıyordu.

Dinleyenler,

-Vah, vah, vah!.. deyip gidiyorlardı.

Akşam oldu. Karanlık bastı,

-Huuu... huuu kaadeş, Hacer'anım!..

Yağmur çiseliyordu. Bu ev sahibi Zeh-ra Hanım'ın sesiydi.

Hacer Hanım çıkıştı:

-Ne var? Ne istiyorsun daha?.. Eviniz başınıza yıkılsın inşallah?..

-Ayol hadi gel... Sanki biz isteyerek mi yaptık kaadeş.. Hadi gel allâsen!..

-Ant verme, bu sefer gelmem.

-Kız, deli misin sen? Kendine acımı -

yorsan bir damlacık masuma acı... Eğer gel-mezsən vallahi bir daha dünyada yüzüne bakmam. Kız, biz zaten şaşırılmışız ayol, ne yaptığımızı biliyor muyuz?

Yalvar yakar oldu Zehra Hanım. Sonun da eşyaları iki yaşlı kadın birlikte eve ta-şıyıp yeniden yerleştirdiler.

Ertesi gün Hacer Hanım eski mantosunu sattı. Kendisine aldığı yiyeceklerden ev sa-hibine iki yüz elli gram kıymayla birkilo da kuru fasulye verdi. Zehra Hanım,

-Almam... Senden artık hiç bişicik al-mam... dedi.

-Al kız... Ayol ben yabancı mıyım? Biz birbirimizin yardımına koşmazsak kim ko-sar? Almazsan vallahi de billahi de darılı-rım.

Epiy çekiştiler. Zehra Hanım sonunda verilenleri aldı. O da haczedilen malları ge-ri verdi.

Üç ay sonra yine mahkemeye düştüler. Hacer Hanım kirayı yine verememişti. Yine icra yoluyla kapı dışarı edildi. Yine eşyala-rını yol kenarına taşıdı. Yine torunu kuca-ğında ağlamaya başladı. Gelip geçenler yi-ne ona,

-N'oldu? diye sordular.

O da anlattı.

-Vah, vah, vah!.. Peki ne yapacaksınız?

-Hiç...

-Vah, vah, vah.. Gidecek yeriniz yok mu?

-Yok!

-Vah, vah, vah.. Şu ihtiyar kadınla, bir damla çocuk sokak ortasına atılır mı? Ne kalpsiz insanlar var. Vah, vah, vah!..

Kıştı. Hava soğuktu. Karanlık bastı. Zeh-ra Hanım yine geldi, kiracısını eve götürmek için yalvardı. O dargındı, gitmek istemedi. Sonunda gitti. Ertesi gün ev sahibine, lam-bada yakmaları için bir şişe gazia, iki avuç mercimeği zorla verdi.

Bu böylece üç yıla yakın bir zaman sür-dü. Bu zamanda Hacer Hanım kirasını öde-yemediği evinden icra yoluyla, sekiz kez çı-karıldı. Sekizinde de ev sahibi yalvararak, onu yeni den eve aldı.

Bir sabah erkenden bekçiler, polisler, yıkım işçileri geldi. Kaçak yapılan gece-konduyu Belediye yıktırıyordu. İki yılda zar-zor yapılabilen evin yıkılması on beş daki-ka kadar ancak sürdü.

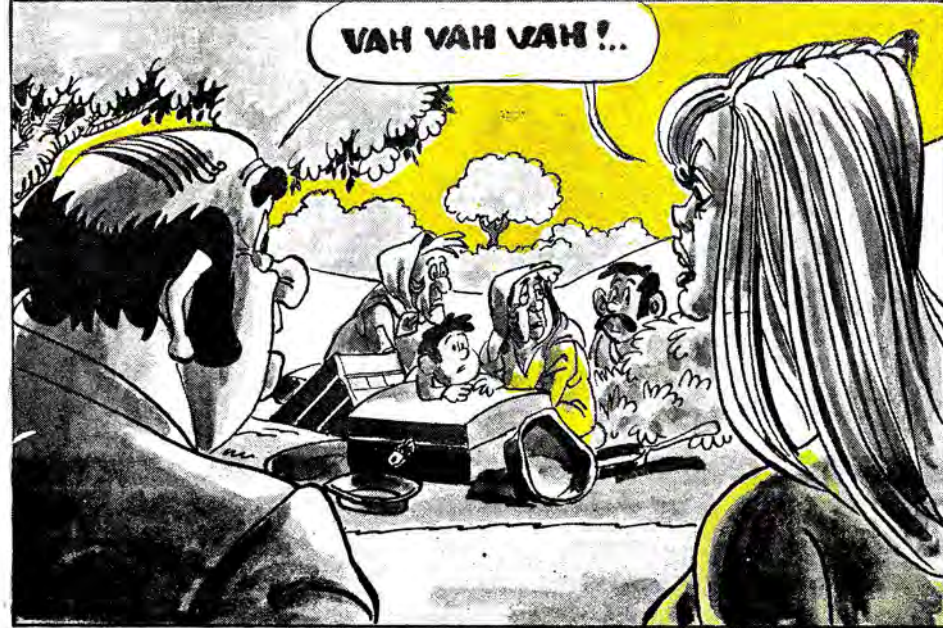
İki yaşlı kadın, yürüyemeyen Reşit'i ku-caklarında yol kenarına taşıdılar. Sonra eş-yalarını da ortaya getirip yığdılar.

Yoldan geçen iki kişi,

-N'oldu? diye sordu.

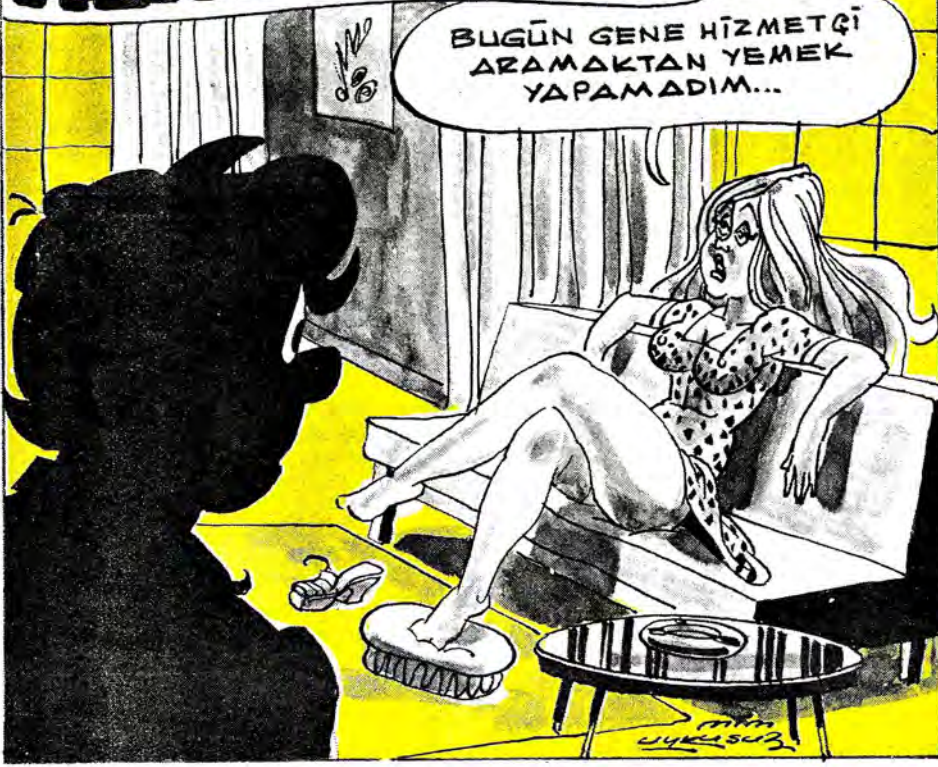
Hacer Hanım olanları anlattı. İki yolcu da,

-Vah, vah, vah!.. dediler. Böyle diye di-ye gittiler.

SON

BİR HİZMETÇİ ALACAKTIK... AZİZ NESİN

Körün istediği bir göz, Allah verdi iki göz, derler ya, işte bizimki de öyle oldu. Hem terfi ettim, hem İstanbul'a atandım. Baremdeki derecem tepe noktasına yaklaşmıştı, bir daha terfi edersem baremin tepesindeyim. Yıllarca taşradan oradan oraya sürmekten iyice bezmiştik. İstanbul kız olan karımın en büyük üzüntüsü, çocukların İstanbul'da yetişmemiş olmasıydı. Eh artık, bundan sonra İstanbul'da yetişsinler. Oğlan, bizden bir yıl önce üniversite için İstanbul'a gelmişti. Kız da bu yıl üniversiteye girecek. Küçüğü daha lisede.

İlin yüksek dereceli memuruyum, koca İstanbul'un ileri gelenlerinden sayılırım. Gazeteler bile İstanbul'a atandığımı yazdılar. Bu ölümlü dünyada az şey değil benim gibi bir insan için. Benim gibi bir insan diyorum, çünkü yirmi dört yıl memurluk yaparak, üç çocuk yetiştir, okut, kaynanam, karım, evde altı kişiye bak, hem de onpara avantajlı, beş para beşşiz, rüşvetsiz, bahşışsız, salt memur aylığıyla geçin... Kolay değil. Geçindik ama ne oldu, buzdolabımız yokmuş, elektrikli süpürge yokmuş, çamaşır makinemiz yokmuş, varsın olmasın.. İstanbul'da alırsız yavaş yavaş..

İstanbul'a gelişimizin ikinci ayında bizim evde durup dururken bir hizmetçi konusu ortaya çıktı ve bir daha hiç kapanmadı. Bunca yıllık karımda bir değişim oldu, sonra bu değişim, kaynanama ve çocuklara bulaştı. İşten eve dönüşümde her akşam hep bu konu açıldı:

-Üst kattaki Nermin'ler de hizmetçi almışlar. Altyanı kocası bir yedek parçacı... Anla artık, adam esas makine bile değil de yedek parçasını satıyor. Yine de evine hizmetçi almış...

-Perizad'ların bile hizmetçisi var. Sen bir de, ben ilerleyen memurum, ben şuyum, ben buyum diye bol keseden atar durursun.

-Bizim Lale var ya, şurda komşu hani.. Ayol, onun bile hizmetçisi var. Kocası, nal mıhi sayesinde zengin olmuş...

-Ayfer'lerin evinde çifter çifter hizmetçi.. Çürük araba lastiği sata sata zengin olmuşlar. Sordum da, "Aaaa, dünyada hizmetçisiz yapamam..." dedi. Ben insan değil miyim? Ellerim, çamaşırdan, bulaşıktan, bak ne hale geldi...

İlle de hizmetçi diye başımın etini yiyorlar. Artık bezdiğim için,

-Peki, dedim, bulun bir hizmetçi de tutalım...

Aman ne iyi demişim. Böyle dedim de başım dinlendi. Bütün evin insanı hizmetçi aramaya koyuldu. İş bulmaktan, kiralık ev

bulmaktan, borç bulmaktan, hatta petrol bulmaktan bile zormuş hizmetçi bulmak.. Bir türlü hizmetçi bulamıyorlar.

Akşam evde yemek yok. Kanm, -Bugün yine hizmetçi aramaktan yemek yapamadım, kahvaltı edelim... diyor.

Sabahleyin, -Gömleğim kirlenmiş... desem, -Affedersin, hizmetçi aramaktan yıkamadım, bugün de giyiver de... diyor.

Ne ev süpürülüyor, ne yemek pişiriliyor, ne bulaşık yıkanıyor, yalnız hizmetçi arıyor.

Bir tanıdığı karıma, erkek hizmetçilerin kadın hizmetçilerden daha iyi iş gör-düklerini, hem de daha ucuza çalıştıklarını söylemiş. Kaynanam bu söze çok kızdı:

-Ne demek? Evin içinde izbandut gibi herif dolanıp duracak, öyle mi? Dahada neler... Ayol, evde genç kız var, sen çıldırdın mı? İstemem, dünyada olmaz.. Benim çamaşırimi da o mu yıkayacak? Eskiden vardı ama, onlara uşak denirdi, aşçı denirdi, evin içine bile girmezlerdi. Onlar zengin konaklarında, köşklere, yalılarda olurdu, bizimki gibi üç odalı apartman evinde değil... Elin herfi, yatak odasını nasıl toplarmış?

Daha da neler söyledi, ana-kız birbirlerine girdiler. Ben, kavgayı bütünü kızıştırmak için,

-Eskiden uşak derlerdi, ne olacak, şimdi de vale diyorlar... dedim.

Başlangıçta çok canımı sıkan bu hizmetçi konusu, bu iş üstümden attıktan sonra, yavaş yavaş bana eğlenceli bile gelmeye başladı. Akşamları eve dönünce, nura-radan bir kızgınlıkla,

-Ne olacak bu evin hali? Hâlâ bir hizmetçi bulamadınız mı canım?... Arkadaşlar arasında hiç hizmetçisiz yok... Utanıyorum vallahi, sözde koca İstanbul'un ilerigelenlerinden biriyim. Ayıp be! Bir arkadaşım misafir gelse de evimizde hizmetçi olmadığını görse, rezil olacağız... Öyle durumlarda hiç olmazsa, unutmayın. "Hizmetçimiz bugün izniniz" dersiniz..

İşin alayındaydım, gırgırındaydım.

Bir akşam karım,

-Hizmetçi bulmak için İş ve İşçi Bulma Kurumu'na baş vurmalıyım, öyle söylediler... dedi.

Biz de öyle yaptık. Evimizin adresini yazan Kurum'un memuru,

-Tornacı, tesviyeci, kaynakçı ya damarangoz filan gibi bir işçi isteseydiniz kolaydı, bunlardan pek çok işsiz var, ama hizmetçi bulunamıyor, dedi.

Hizmetçiler de iş arıyorlarmış ama, hemen kapışılıyormuş.

On gün, İş ve İşçi Bulma Kurumu'ndan haber bekledik, ses çıkmadı. Bir cumartesi öğleden sonra, bir genç kadın gelmiş, Kurum'dan gönderildiğini söylemiş. Kadını içeri aldılar. Otuz yaşında ancak, ama suratına bakılır gibi değilse de, vücuduna iyice bakılabilir gibi görünüyor elbisenin üstünden...

Salona aldık. Kendiliğinden koltuğa oturup, çantasından bir sigara aldı, cigarayı ağzına koyup, ateş versinler diye bakındı. Çakmağı çıkıp cigarasını yaktım.

-Bir yardımcı arıyormuşsunuz... dedi.

Kanm,

-Evet... dedi.

-Kalabalık mısınız?

-Altı kişiyiz... Seninle yedi olacak.

-Aaa! Çok... Kaçı erkek?

-Üçü... Ama biri on beşinde daha...

-Dayanamam. Ben bekâr bir erkek evi sanmıştım... Bana İş Bulma Kurumu'ndan öyle söylediler.

Karım kaşlarını çatarak bana, -Sen İşçi Bulma Kurumu'nabekânı mı yazdırmıştın? dedi.

-Yooo... Medeni halimi sormamışlardı ki...

Kadın, şimdi bir evde çalışıyormuş, altı aydan beri bekâr bir adamın yanındaymiş. Çok da memnunmuş, ama yakında adamın karısı geleceği için, oradan ayrılmak istiyor -

muş. Bunları anlatırken, bir yandan da çantasından aynasını çıkarıp, rujunu, pudrasını tazeliliyordu. Karım bütünü sinirlenip,

-Zahmet etmişsin, dedi, bizim ev uygun değil sana...

Aman bu hizmetçi bulma yüzünden günlerimiz ne eğlenceli geçiyor. Her şeyden önce karım benimle kavga edecek bahane bulamıyor. "Sen, İşçi Bulma Kurumu'na kendini bekâr diye yazdırırsın, şatıfıllı karıları evime getirirsin ha!..." diye biraz söylendi ama, ben bu kadarına çoktan razıydım.

Bir akşam da,

-Böyle hizmetçi bulunmazmış, gazete-ye ilân vermelimmiş, öyle söylediler... dedi. Peki. İlân da verdik.

Bir pazar günü... Kapı çalındı. Kapıyı ben açtım. Kapının çerçevesine zorsığan bir kadın...

-Gazetede ilânınızı okudum da...

-Buyrun içeri... dedim ama, kadını hiç gözüm tutmadı. Bakalım, bizimkiler ne diyecek?

Böyle bir insan, ancak askeri müzedeki yeniçeri mermiyaları arasında bulunabilir. Öyle iri ve öyle iri yarı... Boy, en azından bir doksan.. Barbaros'un ya da Oruç Reis'in çekirtilerinde, kalonlarındaki leventler gibi maşallah... Bir bacakları, baldırları var, kilise direği gibi... Bacaklarından mavimavi ne kalın damarlar pırtlamış ve birbirine dolanarak düğüm olmuş, çorabın altından bile görünüyor. Doğrusu, ben kadından korktum. Bu kadın evde herhangi bir şeyekızsas, ev halkının yarısını bir eline, yarısını öbür eline alıp, labut gibi bizi çevirir ve evire çevire bir güzel döver...

-Sizde alaturka mı, alafranga mı? Ben hem alaturka yaparım, hem alafranga... dedi.

Ben, kadının evdeki helâyi sorduğunu sandım. Evde hem alaturka, hem alafranga helâ var. Ama bu ikisinin ayrı ayrı yapıldığını hiç duymamıştım.

Karım,

-İkisi de var. Niçin sordunuz? dedi.

-Hangisini isterseniz onu yaparım..

-Allah Allah.. Ne gibi yani? dedim.

-Bazıları alaturka sever. Her iki servisi de yaparım. Hem alafranga sofrakururum, hem alaturka yemek yaparım...

Haa, anlaşıldı.

-Ama orta işi göremem...

-Yani?

-Ortalık sille süpüremem.. Çamaşır yıkayamam, ütü yapmam. Ne vereceksiniz?

Kadın başımdan savmak istediğinden,

-Biz, ancak, o da size, hem alaturkasınız, hem alafrangasını yaptığınız için iki yüz lira verebiliriz.

-Haftalık mı? Çok az..

-Hayır aylık...

Bir geniş kakhaha attı. Bizi, çoluk çocuk yerine koyarak senli benli konuşuyordu.

-Daha neler...

-Fazla veremem...

Kadın bize epiyce acıyıp gitti.

Gazete ilânı çok daha cümbüşlüymüş..

Hizmetçi diye ne kadınlar geldi gitti.

Bir akşam eve döndüğümde, evdekileri bayram sevinci içinde buldum.

-Ne oldu? Hayrola?

-Aman sus, hizmetçi bulduk...

-Hizmetçi mi buldunuz?

-Yavaş söyle. Kendisi içerde, duyar...

-Yani bu gizli kapaklı bir şey mi? Ben

BİR HİZMETÇİ ALACAKTIK!

kötü bir şey söylemedim ki...

-Canım,hizmetçi denir mi hiç? Ya kızar giderse ne yaparız? Şimdi hizmetçilere yardımcı deniyor.

Karım,

-Ayten Hanım!..diye seslendi.

Kırta kırta,seke seke içeri bir kadın girdi. Offf, suratına da, başka bir yerine de bakılır gibi değil. Karım, besbelli, kıskanç - lık olmasın diye, böylesini seçmiş. Karım, -Kocam...diye beni yardımcıya tanıtmaz mı!

Ağzını büze büze,

-Memnun oldum, ben Ayten...dedi.

Ayağa mı kalkayım, elini mi öpeyim, ne yapacağımı şaşırdım. El sıkıştık. Giyimi, kuşamı, basbayağı bir hanım, hatta aşırı bir hanım...Eve gelenler, hanımı, hizmetçi - yi birbirine karıştıracaklar...

Oturdu.

-Cigara almayı unutmuşum, bir cigara verir misiniz? dedi.

Karım cigara koşturdu, ben çakmağı yak - tım.

-Eee, konuşalım, dedi, ne verebilecek - siniz? Önceden öğreneyim de...

Bilmem ki, ne verebiliriz? Bak bunu hiç

düşünmemiştik.

-Üç yüz lira versek...

Karım kulağıma,

-Aaa, daha neler...diye fısıldadı.

Yardımcı,

-Beyfendi, bu zamanda üç yüz liraya me - mur bile çalışmıyor, bir çorap on lira... İyi bir ruj on beş lira...

-Paramız azsa da sizi memnun etmeye çalışırız. Ben iyiniyetli insanım.

Çapkın bir gülümseyişle,

-Bu iş yalnız iyiniyetle olmaz beyfen -

di...dedi.

Bunun üzerine bir kere de oğlumu gör - mesini söyleyerek,

-Cengiz! diye seslendim.

Oğlanın da gerçekten Cengiz Han' dan kalır yeri yok.

-Ne var baba?

-Gel oğlum, hanım bir de seni görsün...

Kadın, Cengiz'e bakıp,

-Neyse, sizin güzel hatıranız için, dört yüzü razı olurum, dedi, buzdolabınız ne mar - ka?

Kanım,

-Yok ama yakında taksitle alacağız ... dedi.

Canım, taksitle maksitle, neyle alırsak alırız, bunu hizmetçiye açıklamanın anla - mı var mı şimdi?

-Korkarım sizde pikap da yok...

-Radyomuz var...

-Artık radyo da mı olmayacaktı..İstedi - ğim plaklar olmasa...

-Alırız.

-Çamaşır makineniz?

-Alacağız.

-Siz hele önce onları alın da...

Ayağa kalktı.

-Affedersiniz ama, dedi, ben sizinle ya - pamam... Rahatsız ettim, allah aşkına marladık.

Kapıyı çekip gitti. Karım,

-Beğendin mi yaptığını? dedi...

-Ne yaptım ben?

-Daha ne yapacaksın? Bir hizmetçi par - çasına bize hakaret ettirdin. Yani kadın, siz kendiniz bir yere hizmetçi olun demek is - tedi...

Karım ağlamaya başladı. Kaynanam, ya - tak odasına geçip, ilmon kolonlarıyla ovun - du durdu, sinirini yatıştırmaya çalıştı.

Ama o günden sonra da bizim evde hiz - metçi sözü edilmez oldu. Herkes kendi işi - ne koyuldu, evimiz de düzene girdi.

Gazetede ki ilanı okuyanlardan daha bir kaç kişi geldi ama, karım onları,

-Hizmetçi bulduk..diyerek kapıdan çe - virdi.

SON

Demokrasi Yasak

aziz NESİN

Kendisi gelmeden onun için çok şeyler öğrenmiştik. Amerika'da dokuz yıl okumuş. Nasıl adam, diye çok merak ediyorduk.

Şuradan, burdan öğrendiklerimize göre, kafamızda bir fizik öğretmeni çiziyorduk.. Bizim kısımda altmış öğrenciydik. Yeni fizik öğretmeni, altmışımızın da kafalarımızdan geçirdiğimiz öğretmen biçimine uymuyordu.

İlk geldiği derste, beş öğrenciyi kaldırdı, sorular sordu. Beşi de tıntın ötüyordu.. Fizik öğretmeni ne sorarsa,

-Okumadık...

-Bize öğretmediler..

-Diye karşılık alıyordu.

Bu sınıfa kadar nasıl gelmişsiniz, şaşıyorum... dedi.

Bu laf patates Nuri'nin onuruna dokundu, -Hocam, dedi, siz de bize okumadığımız dersleri soruyorsunuz.

Yeni fizik öğretmeni, Patates Nuri'ye,

-Siz gelin! dedi.

Patates böyle bişey ummuyordu.

Karatahta başında süklüm püklüm duran Patates Nuri'ye,

-Fizikten ne okudunuzsa, ne biliyorsa -nız onu anlatın! dedi.

Nuri,

-Fizikten... dedi, gırtlak düğümü bir yukarı kalktı, bir aşağı indi. Ondan sonra da bir kelimede daha söyleyemedi.

İşte bu yeni fizik öğretmenin bize fizik öğretmekten başka bir merakı daha vardı. Demokrasiyi öğretmek...

O zaman demokrasi lafı bizde hemen hemen hiç duyulmamış. Türkiye'de vitamin adının yeni yeni duyulmaya başladığı yıllardı.. Bunu söyleyişim, bize demokrasinin, vitaminden çok sonra geldiğini anlatmak içindir.

Yeni fizik öğretmenin adını " Demokrasi Behiç" koymuştuk. Amerika'daki demokrasiyi öve öve göklere çıkarıyordu.

Doğrusu biz altmış öğrenci ne fiziği, ne demokrasiyi öğrenmiştik. Ders yılının sonuna doğru bizim demokrasiye bütün öğrendiğimiz, iki şeydi. Birisi, birbirimize demokrasi usulüne göre, "Ulan", "Şişti!", "Bana bak!", "Heyy" diyecekler, "Efendi" diyecektik. Öbür öğrendiğimiz de sınıf kapısının, pencerelerin açık, ya da kapalı durmasıydı.

Fizik öğretmeni Demokrasi Behiç,

-Efendiler, hava sıcak geliyorsa penceleri açalım, derdi.

Sınıftan güllür diye bir ses çıkardı:

-Açalım efendim...

Çocuklardan birtakımı salt mızıkçılık olsun diye, önceden hazırlanmış, hiç seslerini çıkarmazlardı. Yalnız o zamana kadar seslerini çıkarmayanlardan biri-ki sınıfımızın en haşarı, en hergelesidir-yumuşak bir sesle,

-Açmayalım efendim, diye bağırdı.

İşte demokrasi sınıfta bundan sonra başladı.

-Açalım efendim,

-Açmayalım efendim.

-Açalım...

-Açmayalım...

-Sıcaktan boğuluyoruz.

-Donuyoruz soğuktan.

Patates Nuri, ile Çamur Şevket, demokrasinin iki karşıt ucuydular. Çamur Şevket, bir gün, "Açalım" derse, ertesi gün "Açmayalım", derdi. Patates Nuri de o ne derse, onun dediğinin tersini söylerdi. Oysa fizik dersinden önceki paydosta ikisi birden hava sıcaksa, elbirliğiyle pencereleri, kapıları sınıksız kaparlardı, hava soğuksa ardına kadar açarlardı.

Açalım, açmayalım derken, dersin yarısı, kaynamış olurdu. Gürültü biraz yatıştır gibi olunca Demokrasi Behiç,

-Açılmasını isteyenlerden biri çıksın ortaya. Düşüncesini açıklasın... derdi.

Demokrasi'nin ikinci numarası işte bu sırada başladı. Çünkü tartışma sırasında birbirimize "Ulan" diye girişirdik. O zaman Demokrasi Behiç araya girer,

-Efendiler, derdi, demokrasiye ulan yok -tur, efendi vardır. Birbirinize efendi diye hitap edeceksiniz.

Demokrasiye ulan olmadığını bize yüz kez bin kez söylemişti. Önce birbirimize Ahmet Efendi, Mehmet Efendi, derken, tartışma kızıştıkça kendimizi tutamaz "Ulan" diye girişirdik. O sırada paydos zili çalar, Demokrasi Behiç de sınıftan çıkardı.

Biz de arkasından,

-Yaşasın demokrasiiii!... diye bağırdık..

Bütün bir ders yılı fizik dersleri işte böyle geçti. Demokrasi Behiç, bizi demokrasiye il-yice yetiştirdiğine inanmıştı. Bu sonucu başkalarına da gösterip övünmek istiyordu. Sınavlardan bir-iki hafta önce hepimize,

-Bu cuma konferans salonunda demokrasi uygulaması yapacağız, dedi.

Bizim sınıf üç kısımdı. Her üç kısmın en haylazları, bu demokrasi uygulamasına iyi -ce hazırlanmışlardı. Cuma günü bütün öğrenciler konferans salonuna dolduk. Demokrasi için başka okuldan öğretmenler, daha tanımadığımız birçok kimseler kırk-elli kişi vardı... Başka sınıfların öğretmenleri de gelmişti.

Patates Nuri ile, Çamur Şevket salonun biri bir başını, biri bir başını almıştı... Öbür kısmın azıllarından Rezil Senai ile Kara Hilmi de, kendi tayfaları ile salona yer yer kü -melenmişlerdi. Biz her şeyi önceden düzenle -miştik.

Koca salonda çıt çıkmıyordu. Okulun tarihinde böyle bir sessizlik olmamıştır sanırım.. Yabancı öğretmenler, çağrılanlar, öğretim, yetim işlerini konuşurlarken bile bu sessiz -liği bozmamak için birbirlerinin kulaklarını fısıldıyorlardı. Bakışlarından, bizim bu usulu -ğümüzü ne kadar çok beğendikleri belli oluyordu.

Demokrasi Behiç Bey sahnedeki kürsü -ye çıktı. Konuklara "Hoş geldiniz" dedikten sonra, demokrasi'nin yararlarından, Amerika 'da demokrasi'nin nedenli gelişmiş olduğundan, Amerikan okullarında verilen demokrasi eğiti -minden uzun uzun konuştu. Burada da, Ameri -kan okullarında olduğu gibi, öğrencilere de -mokrasi eğitimi verdiğini anlattı.

-Sayın davetlilerimiz. Şimdi huzurunuz -da, demokrasi eğitimi alan öğrencilerimiz bir demokratik tartışma örneği vereceklerdir, de -di.

Bu sırada Patates Nuri beni dürttü.

-Sen ne taraftansın ulan? dedi.

-Ben açalım diyenlerdenim... diye fısılda -dım.

-Unutma... Yanındakilere sor, kimse şa -şırmazın...

lyice hazırlanmıştık.

Demokrasi Behiç'in bütün bunları okulu -muzun müdürüne karşı gösteri olsun diye yaptığını hepimiz biliyorduk. Çünkü müdürümüz, bu demokrasi denen şeyi hiç sevmiyordu. Bu -nu biz, uzaktan sezinliyorduk... Öğretmen -ler odasının önündeki koridorda, kaç kez,

-Demokrasi de ne b... yemekmiş! diye ba -ğırdığını duymuştuk.

Bikez de Demokrasi Behiç sınıftan çıkar -ılmıyordu, biz arkasından hep birden,

-Yaşasın demokrasi... diye bağırdık. Mü -dür birden sınıfı basmış, eline ilk geçen Pa -tates Nuri'ye bir tekme savurmuştu... Pata -tes Nuri, müdürün üçü iriliğinde olduğundan, tekmenin karşısında bir parmak bile kıpırda -madan demokrasi kalesi gibi dimdik dikilip dur -muş, ama tekneyi atan müdür, attığı tekmenin şiddetinden üç dört adım sendeleyip duva -ra çarparak zor tutunmuştu. Ondan sonra Ça -mur Şevket'in üstüne atıldıysa da, Çamur Şevket'in de Patates Nuri'den kalır yeri ol -madığından, sınıfta bir tokatta yere serece -ği küçük birini aramaya başlamış ve beni en -smeden yakalamıştı.

Ben,

-Yaşasın, demokrasi demedim, vallahi bil -lahi demedim... diye barbar bağıırıyordum.

Müdür dışarı çıkınca, yanına gelen bir öğ -retmene, soluya soluya,

-Çocukları zehirliyorlar, dedi.

İşte bütün bu olaylardan, bu toplantının mü

dürle Demokrasi Behiç arasında bir soğuk sa -vaş olduğunu biliyorduk. İkisinden biri bu sa -vaşı kazanacaktı. Biz doğrusu ya, Demokra -si Behiç'in kazanmasını istiyorduk. Çünkü ö -bür öğretmenler de demokrasiye başlarlar -sa, pencereyi açalım, mı kapayalım mı diye tartışıp dururken bütün dersler güme gidecek -ti.

Demokrasi Behiç, ön sırada oturan bir yaş -lı adamı kolundan tutup kürsüye çıkardı. Yaş -lı adama,

-Tartışma konusunu seçmenizi rica edi -yoruz, dedi.

O adam da bize, -Efendiler, dedi, "Sağlam kafa sağlam be -dende bulunur" denilmektedir. Bu söz Yunan'ı Kadimden beri (Eski Yunan) denmektedir. Bu söz sizce, doğru mudur, değil midir?

Demokrasi Behiç, yaşlı adama teşekkür et -tikten sonra bize,

-Önce doğru diyenler, sonra yanlış diyen -ler gelip burada konuşsunlar. Kendi düşünce -lerini savunsunlar. Konuşma bittikten sonra oy -lıyacağız. İki taraf da parmaklarını kaldıracak -lar. Oylara göre gerçek anlaşılacak. İşte de -mokrasi buna derler.

Ben, önceden aramızda planladığımız gibi, hemen olduğum yerden, sesim çıktığı kadar,

-Açılalım... diye bağırdım.

Konuklar ne olduğunu şaşırdılar. Bizim dü -zenlediğimiz oyuna göre en önce ben, "Açalım diye bağıracaktım. Sonra arkadan, Rezil Senai'nin tayfalarından biri de, "Kapayalım" diye ba -ğıracaktı.

Biz hep pencere, kapı üzerine düşünmek -teydik. Çünkü bütün yıl fizik derslerinde "Pen -cereyi, kapıyı açıp kapamak" konusu üzerinde tartışarak demokrasiyi yürütmüştük. Yine öyle olacak sanıyorduk.

Ben,

-Açalım. diye bağırdım bağırmaz, arkamdan..

-Kapayalım efendim... diye cırlak bir ses yükseldi.

Ondan sonra salon bir gürültüyle boğuldu.

-Açalım.

-Kapayalım.

Bizim asıl düzenimiz suydur. Arkadaşlar öy -le ikiye ayrılmıştı ki, tam yarısı da kapaya -lım diyecekti. Oylar ikiye ayrılınca, bizim de -mokrasi Behiç'in nasıl apışıp kalacağını me -rak ediyorduk. İlk bağıran ben olduğum için De -mokrasi Behiç,

-Gel bakalım, düşünceni açıkla... dedi.

Bu da hiç hesapta yoktu. Ben ayakla -rım birbirine dolanarak kürsüye çıktım. De -mokrasi Behiç, bana,

-Hasan Efendi, siz bu konuda ne düşünü -yorsunuz? dedi, sağlam kafa, sağlam beden -de bulunur mu, bulunmaz mı?

-Açalım efendim, diye cevap verdim.

Ben, açalım der demez salondan Rezil Se -nai'nin bütün tayfası, güre diye ayağa kalkıp,

-Kapayalım efendim... diye bağırmaya baş -ladılar.

Bizimkiler,

-Açalım... diye bağırarak beni destekledi -ler.

Demokrasi Behiç, suratı kırmızıdan mora -dünmüş, kıpkırmızı,

-Sonuma dikkat et, dedi. Sağlam beden mi, sağlam kafa mı?

Ben şaşırmıştım. Ama önden dört sıra kol -tuğu dolduran konuklar kendi aralarında tar -tışmaya başlamışlardı. Şişman bir adam,

-Hiç şüphesiz, önce sağlam bir beden, de -di. Çünkü hastalıklı bir vücudun..

Başka biri onun sözünü kesti:

-Öyle olsa bütün pehlivanların, boksörle -rin, fikir adamı, filozof, bilgin olmaları gerekir -di.

Çağrılılar da bizim gibi birbirlerine girmiş -lerdi.

Demokrasi Behiç şaşkınlık içinde bana,

-Söylesene... dedi.

-Söyledim ya efendim, açalım.

Hırsından boncuk boncuk terleyen Demok -rasi Behiç bizi bitürlü kapı ve pencereden a -yıramayınca en sonunda kendisi yola geldi.

-Peki, düşünceni açıkla... dedi.

-Çünkü efendim, nisan ayında bulunuyoruz. Nisan, baharın ikinci ayıdır. Bu ayda havalar ısınmaya başlar. Biz de yaşlı insanlar değiliz. Cığerlerimize temiz hava çekmemiz...

Bütün bunlar bizim bir yıldır her fizik der -sinde konuştuğumuz şeyler olduğundan bül -bül gibi söylüyordum. Pencere, kapıları aç -mak için dünya yüzünde ne kadar gerekçe var -sa hepsini saydım, döktüm.

DEMOKRASİ YASAK

Demokrasi Behiç,kapayalım diyenler -
den Rezil Seai'yi kaldırdı.Rezil Senai.

-Ben Yalak Hasan'ın düşüncesinde değ i -
lim dedi.

Demokrasi Behiç ona yavaşça,
-Hani demokraside efendi denirdi? dedi.
Okulda herkesin bir lakabı vardır ya,ba -
na da Yalak Hasan,derler di.Rezil Senai, bu
kez,

-Ben Yalak Hasan Efendinin fikrinde de -
ğ ilim,dedi.

O kadar kişinin içinde Yalak demesi gü -
c üme gitti.

-Ulan rezil,ağ zını bozma...dedim.

Demokrasi Behiç:

-Efendi demeyi unutma Hasan Efendi,de -
di.

-Rezil Senai Efendi...diye başladım.

Demokrasi Behiç,

-Demokrasiye aykırı,dedi.Yalnız Senai
Efendi diyeceksin,o kadar...

Çağ rılılar da bizim gibi,

-Kafa...

-Beden...diye birbirlerine girmişlerdi.

Ş imdi salonda ayrı ayrı iki demokratik tar
tı ş ma konusu vardı.Biz pencereleri, kapıla
rı açalım,kapayalım diye tartışırken çağ rı -
lılar da "Önce kafa,"Önce beden" diye tartı -

şıyorlardı.

Patates Nuri,
-Açalım...diye bağı rıyordu.

Kara Hilmi de,
-Kapayalım...diye bağı rıyordu.
Gürültüden ş aşırın Demokrasi Behiç,Re -

zil Senai'ye,
-Neden kapayalım? diye sordu.

Kapıları,pencereleri kapamak için aklage -
lecek ne kadar neden varsa Rezil Senai hep -
sini saydı,döktü.

Ama demokrasi çıkırından çıkmış tı,ben he -

yecandan Kara Hilmi'ye...

-Ulan eş ş oğ...derken,birdenkendimi to -
parladım,

-Kara Hilmi Efendi,ulan,ben senin fikrin -
de değ ilim,dedim.

Topuz yakama yapış tı.

-Babandır ulan...

Birbirimize girdik,Bereket Patates Nuri ye -
tiş ti.Arkadan Ç amur Ş evket,Biz bu iş i bö y -
le yapmak istememiş tik.Ama,iş ş akadan ka -
kaya binmiş ti.

Bizimkiler ille de pencereleri aç tırmak d -

tekiler de ille kapatmak istiyorlardı,Biraraça -
ğ ırılılara baktım,onlar bizden de beter birbir -
lerine girmişlerdi.

Gök gürültüsü gibi müdürün sesini duy -
duk,O ufakık adamdan o sesin nasıl çıkt ı -
ğ ına her zaman ş aş ardık.Müdürün sesiyle may -
na olduk.

Müdür hepimizi süzdü.Sonra yine beni gö -
züne kestirdi.Yanıma geldi,

-Ne var?dedi.

Kravatı sarkmış,yakası yırtılmış olan De -
mokrasi Behiç ş üklüm püklüm duruyordu.Salon
yangın yerine dönmüş tı.Gözümün içine baka
müdüre,

-Kara Hilmi Efendi,Ç amur Ş evket Efendi .
diyebildim.Ondan sonra müdürün suratımda ş ak
layan tokatıyla gözümde bir ş imş ek ç aktığ ı -
nı hatırlıyorum.

Demokrasi Behiç bizim okuldan ayrıldı.İş -
ler biraz yoluna girdi.

O günden sonra müdür,ne zaman bizim sı -
nıfın pencerelerini kapalı görse,

-Demokrasi yasak...der pencereleri aç tı -
rır,ne zaman da açık görse,yine.

-Demokrasi yasak...der,kapatırdı.

Ç amur Ş evket,Kara Hilmi,Patates Nuri ,
Rezil Senai ş imdi hepsi memleketimizin sayı -
lı politikacıları oldular.Siz,onları tanırsı -
nız ama,ben bu yazıda adlarını değ iştirdim.

Ben,hiçbiş ey olamadım.Yıllardan sonra
birgün Demokrasi Behiç'i yolda gördüm.

-Nasılsınız hocam?dedim.

Beni bitürlü tanıyamadı.Ç ok da yaş lan -
mış.Konuşmasında ikidebir,

-Bu memleketi önce demokrasi eğ itimi ge -
rekir,diyordu.

SON